

Slovenski ČEBELAR

letnik CXXI • 7-8/2019

Razpis rednih
volitev v organe
čebelarске zveze
Slovenije

- Kaj se dogaja s pravim kostanjem
- Priprava čebeljih družin na jesen in zimo
- Ob svetovnem dnevu čebel papežu Frančišku podarjen čebelnjak in izdane priložnostne znamke

NAJ VAŠA KAKOVOST MEDI NA OCENJEVANJU MEDU Z MEDNARODNO UDELEŽBO AGRA!

ključni datumi za potrditev kakovosti:

- **29. julij** - rok za prijavo vzorcev na ocenjevanje
- **do 1. avgusta, vsak delovni dan med 7.00 in 16.30** - rok za dostavo vzorcev na naslov Pomurskega sejma, Cesta na stadion 2, 9250 Gornja Radgona
- **6. avgust** - Ocenjevanje medu z mednarodno udeležbo
- **24. – 29. avgust** - promocija ocenjenih izdelkov na 57. mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu AGRA
- **25. avgust** - Dan čebelarjev, slavnostna razglasitev rezultatov in podelitev priznanj

Za vse dodatne informacije vam je z veseljem na voljo: Boris Nicolas Erjavec, tel. 02/ 5642 115, boris.erjavec@pomurski-sejem.si

AGRA, SEJEM NOVE GENERACIJE ČEBELARSTVA, V GORNJI RADGONI OD 24. DO 29. AVGUSTA!

AGRA 2019 bo od 24. do 29. avgusta v Gornji Radgoni največji državni in eden najpomembnejših kmetijsko-živilskih sejmov v Evropski uniji in državah v njenem preddverju. Posebno pozornost bo namenil tudi čebelarstvu. V okviru razstave avtohtonih slovenskih pasem bo predstavljena kranjska čebela. Čebelji hram bo nadgrajen z digitalnimi vsebinami, ki so namenjene predvsem mladim obiskovalcem. Čebelarska zveza Slovenije, Zveza čebelarskih društev Pomurja in Javna svetovalna služba v čebelarstvu pripravljajo državno čebelarsko razstavo in zanimivo strokovno dogajanje.

Drugi sejmski poudarki bodo na digitalizaciji v kmetijstvu in agroživilstvu. Tematskim strokovnim posvetom se bodo pridružili praktični prikazi dela z roboti in droni. Mednarodna sejmska razstava bo prikazala novosti, vrhunsko tehnologijo in tehniko za kmetijstvo, gozdarstvo, živilsko-predelovalno industrijo, vinogradništvo in vinarstvo. Za sodobno pridelavo in rejo bo ponudila opremo, semena ter sredstva za nego rastlin in živali. Obiskovalci bodo lahko uživali v najboljših pridelkih in živilih.

V ospredju bodo nove generacije pridelovalcev, ki bodo svoje izdelke ponujali tudi na tržnici mladih kmetov. AGRA bo obdelovala prihodnost tudi z ekološkim kmetijstvom. Najboljše tradicije in nove trajnostne prakse bo oživila s strokovnimi razstavami živali, atraktivnimi predstavitvami na maneži, bujnimi sejmskimi vrtovi in gozdno parkovnim nasadom. Za blagostanje sedanosti bo poskrbela z odlično hrano iz naše bližine. Ta bo v glavni vlogi na Dnevu gastronomije, ki bo napovedal Slovenijo kot Evropsko gastronomsko regijo 2021. Vsakodnevno pa bodo ugledni kuharski mojstri v Agrini kuhinji obiskovalce razvajali s kulinaričnimi stvaritvami iz nagrajenih izdelkov strokovnih

ocenjevanj kakovosti ter iz svežih vrtnin s sejmskih vrtov.

AGRA bo širila poslanstvo sodelovanja kot temelj skupnega uspeha. Poskrbela bo za rodovitnost domačih in mednarodnih polj. Dan pred odprtjem sejma bo na Ptuju konferenca evropskih kmetijskih ministrov, ki bodo v soboto že dejavni na sejmu. Seznam vabljenih obsega vse ministre držav članic EU, kandidatke za članice ter potencialnih kandidatke.

Ob Deželi partnerici, avstrijski Štajerski, so nacionalne predstavitve napovedale Madžarska, Hrvaška, Poljska, Litva, Slovaška, Romunija in Bolgarija. Obeta se predstavitev projekta »City Cooperation II«, ki povezuje 24 mest sosednjih Slovenije, Avstrije in Madžarske. Mednarodno kooperacijsko srečanje MEET4BUSINESS AGRA 2019, ki ga Pomurski sejem organizira v sodelovanju z Mariborsko razvojno agencijo / Enterprise Europe Network, bo privabilo kupce in uvoznike, ki so posebej zanimivi za slovenska podjetja.

Kot veleba tradicija, bo na Agri družabno, veselo, prijateljsko, okusno, zabavno in koristno. Ne le za poslovneže, kmete in strokovnjake, temveč za vse, ki prisegajo na okusno in zdravo hrano, pridelano s spoštovanjem do človeka in okolja.

DRŽAVNA RAZSTAVA ČEBELARSTVA

Čebelarska zveza Slovenije, Zveza čebelarskih društev Pomurja in Javna svetovalna služba v čebelarstvu pripravljajo državno čebelarsko razstavo s prikazi in prodajo medu in izdelkov iz medu, literature, panjev in opreme za čebelarje, napihljivega čebelnjaka in VR vsebin s čebelarsko tematiko ter degustacije medenega peciva in medu. Slovenski med in čebelje pridelke bo moč tudi kupiti.

STROKOVNO ČEBELARSKO DOGAJANJE V NEDELJO, 25. 8. 2019

10.00 – 11.00 / dvorana 1

Svečana razglasitev rezultatov in podelitev priznanj ocenjevanja medu z mednarodno udeležbo

11.00 – 12.30 / dvorana 2

Strokovna razprava: Sodobne tehnologije kot pomoč čebelarju

Vljudno vabljeni!

Spoštovani članice in člani Čebelarke zveze Slovenije!

Pred nami je volilno leto!

Čas hitro beži in počasi bo za nami štiriletno mandatno obdobje vodstva in voljenih organov Čebelarke zveze Slovenije. Štiriletni mandat se v letu 2020 izteče predsedniku in voljenim organom Čebelarke zveze Slovenije. Na podlagi 21., 22. in 25. člena Pravil Čebelarke zveze Slovenije so v tej številki *Slovenskega čebelarja* razpisani volitve in postopek evidentiranja možnih kandidatov za predsednika, člane upravnega odbora, nadzornega odbora in častnega razsodišča (glej str. 196).

Redne volitve za predsednika, nadzorni odbor in častno razsodišče bodo potekale na 69. rednem Občnem zboru ČZS, ki bo predvidoma 7. marca 2020. Volitve članov upravnega odbora bodo izvedene ob regijskih posvetih čebelarskih društev, ki bodo predvidoma v novembru 2019.

Lahko se pohvalimo, da se izteka obdobje, v katerem smo bili zelo dejavni in uspešni. Prepričan sem, da bomo uspešni tudi v prihodnje. Kako bomo uspešni, je odvisno tudi od tega, kdo bo izvoljen za predsednika Čebelarke zveze Slovenije, člane upravnega odbora, člane nadzornega odbora in člane častnega razsodišča. **Prepričan sem, da boste izvolili ljudi, ki so zaupanja vredni in bodo naredili vse, kar je v njihovi moči, da bomo še naprej tako ali še uspešnejši.** Z izvolitvijo dobrih in konstruktivnih kadrov bo komunikacija med čebelarji, čebelarskimi društvi, regijskimi čebelarskimi zvezami in Čebelarsko zvezo Slovenije še boljša in prodornejša. V tem primeru uspešnih čebelarskih zgodb ne bo manjkalo.

Slovenske čebelarke in čebelarji smo v preteklosti dokazali, da se dobro zavedamo pomena čebel v naravi in njihove pomembnosti za človeka. Žal se tega vsi ne zavedajo. Zaradi tega smo prišli do točke, ko ugotavlja-

mo, da čebela brez pomoči čebelarja danes v naravi ne preživi. Upam, da bodo evropske institucije prisluhnile našim argumentom in čebele prepoznale kot ogrožene.

Z aktivnim delovanjem v prid čebel in čebelarstva smo slovenski čebelarji v preteklosti dokazali, da smo vredni zaupanja. Trdno smo slovensko čebelarstvo postavili na svetovni zemljevid. Po svetu smo prepoznavni po čebelarstvu in čebelah. S svojimi dejavnostmi večamo prepoznavnost in ugled Slovenije. Tako lahko mirne duše rečemo, da smo v čebelarstvu svetovna velesila. Ni države, ki bi dosegla za svoj predlog v Organizaciji združenih narodov soglasno podporo. Slovenija jo je s predlogom za svetovni dan čebel dosegla in lahko smo ponosni. Takšna potrditev Organizacije združenih narodov je bila le češnja na torti. Najprej smo dobili podporo Ministrstva RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Vlade Republike Slovenije, slovenskega parlamenta in drugih ustanov v Sloveniji. Soglasno podporo smo dobili tudi na Apimondii, v Organizaciji združenih narodov za prehrano in kmetijstvo, Evropskem parlamentu in povsod, kjer koli smo idejo naslovili. Dejansko nas je pri tem podprl ves svet od velesil do najmanjše države.

Dokazali smo, da smo lahko složni. Bodimo še naprej in uspeh nam bo zagotovljen. V slogi je moč in s tem zagotovljen uspeh.

S čebelarskim pozdravom NAJ MEDI!

Janez Vencelj, podpredsednik ČZS

Razpis rednih volitev v organe Čebelarke zveze Slovenije

Leta 2020 bo potekel štiriletni mandat voljenih članov organov ČZS. V skladu z določili 21., 22. in 25. člena Pravil ČZS je zato upravni odbor ČZS na svoji 15. redni seji, 20. junija 2019, sprejel sklep št. 245 o razpisu volitev predsednika, članov upravnega odbora, nadzornega odbora ter častnega razsodišča ČZS. Redne volitve predsednika, članov nadzornega odbora ter častnega razsodišča ČZS bodo ob 69. rednem volilnem občnem zboru ČZS, ki bo v soboto, 7. marca 2020. Volitve članov UO v volilnih okoliših bodo izvedene

ob regijskih posvetih ČD, ki bodo novembra 2019. Postopek evidentiranja možnih kandidatov za predsednika, člane upravnega in nadzornega odbora ter častnega razsodišča ČZS se je začel 21. junija 2019 in mora biti za člane upravnega odbora končan do 21. oktobra. Za predsednika, člane nadzornega odbora ter častnega razsodišča ČZS pa do 6. januarja 2020.

Upravni odbor ČZS

Kratka navodila o predvolilnih postopkih

1. Kandidiranje za predsednico/predsednika ČZS

Kandidatke/kandidati za predsednico/predsednika ČZS lahko podajo svojo pisno kandidaturo s podporo čebelarških društev ali območnih čebelarških zvez oziroma brez nje. Kandidaturi morajo priložiti kratko predstavitev (CV), vizijo razvoja slovenskega čebelarstva ter program vodenja in delovanja ČZS. Kratko predstavitev in izvlečke iz programa razvoja in vodenja posameznih kandidatov (4000 znakov s presledki) bomo objavili v *Slovenskem čebelarju*, št. 2/2020. Kandidatke/kandidati za predsednico/predsednika ČZS naj svoje kandidature pošljejo na naslov ČZS najpozneje do 6. januarja 2020.

2. Priprava in vlaganje kandidatnih list za člane upravnega odbora ČZS

Čebelarška društva v svojem volilnem okolišu glede na število članov iz posameznega volilnega okoliša evidentirajo in predlagajo primerno

kandidatko oz. kandidata za članico/člana upravnega odbora ČZS. Predlagana kandidatka/kandidat mora biti članica/član ČZS in mora podati svojo pisno privolitev v kandidaturo. Predlagamo, da čebelarška društva iz posameznega okoliša uskladijo stališča glede oblikovanja liste kandidatov. Kandidatne liste za člane upravnega odbora ČZS lahko vlagajo le čebelarška društva – volilni upravičenci. Kandidatne liste s pisno privolitvijo predlaganih kandidat/kandidatov za člane upravnega odbora ČZS naj čebelarška društva pošljejo na naslov ČZS najpozneje do 21. oktobra 2019.

3. Priprava in vlaganje kandidatnih list za člane nadzornega odbora in častnega razsodišča ČZS

Čebelarška društva v svojem volilnem okolišu evidentirajo in predlagajo primerno kandidatko oz. kandidata za članico/člana nadzornega odbora in častnega razsodišča ČZS. Predlagana kandidatka/kandidat mora biti članica/član ČZS in mora podati svojo pisno privolitev v kandidaturo. Predlagamo, da čebelarška društva iz posameznega okoliša uskladijo stališča glede oblikovanja liste kandidatov za člane nadzor-

nega odbora ter častnega razsodišča ČZS. Kandidatne liste za člane nadzornega odbora ter častnega razsodišča ČZS lahko vlagajo le čebelarška društva – volilni upravičenci. Kandidatne liste s pisno privolitvijo predlaganih kandidat/kandidatov za člane odbora ter častnega razsodišča ČZS naj čebelarška društva pošljejo na naslov ČZS najpozneje do 6. januarja 2020.

Izvedba volitev

Predsednico/predsednika ČZS, člane nadzornega odbora ter častnega razsodišča ČZS bodo volilni upravičenci volili ob 69. rednem volilnem občnem zboru ČZS, ki bo v soboto, 7. marca 2020. Članice/člane upravnega odbora ČZS bodo volilni upravičenci posameznega volilnega okoliša izvolili na delnih volilnih občnih zbora. Ti bodo praviloma izvedeni ob regijskih posvetih, ki bodo v posameznih volilnih okoliših potekali novembra 2019. ČD bodo po pošti prejela podrobnejša navodila in gradiva za izvedbo predvolilnih postopkov. Vodstva društev prosimo za tvorno sodelovanje pri teh pomembnih postopkih.

Barbara Dimc, tajnica ČZS

Čebelarško društvo Črna na Koroškem

Predstavitev Čebelarškega društva Črna na Koroškem je nehote izpadla iz knjige *Monografija o organiziranem slovenskem čebelarstvu*, zato jim v tej številki, na naslednji strani, namenimo posebno objavo. Za nastalo situacijo jim še enkrat izrekamo iskreno opravičilo.

Barbara Dimc, tajnica ČZS

ČD Črna na Koroškem

Leto začetka organiziranega delovanja:	1914
Leto ustanovitve samostojnega društva/družine:	1914
Število članov v letu 2017:	64
Število čebeljih družin v letu 2017:	350
Število čebelnjakov v letu 2017:	55
Število prevoznih enot v letu 2017:	0
Glavne paše na področju društva:	travniki in gozdovi, zato se prideluje cvetlični in gozdni med

Čebelarstvo društvo Črna na Koroškem je samostojno nepridobitno društvo, ki združuje ljubitelje čebel ter čebelarje na območju občine Črna na Koroškem in bližnje okolice.

Skozi vse leto namenjajo največjo skrb zdravju čebeljih družin. Večkrat organizirajo predavanja na različne teme za vse člane, ki tudi redno obiskujejo čebelarji sejem v Celju. Enkrat letno pripravijo strokovno ekskurzijo za člane društva, kjer spoznavajo tehnike vzreje matic, različne procese predelave medu in drugih čebeljih pridelkov, nova orodja za delo s čebeljimi družinami in različne postopke krmljenja ter zdravljenja čebeljih družin.

Društvo vsako leto pristopi k organizirani nabavi sladkorja za krmljenje čebeljih družin ter kozarcev, pokrovov in nalepk za enotno označitev medu s področja

društva. V čebelarstvu domu enkrat letno poteka dan odprtih vrat, kjer si lahko krajani in obiskovalci ogledajo in kupijo pridelke njihovih čebel.

Na Osnovni šoli Črna na Koroškem že od leta 1999 deluje čebelarji krožek. Krožkarji pod vodstvom mentorice dosegajo lepe rezultate na tekmovanjih mladih čebelarjev in domov prinašajo številna priznanja. V mesecu avgustu postavijo člani društva v okviru tradicionalnega koroškega turističnega tedna svoj premični čebelnjak na trgu Črne na Koroškem, kjer lahko obiskovalci pokusijo dobrote iz medu, kupijo med, propolis, matični mleček, vosek in cvetni prah. Istočasno sodelujejo na etnografski prireditvi prikaza kmečkih opravil in 15. avgusta, ko poteka kramarski sejem, zelo aktivno sodelujejo pri srečelovu.

Prapor

Leto razvitja:
1985

Prapor Čebelarkega društva Črna na Koroškem je iz svilen satenaste tkanine temnozelene barve, širine 120 cm in višine 85 cm. Na sprednji strani je zapisano ime društva: zgoraj ČEBELARSKO DRUŠTVO, spodaj ČRNA NA KOROŠKEM. Na levi je zapis letnice ustanovitve društva 1914 in na desni letnica razvitja prapora 1985. Na sredini prapora je izvezen simbol čebele na planetu Zemlja.

Na hrbtni strani je na sredini izvezen satje z matico, ki pomeni razvoj novih družin, nad satjem pa je čebela delavka, ki skrbi za nabiranje pridelkov. Okrog satja so izvezene travniške rože, kar pomeni, da naše čebele nabirajo med predvsem na travnikih in pašnikih. Vogalni motivi ponazarjajo cvetove sadnih dreves, saj je njihovo opravevanje ena glavnih nalog čebel. V spodnjem delu je izvezen napis čebelarji pozdrav.

K praporu pripadajo spominski trakovi: Čebelarji zveza Slovenije, Krajevna skupnost Črna na Koroškem, KZ Trata Prevalje, Železarna Ravne na Koroškem, Gradis GE Ravne na Koroškem, TOK Ravne na Koroškem, Lesna Slovenj Gradec – Gozdarstvo Črna, Gostinska enota Pogorevc Žerjav, Rudnik svinca in topilnica Mežica, Čebelarstvo društvo Žerjav, Čebelarstvo društvo Prevalje, Čebelarstvo društvo Ravne na Koroškem, Lesna Slovenj Gradec – Tovarna stavbnega pohištva Prevalje, Lesna Slovenj Gradec – Žaga Mušenik, OO ZSMS Metalurgija Žerjav Rudnik Mežica, Turistično društvo Črna na Koroškem, SOB Ravne na Koroškem, Zveza čebelarjev Občine Ravne na Koroškem in Čebelarstvo društvo Mežica.

KAZALO

UVODNIK

Janez Vencelj	195
VOLITVE	196

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Simon Golob: Priprava čebeljih družin na jesen in zimo	199
Vlado Auguštin: Preprečevanje ropa	201
Maarten de Groot, Nikica Ogris in Simon Zidar: Kaj se dogaja s pravim kostonjem: težave z invazivnimi tujerodnimi vrstami	202
Tanja Magdič: Kakšno ceno postaviti za čebelje pridelke	204
Tanja Magdič: Kako si lahko pomagamo ob slabih letinah	205
Franc Bezovšek: Zakaj v letu 2018 smreka ni medila	206
dr. Janez Grad: Čmrlji, nepogrešljivi, a ogroženi opraševalci cvetja (II. del)	207
Franc Šivic: Markus Imhoof, Claus Peter Lieckfeld: Več kot med – o življenju in preživetju čebel	209
dr. Andrej Gogala: Navadna hlačarka (<i>Dasypoda hirtipes</i>)	210
Marko Borko: 2. Pislakov dan – Ni veselice z mrtvimi čebelami	210
Karlo Bičanič, Matjaž Gustinčič in Mihael Gartner: Izkušnje čebelarjev z različnimi vrstami hlapilnikov	211

DELO ČEBELARJA

dr. Peter Kozmus: Čebelarjeva opravila v juliju in avgustu	213
--	-----

IZ ČEBELARSKIH DRUŠTEV

OBVESTILA ČZS	223
----------------------------	------------

OGLASI

V SPOMIN	234
-----------------------	------------

INDEX

EDITORIAL

Janez Vencelj	195
ELECTIONS	196

FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK

Simon Golob: Preparation of honeybee colonies for autumn and winter	199
Vlado Auguštin: Prevention of robbing	201
Maarten de Groot, Nikica Ogris and Simon Zidar: What is happening to sweet chestnuts: troubles with invasive alien species	202
Tanja Magdič: What price to set for honeybee products	204
Tanja Magdič: How can we help ourselves in case of bad season	205
Franc Bezovšek: Why did spruce not produce honeydew in 2018	206
Janez Grad, DSc: Bumblebees, indispensable but endangered flower pollinators (part II)	207
Franc Šivic: Markus Imhoof, Claus Peter Lieckfeld: More than honey – about life and survival of bees	209
Andrej Gogala, DSc: Mining bee (<i>Dasypoda hirtipes</i>)	210
Marko Borko: 2nd Pislak's day – There is no party with dead bees	210
Karlo Bičanič, Matjaž Gustinčič and Mihael Gartner: Experience of beekeepers with different types of dispensers	211

BEEKEEPER'S WORK

Peter Kozmus, DSc: Beekeeper's tasks in July and August	213
---	-----

FROM BEEKEEPERS' ASSOCIATIONS

ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA	223
--	------------

ADS

IN MEMORIAM	234
--------------------------	------------

PODATKI ZA STIK ČEBELARSKA ZVEZE SLOVENIJE:

Predsednik ČZS: Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nocb@czs.si
Vodja služb ČZS: Lidija Senič, vodja služb ČZS: 01/729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si
Priznana rejska organizacija: Peter Kozmus, strokovni vodja PRO: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si
Opazovalno-napovedovalna služba: Aleš Bozovičar, vodja ONS: 01/729 61 31, 041/644 217, ales.bozovicar@czs.si, avtomatski telefonski odzivnik: 01/729 61 20, https://ecelebar.czs.si/User/Login?returnUrl=/
Svetovalci specialisti za tehnologijo čebelarjenja:
 Vlado Auguštin: 01/729 61 12, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si
 Simon Golob: 01/729 61 12, 030/604 015, simon.golob@czs.si
Svetovalci specialisti za ekonomiko
 Tanja Magdič: 01/729 61 04, 040/436 513, tanja.magdic@czs.si
 Nataša Klemenčič Štrukelj: 01/729 61 04, 040/436 518, natasa.klemencic.strukelj@czs.si
Svetovalci specialisti za zagotavljanje varne hrane
 Andreja Kandolf Borovšak: 01/729 61 33, 040/436 514, andreja.kandolf@czs.si
 Marko Borko: 01/729 61 29, 040/436 519, marko.borko@czs.si
 Tomaž Samec: 01/729 61 18, 040/436 517, tomas.samec@czs.si
Uredništvo: Marko Borko, vodja izobraževanja in usposabljanja: 01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskicelebar.php

GlasiloslovenskičebelarjeustanoviloSlovenskočebelarskodruštvozaKranjsko,Štajersko,KoroškoinPrimorskoleta1898.IzdajagaČebelarskazvezaSlovenije,BrdopriLukovici8,1225Lukovica.
 Vpisanojevrazvidmedijev,kiğavodiMinistrstvozaizobraževanje,znanosťinšportRS,podzaporednoštevilko585.

Tel.: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si

Transakcijski račun ČZS: SI56 0318 6100 2214 727, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Uredniški odbor

Marko Borko, Brane Borštnik, Stanislav Drev, Vladimir Fajdiga, Mira Jenko Rogelj, Janez Gregori, Andreja Kandolf Borovšak, Borut Preinfalk

Urednik

Marko Borko

Uredništvo

01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskicelebar.php

Lektorica

Mojca Pipan

Oddaja prispevkov

Člankido petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.
 Avtorjem priporočamo, da v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s Čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Reklamni oglasi in osmrtnice

Cela stran: 870 € (zunanja stran ovitka), 680 € (notranjost, živi rob), 495 € (notranjost), pol strani: 435 € (zunanja stran ovitka), 345 € (notranjost, živi rob), 250 € (notranjost), tretjina strani: 165 €, četrtina strani: 120 €, petina strani: 85 €, desetina strani: 35 €. Oblikovanje reklamnega oglasa: cela stran in polovica strani 50 €, tretjina, četrtina, petina, desetina 40 €. Popravki reklamnega oglasa: 1–10 popravkov 2 €, 11 ali več popravkov 5 €. Popust pri ceni za 4–do 6-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 7–do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani ČZS lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,25 €. Splošni oglasi po 0,25 € za besedo, enako velja tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed. Vse cene so brez DDV.

Priprava za tisk in tisk: Medium, d. o. o., Žirovnica 60c, 4274 Žirovnica. Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi). Naklada: 7925, Tiskano: 21. 6. 2019.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

Fotografija na naslovnici: Leti mi, leti čebelica, po nektar, po mano. Nominacija na mednarodnem natečaju čebelarske fotografije Čebelarske zveze Slovenije 2019. Foto: Goran Jurjevič

Mednarodna barvna koda za označevanje čebeljih matic

2015 2016 2017 2018 2019

Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Barbara Dimc, tajnik: 01/729 61 02, 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Ines Zajc Žunič, poslovna sekretarka: 041/337 854, ines.zunic@czs.si, Zlatica Kovačević, administrativna delavka: 01/729 61 24, 030/604 009, zlatica.kovacevic@czs.si
Čebelarska knjižnica Janeza Goličnika (vsak prvi delovni četrtek v mesecu med 15. in 18. uro): 01/729 61 11, cebelarskajniznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php
Ohranimo čebele: www.ohranimo-cebele.si
Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php
Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php
Uradne ure JSSC:
 • Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica (v Čebelarskem centru Slovenije): ponedeljek od 10.00 do 14.00, četrtek od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.
 • Mestni trg 4, 8330 Metlika: ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.
 • Rožna dolina 50/a, 4248 Lesce (v Čebelarskem razvojno-zobraževalnem centru): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.
 • Dobrna 1a, 3204 Dobrna (v Kulturnem domu Dobrna): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.
 • Ulica Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota (na sedežu Kmetijskego gozdarskega zavoda Murska Sobota): ponedeljek od 10.00 do 14.00.
 • Streliška ulica 150, 2000 Maribor (v Čebelarskem centru Maribor): petek od 8.00 do 10.00.

Priprava čebeljih družin na jesen in zimo

Simon Golob

svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja
simon.golob@czs.si

Stanje v naravi se začne po kresu oziroma po poletnem sončevem obratu postopno spreminjati. Dnevi so vse krajši, noči daljše, in čeprav smo še v poletnih mesecih, se že začne postopna priprava na prihajajočo zimo. Kot vsa živa narava temu dogajanju sledijo tudi čebele. V panjih se postopoma zmanjšuje količina zalege, razvoj čebeljih družin se upočasni, te pa se že začnejo postopoma pripravljati na jesenski in zimski čas. V avgustu se začnejo polegati dolgožive zimske čebele. Obenem se pojavi povečana prisotnost varoj ter brez pašno obdobje, čas, ko čebelam hrane v naravi primanjkuje in so večje možnosti za nastanek ropa, zaradi česar sta v tem času na preizkušnji tako čebela kot tudi čebelar, saj je obenem treba tudi pripraviti družine na jesenski in zimski čas.

Stanje v naravi se začne po kresu oziroma po poletnem sončevem obratu postopno spreminjati. Dnevi so vse krajši, noči daljše, in čeprav smo še v poletnih mesecih, se že začne postopna priprava na prihajajočo zimo. Kot vsa živa narava temu dogajanju sledijo tudi čebele. V panjih se postopoma zmanjšuje količina zalege, razvoj čebeljih družin se upočasni, te pa se že začnejo postopoma pripravljati na jesenski in zimski čas. V avgustu se začnejo polegati dolgožive zimske čebele. Obenem se pojavi povečana prisotnost varoj ter brez pašno obdobje, čas, ko čebelam hrane v naravi primanjkuje in so večje možnosti za nastanek ropa, zaradi česar sta v tem času na preizkušnji tako čebela kot tudi čebelar, saj je obenem treba tudi pripraviti družine na jesenski in zimski čas.

Hrana in načini krmljenja

Običajno imajo čebelje družine v spomladanskem času in na začetku poletja v naravi na voljo dovolj hrane, ki jo lahko v grobem razdelimo na medicino, mano, cvetni prah in vodo. Težava pri zagotavljanju zadostnih količin hrane pa nastane po koncu zadnjih intenzivnejših paš, katerih vir je, na območjih, kjer ni prisotne manove paše, običajno medenje kostanja ter velikolistne in malolistne lipe. Na teh območjih po koncu cvetenja omenjenih rastlin praviloma

nastopi čas, ko čebele v naravi ne dobijo zadostnih količin hrane. Začetek tega, za čebele neugodnega, obdobja nam običajno prikaže čebelarska tehtnica, katere uporaba je priporočljiva, če ne že kar nujna v vsakem čebelarstvu. Če dnevne donose redno spremljamo, bomo v času po zadnjih intenzivnih pašah opazili, da so dnevni donosi postali negativni, torej da je poraba večja od donosa. To je znak, da se je že začelo brezpašno obdobje. Mediščno satje takoj, ko je med zrel, iztočimo in začnemo pripravo ter krmljenje čebeljih družin za zimo.

Čebele lahko krmimo z **metodo hitrega odvzema** sladkorne raztopine, kjer raztopino v razmerju 1 : 1 nalivamo v pitalnik vsakih nekaj dni, čebele pa krmo preko noči porabijo. Uporabljamo lahko tudi **metodo počasnega odvzema**, kjer raztopino naredimo v razmerju 3 : 2 v prid sladkorja ali močnejšo ter jo čebelam ponudimo prek cevki v PVC-kantichah oziroma prek kapilarnega odvzema v PVC-vedrih ali plastenkah. Metodi počasnega odvzema nam omogočata, da čebel ni treba krmiti vsak dan ter da hrano porabljajo bolj enakomerno, zaradi česar je njihov razvoj boljši, manj pa je tudi možnosti za nastanek čebeljega ropa.

Pri krmljenju si pomagamo s čebelarsko tehtnico in čebelam na začetku dodajamo le toliko raztopine, kot je dnevno negativno stanje na tehtnici. Kasneje, ko čebelje družine krmimo za zimo, pa jim dodajamo večje količine raztopine. Krmljenje začnemo čim prej, tako da bodo čebelje družine nakrmljene do konca meseca avgusta, saj z zgodnjim krmljenjem poskrbimo, da sladkorno raztopino predelajo še stare poletne čebele ter da s predelavo sladkorne raztopine ne obremenjujemo zimskih čebel. **Čebelja družina mora imeti preko zime in na začetku spomladi dovolj zaloga hrane za nemoten razvoj**, zato poskrbimo, da AŽ-panj nakrmimo z 12,5–15 kg sladkorja, LR-panj v dveh etažah pa z 20–25 kg. Ista količina velja za DB-panj. Čebelarji krmijo s par kg krme tudi proti koncu septembra, ko se povahli zalega v sredini gnezda.

V vročem poletnem obdobju se v čebelji družini poveča tudi poraba vode, zato poskrbimo, da bo čebelam v bližini čebelnjaka na voljo vir neoporečne vode. Za nemoten razvoj dolgoživih zimskih

Krmljenje s kapilarnim odvzemom v PVC-vedrih ali plastenkah

Foto: Tomaž Samec

Foto: Simon Golob

Krmljenje po metodi počasnega odvzema v PVC-kanticah

čebel in za zagotovitev zadostnih zalog preko zimskega časa čebele potrebujejo tudi cvetni prah, ki ga običajno naberejo že na kostanju in kasneje cvetočih rastlinah.

Varoje

Začetek poletnega brezpašnega obdobja običajno sovpada tudi s povečanim pojavom varoj. **V času poleganja zadnje trotovske zalege začnejo varoje prehajati v čebeljo zalego, iz katere se polegajo dolgožive zimske čebele.** Te so zaradi prisotnosti varoj poškodovane, imajo zmanjšano imunsko odpornost in skrajšano življenjsko dobo, kar ima zelo negativen vpliv na čebeljo družino, katera lahko že zaradi 10 % invalidnih zimskih čebel pozimi propade ali kritično oslabi. Da do tega ne pride, je treba med pašno sezono

Foto: Simon Golob

Presledkasta zalega in varoje prisotne v zaprtih celicah so tudi znak prevelikega števila varoj.

izvajati apitehnične ukrepe in po zadnjem točenju pravočasno zmanjšati število varoj. V ta namen z registriranimi sredstvi in po navodilih veterinarjev izvedemo poletno zatiranje, s katerim število varoj zmanjšamo na obvladljivo raven, s preostalimi pa obračunamo v zimskih mesecih, ko so čebelje družine brez pokrite zalege. Ker je za uspešno borbo proti sovražniku treba poznati ali vsaj oceniti njegovo število, v tem obdobju z različnimi metodami diagnosticiranja redno spremljamo njihovo prisotnost. Nujno je, da stanje varoj spremljamo tudi po končanem zatiranju, saj se vse prevečkrat zgodi, da se kasneje varoje pojavijo v neobremenjenih in tega zajedavca že očiščenih družinah. Razlog za to je reinvazija varoj, ki poteka skupaj s čebeljim ropom, ko roparice poleg hrane v svoje panje nosijo tudi velike količine varoj.

Menjava satja in priprava čebeljih družin

V času ponovnega zaleganja v zimskem in zgodnje spomladanskem času matica nerada zalega v deviško, še ne zaleženo satje, zato takšen sat v plodišču predstavlja oviro za razvoj družine, saj deli gnezdo na dva dela. V avgustu zato iz plodišča odstranimo vso mlado, še ne zaleženo satje in ga nadomestimo z že nekajkrat zaleženim, a še vedno svetlim satjem. Iz panjev odstranimo in pretopimo staro, temno satje, ki pa ga lahko izjemoma prestavimo tudi na rob plodišča, k steni panja ali pa v izpraznjena medišča. S tem poskrbimo, da bodo imele čebele na voljo več prostora za shranjevanje zimske krme, staro satje pa izločimo pri spomladanskih pregledih.

Avgusta lahko zamenjamo starejše in nekakovostne matice, matice iz družin, ki kažejo znake križanja, in iz družin s podpovprečnimi lastnostmi. Zavedati se moramo, da je od matice odvisna večina lastnosti čebelje družine, zato lahko z zamenjavo slabših matic z boljšimi občutno izboljšamo lastnosti čebeljih družin in ne nazadnje izboljšamo svoje rezultate pri delu z njimi. Ker lahko zimo preživijo le močne čebelje družine, do konca avgusta poskrbimo za sanacijo šibkih družin. Te pregledamo, in če ne kažejo znakov bolezni ali čezmerne prisotnosti varoj, jih pridružimo močnejšim družinam.

Le pravilno in pravočasno oskrbljene čebelje družine, ki bodo očiščene varoje in imele dovolj zalog hrane, bodo sposobne uspešno preživeti zimsko obdobje in se spomladi razviti v dobre gospodarske družine, ki bodo karseda izkoristile pašna obdobja. **Čebelarji, zavedajmo se, da je pri prezimitvi čebel najbolj kritična njihova oskrba v pozno-poletnem obdobju, v času, ki je za čebele najmanj ugoden. Lahko bi rekli, da se nova čebelarska sezona ne začne s prvim januarjem niti ne s prvimi spomladanskimi pašami, temveč se začne že takoj po zadnjem točenju.** Takrat se namreč začne priprava čebeljih družin na zimo ter na novo pašno sezono v prihodnjem letu, tako da ima lahko napaka storjena v tem času daljnosežne posledice.

Preprečevanje ropa

Vlado Auguštin

svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja
vlado.augustin@czs.si

Vsak čebelar bi moral vedeti, kaj povzroči rop, kdaj se pojavlja, kako nastane, kako ga prepoznamo in kako ugotovimo, katera čebelja družina ropa, prav tako pa tudi, kako ga preprečimo in nato uredimo stanje v čebelnjaku. Vzrok za rop čebel je njihov nagon po preživetju in s tem po pridobivanju medicine in mane.

Čebele v naravi ne iščejo samo nektarja, mane in medu v satju, ampak jih pogosto pritegne tudi vonj sirupov, sladkorja, sadnih sokov ter vonj vseh drugih sladkih snovi, do katerih imajo dostop. Kadar v naravi ni paše, skušajo čebele med, če imajo za to kako priložnost, ukrasti drugim čebeljim družinam. Pogosto so najmočnejše čebelje družine z največ medu najbolj nagnjene k temu, da si prilastijo še rezerve medu šibkejših čebeljih družin.

Rop čebeljih družin ne traja dolgo, le nekaj ur, seli pa se od enega čebeljega panja do drugega in lahko zajame celoten čebelnjak. Če ropa v čebelnjaku ne preprečimo takoj, lahko ta povzroči velikansko in nepopravljivo škodo. Rop lahko preprosto zaznamo po dejavnosti čebel na bradi panja. Če opazimo, da se čebele na bradi panja spopadajo med seboj, da so na njej razmetani koščki voska in mrtve čebele, v okolici panja pa letajo čebele, ki ne prinašajo hrane, je to znak, da se moramo lotiti ukrepov, s katerimi bomo preprečili nadaljnje ropanje.

Včasih je težko takoj ugotoviti, ali so v panju roparice ali le napačno vletene druge čebele iz istega čebelnjaka. Pri roparicah, ki so pogosto prav čebele iz sosednjih panjev istega čebelnjaka, lahko izkušen čebelar takoj opazi določeno zbeganost, nekakšno nervozo in značilno vedenje »krivca«. Na bradi tujega panja roparice ne pristajajo brezskrbno niti se

ne spuščajo v »hraber« boj s stražarkami. Zdi se, da namesto tega skušajo smukniti mimo stražark, pri tem pa pazijo, da se jih ne bi dotaknile. Če stražarke ujamejo roparice, se jih te skušajo otresti. Če so skušale vdreti v panj močne čebelje družine, so njihove možnosti, da bi se rešile žive, zelo majhne. Izgubljena čebela, ki pristane na žrelu tujega panja, pa se vede povsem drugače: umakne se v kot in se zbegano prepusti stražarkam, ki so jo ujele.

Začetnik kaj lahko zamenja pojav čebeljega ropa z živahno dejavnostjo čebel ob medenju ali z orientacijskimi izleti mladih čebel okoli panja. Mlade čebele namreč krožijo okoli panja, da bi se seznanim s svojo okolico, pri tem pa med njimi ni opaziti nikakršnega boja niti nikakršnega preplaha. Te letalne igre po navadi potekajo sredi dneva, še posebej ob toplih in sončnih dnevih.

Včasih poteka čebelje ropanje tako neopazno, da ga je v resnici težko ugotoviti. Pri takšnem ropanju čebele vdirajo v panj v manjšem številu in neopazno odnašajo med, na žrelu pa ni nikakršnih sledov boja. Kljub temu tujke nenehno vdirajo v panj in sproti odnašajo med. V panj vdrejo mimo robov na žrelu oz. prek razpok v panju in posamič zlezejo mimo stražark. Čebelar jih lahko opazi le, če zelo pozorno opazuje dogajanje. Tak način ropanja imenujemo tihi rop, proti kateremu se čebele težko upirajo, po navadi pa tega niti ne poskušajo.

Za preprečevanje ropa poznamo številne preventivne ukrepe:

- vzreja močnih, zdravih in živalnih čebeljih družin;
- hitri pregledi čebeljih družin;
- zoženje žrel na minimalno širino v brezpašnem obdobju;
- zoženje žrel pri šibkih čebeljih družinah;
- preprečevanje razlivanja sladkorne raztopine;
- zapiranje nepotrebnih odprtín v panju;
- oblikovanje manjših čebelnjakov, tako da pasišče ni prezasedeno in da se ne pojavi pomanjkanje hrane;
- večja razdalja do sosednjih čebelnjakov;
- čim manjše vznemirjanje čebel;
- stalno spremljanje stanja v čebelnjaku.

Če moramo v brezpašnem obdobju nujno odpreti panje, jih odpremo previdno in na hitro opravimo potrebno delo. Pri tem delu satja nikoli ne odlagamo tako, da bi bilo za čebele lahko dostopno. Odkrito ploskev satov vedno pokrijemo z mokrim platnom. Tako platno je uporabno tudi za druge dele panja, ki jih je treba pri opravih s čebelami odstraniti iz panja. Za ta namen uporabljamo tudi posebej izdelan zaboj, v katerega npr. pri pregledih panjev shranimo satje s čebelami.

Najučinkovitejši način za preprečevanje ropa pa je uporaba tako imenovanega »predora«, ki ga vstavimo v odprti

Stražarke so prepoznale roparico in jo odganjajo stran.

no žrela. Predor preprosto naredimo iz tiskarske pločvine, tako da ga prilagodimo širini in višini žrela panja. Poglavito pa je, da njegova dolžina ni krajša od 12 cm. Delovanje takega predora temelji na načinu premikanja roparic, ki hočejo pri vstopu v panj po najkrajši poti priti do medenih zalog. Ko roparka pride v panj, ji predor preprečuje takojšen dostop do medenih satov, zato se v njem dezorienti-

rano vrtni v krogu, dokler je stražarke ne našenejo. Predor uporabljamo tedaj, kadar obstaja možnost ropa.

Čebelarji se moramo zavedati, da roparice iz prizadetih čebeljih družin ne odnesejo zgolj medu, temveč s seboj odnesejo tudi na tisoče varoj in drugih povzročiteljev čebeljih bolezni. Zdrava čebelja družina se tako lahko v nekaj dnevih hudo okuži z varojami.

Kaj se dogaja s pravim kostanjem: težave z invazivnimi tujerodnimi vrstami

Maarten de Groot, Nikica Ogris in Simon Zidar

Gozdarski inštitut Slovenije
maarten.degroot@gozdis.si

Pravi kostanj (*Castanea sativa*) najbolje poznamo po okusnih in užitnih plodovih, nedvomno pa tudi po kostanjevem medu. Čeprav je ta drevesna vrsta danes razširjena po celi Sloveniji, vrsta izvirno prihaja iz južne Evrope in je pogosto sajena v drugih predelih zmernih klimatov. V Sloveniji pravi kostanj predstavlja 1,77 % lesne zaloge.

Drevo pravega kostanja je gostitelj številnih vrst žuželk in gliv, ki živijo na njem; le nekaj vrst pa je za kostanj še posebej problematičnih. V zadnjih desetletjih je bilo namreč v Evropo prinesenih nekaj žuželk in bolezni, ki so imele uničujoč vpliv na to drevesno vrsto in celotno populacijo pravega kostanja. Vrstam, ki jih prinesemo od drugod, pravimo tujerodne vrste. Te človek zavedno ali nezavedno zaneša na območja izven njihove naravne razširjenosti, v drugo okolje. Ko takšna tujerodna vrsta povzroči negativen vpliv na druge organizme, jo označimo kot invazivno tujerodno vrsto. V nadaljevanju bomo predstavili najbolj problematične invazivne tujerodne vrste, ki pri nas povzročajo škodo na pravem kostanju.

Najnevarnejša bolezen – kostanjev rak (*Cryphonectria parasitica*)

Kostanjev rak je najnevarnejša bolezen pravega kostanja in izvira z Daljnega vzhoda. V Sloveniji smo ga prvič opazili leta 1950. Poleg pravega kostanja okužuje tudi hraste v okuženih sestojih. Bolezen obstaja v dveh oblikah: virulentni (tipični) in hipovirulentni (neškodljivi za drevo), ki je posledica okužbe glive z virusi. Virulentna oblika napreduje hitro in drevo zaradi nje odmre. Najprej se spremeni barva skorje, ki potemni

ali postane oranžna. Če skorjo odstranimo, opazimo podgobje glive v obliki drobnih rumenorjavih pahljačic. Na skorji so kot bucikina glavica velika oranžna do opekasto rdeča trosišča. Hipovirulentna oblika povzroča le drobno razpokanost skorje in rahlo hipertrofijo na vejah ali deblu. Bolezen je prisotna na celotnem območju razširjenosti pravega kostanja pri nas, vendar v različni jakosti. Kjer je hipovirulenca pogosta, je vpliv bolezni manjši. Zato drevesa z virulentno obliko bolezni posekamo, debla obelimo, lubje in vejevje na mestu sežgemo. Drevesa s hipovirulentno obliko bolezni pustimo v sestoji, saj tako širimo to obliko bolezni, ki povzroča, da se virulentna oblika spreminja v manj nevarno, kjer se rakave rane začnejo zaraščati.

Kostanjev rak

Kostanjev rak, podgobje

Foto: Dušan Jurc

Foto: Dušan Jurc

Kostanjeva šiškarica – nov škodljivec in njegov naravni sovražnik

Leta 2002 je bila kostanjeva šiškarica (*Dryocosmus kuriphi-lus*), azijska vrsta, prvič opažena v zahodnem delu Italije. Nato se je hitro razširila čez Evropo in leta 2007 je bila naj-

Foto: Maarten de Groot

Šiška na kostanju

Foto: Dušan Jurc

Parazitoidna osica (*Torymus sinensis*)

razmnoževanju. Pri njem se iz jajčec razvije še več plodnih samic.

Zaradi šiškarice so bile napovedi za populacijo pravega kostanja zelo temačne. Čeprav so kostanjevo šiškarico začeli napadati tudi nekateri domorodni parazitoidi, ti niso znatno vplivali na zmanjšanje njene številčnosti. V letih 2005 in 2006 pa je bila v Italijo vnesena parazitoidna osica *Torymus sinensis*, ki je naravni sovražnik kostanjeve šiškarice v Aziji. Stopnja napadenosti kostanjeve šiškarice je postala zelo visoka – v povprečju 67-% in do največ 95-%. Parazitoid se je zaradi stalnega vnašanja in naravnega razširjenja zelo hitro razširil. V Sloveniji so ga prvič opazili leta 2013. Raziskave so pokazale vrstno specifičnost tega parazitoida in močan upad populacije kostanjeve šiškarice. Na območjih z veliko gostoto te parazitoidne osice pa je bil v Italiji ugotovljen tudi velik vpliv na upad številčnosti drugih, domorodnih vrst šiškaric.

Rjavenje plodov pravega kostanja (*Gnomoniopsis smithogilvyi*)

Leta 2016 se je pri nas pojavila nova gospodarsko pomembna bolezen evropskega pravega kostanja in njegovih križancev, tj. rjavenje plodov pravega kostanja, ki jo povzroča gliva *Gnomoniopsis smithogilvyi*. Tudi ta gliva povzroča odmiranje skorje pravega kostanja, predvsem poganjkov in vej. Njena trosišča na skorji so siva in trosi smetanasti, ne oranžni kot pri kostanjevem raku. Napredovanje bolezni je počasnejše kot pri kostanjevem raku. Največjo škodo povzroča v nasa-

dih žlahtnih sort pravega kostanja. Prizadene dozorevajoče plodove, ki zaradi rjavenja izgubijo tržno vrednost. V času zorenja prizadene do 60 % plodov, med skladiščenjem in transportom lahko obseg okužbe naraste na od 80 do 100 %. Gliva se v ugodnih ekoloških razmerah za pravi kostanj pojavlja v kostanjevih poganjkih, cvetovih, ježicah in listih kot neškodljiv endofit. Njeno patogeno delovanje in pojav bolezenskih znamenj sta pogojena z biotskim in abiotskim stresom ter neustreznimi rastnimi razmerami. Med najpomembnejšimi sprožilnimi dejavniki za pojav bolezni so vremenski ekstremi, kot sta suša in visoke temperature v poznem poletju, ter interakcija z drugimi škodljivimi organizmi, npr. kostanjevo šiškarico. Gliva prezimi v ježicah, ki jeseni obležijo na tleh. Na ježicah se pozimi oblikujejo spolna trosišča, iz katerih se spomladi sprostijo spolni trosi. Za nastanek okužbe sta ključnega pomena pravočasno sproščanje trosov iz odmrlih ježic, ko pravi kostanj zacveti. Trose raznaša veter in verjetno tudi žuželke.

Znaki bolezni rjavenja plodov kostanja na veji

Foto: Karmen Rodič

Sodeluj in sporoči

Med sprehodom po gozdu lahko nemalokrat opazimo spremembe, ki se v njem dogajajo. Opazimo lahko tudi pojav tujerodnih organizmov, ki kot zgoraj opisane vrste povzročajo opazno škodo našim gozdovom. Pri prepoznavanju tujerodnih vrst lahko sodeluje vsak. Seznam in opise ter slikovne predstavitev potencialnih in pri nas že prisotnih invazivnih tujerodnih vrst v gozdu smo pripravili v projektu LIFE ARTEMIS. V njem smo izdelali tudi zelo praktično spletno in mobilno aplikacijo Invazivke (www.invazivke.si), ki si jo lahko brezplačno prenesete iz trgovine Google Play. V aplikaciji zbiramo opažanja invazivnih tujerodnih vrst, uporablja pa jo lahko vsak registriran uporabnik. Vrsto fotografirate, z njo pa se shrani tudi podatek o lokaciji. Pravilnost podatkov preverimo strokovnjaki in uporabniku sporočimo pravilnost določitve.

V sistemu Invazivke zbrani podatki so dobra izhodiščna informacija, ki jo strokovnjaki lahko preverimo na terenu. Slednje je pomembno predvsem v situacijah, ko pride do najdb za Slovenijo novih invazivnih tujerodnih vrst. Njihove negativne vplive namreč lahko v začetni fazi širjenja uspešno in z relativno nizkimi stroški omejimo, a le če se na najdbo odzovemo zelo hitro. Zato vabljeni, da prispevate k varstvu naših gozdov in sodelujete pri sporočanju opažanj tujerodnih vrst v naravi.

Kakšno ceno postaviti za čebelje pridelke

Tanja Magdič

svetovalka JSSC za ekonomiko

tanja.magdic@czs.si

Cena je eden od najpomembnejših dejavnikov, ki kupcu sporoča, za kakšen izdelek gre. Če je cena prenizka, bo pri porabniku vzbudila dvom o kakovosti, nasprotno pa bo previsoka cena kupca odgnala h konkurenčnemu ponudniku, ki bo za nižjo ceno ponujal proizvod enakega kakovostnega razreda. Pomembno je, da kupcu izdelek, ki ga kupi, prinese večje zadovoljstvo kot cena, ki jo je plačal.

Številne raziskave in študije kažejo na to, da **kadar gre za živila višjega kakovostnega razreda, je potrošnik za kakovost vsekakor pripravljen plačati več**. Prav tako različne ankete in študije kažejo na to, da je v primeru odločanja o nakupu medu **najpomembnejši dejavnik kakovost**, kupcu pa je pomembno tudi **poreklo**, da ve, od kod prihaja med. Pogosto pa se za nakup medu odloča tudi na podlagi **poznavanja čebelarja**.

Predlog priporočenih cen za čebelje pridelke 2019:

Čebelji pridelek	Cena (EUR)	Cene čebeljih pridelkov iz ekološke pridelave	Cena medu za sheme višje kakovosti (SMGO, Kraški in Kočevski med itd.)
cvetlični med (900 g)	11,3	14,7	13,6
akacijev med (900 g)	11,9	15,4	14,3
lipov med (900 g)	11,9	15,4	14,3
gozdni med (900 g)	12,5	16,3	15,0
kostanjev med (900 g)	12,5	16,3	15,0
smrekov med (900 g)	13,8	17,9	16,5
hojev med (900 g)	15,0	19,5	18,0
cvetni prah (0,1 kg), osmukanec, sušen*	5,5	7,0	* Cvetni prah: Svež cvetni prah – osmukanec pomeni cvetni prah, ki je po odvzemu očiščen in globoko zamrznjen. Sušen cvetni prah – osmukanec pomeni cvetni prah, ki je po odvzemu očiščen in obdelan s sušenjem na toplem zraku. Cvetni prah – izkopanec pomeni cvetni prah, ki je pridobljen z izkopavanjem iz satnih celic. ** Propolis: Propolis (10 g) pomeni propolis, očiščen vseh primesi, brez vidnih delov voska, navadno strgan iz posameznih delov panja. Propolis (10 g), pridobljen na ustreznih mrežicah, pomeni propolis, očiščen vseh primesi, pridobljen s tehnologijo dobre čebelarke prakse z lovilnimi pripomočki: plastičnimi mrežami, posebnimi plastičnimi vložki, platnom ...
cvetni prah (0,1 kg), osmukanec, svež, globoko zamrznjen*	5,5	7,0	
cvetni prah, izkopanec (0,1 kg)*	33,0	43,0	
propolis (10 g)	3,5	4,5	
propolis (10 g), pridobljen na ustreznih mrežicah	5,5	7,0	
matični mleček (10 g)	11,0	14,5	
vosek (1 kg)	9,5	12,0	
vosek, deviški (1 kg)	16,5	21,5	
čebelja družina (sat pokrite zalege s čebelami)	13,0	17,0	

Kakšna je cena na trgu

Kot zanimivost pogledimo, kakšne so cene medu na trgu. Na trgovskih policah še vedno težko najdemo med slovenskega porekla, če pa ga, ta dosega bistveno višjo ceno, kot je cena pri čebelarjih na domu. Povprečna cena medu slovenskega porekla v trgovskih centrih večjih trgovcev znaša 18,00 EUR/kg, kar je za skoraj 70 % več, kot je povprečna cena pri čebelarjih na domu, kjer je povprečna cena 10,71 EUR/kg. Dokaj visoko ceno na trgu dosega tudi uvožen med, saj povprečna maloprodajna cena uvoženega medu v letu 2018 znaša 12,67 EUR/kg.

Kakšno ceno torej postaviti

Postavitve cen za živila lokalnega izvora mora biti premišljena, saj je na trgu veliko uvoženih živil, ki pa so cenovno največkrat ugodnejša. Pa so tudi enako kakovostna? Tudi pri medu se na policah pojavlja uvožen med, največkrat neznanega porekla, po sumljivo nizkih cenah. Težko rečemo, da tak med ni med, saj za to nimamo dokazov. Lahko pa rečemo, da naš med ni prepotoval dolgih razdalj in vsebuje cvetne prahove rastlin iz našega okolja. Tako vase ne vnašamo snovi, ki so našemu organizmu tuje, in možnosti za pojav alergije so manjše. Zmnožek prav teh velikih razdalj in pogosto nepravilnega skladiščenja in mešanja medu z raznih delov sveta pa predstavlja znatno nevarnost, da se končnemu proizvodu zmanjša kakovost, kar pa je treba vsekakor vračunati v samo na prvi pogled nizko ceno cene-nega medu.

Pomena lokalno pridelane hrane in kakovosti medu, ki jo nudimo slovenski čebelarji, se zagotovo zavedajo tudi naši zvesti kupci. Priložnost, da upravičimo zaupanje potrošnika in dokažemo, da je naš med višje kakovosti, je zagotovo vključitev v shemo kakovosti! Čebelarji s celotnega območja Slovenije se lahko vključijo v shemo Slovenski med, čebelarji z območja Krasa še v shemo Kraški med in z območja Kočevja v shemo Kočevski gozdni med. Z vključitvijo kupcu zagotavljamo višjo kakovost, znano poreklo in sledljivost do

čebelarja. Nadgradnja pa je še shema Ekološka pridelava, ki se lahko kombinira s prej omenjenimi shemami kakovosti.

Da bi se med slovenskega porekla prodajal po ceni, ki si jo kakovosten med zasluži, Komisija za ekonomiko pri ČZS vsako leto oblikuje priporočene cene, ki so predstavljene v nadaljevanju. Prav zaradi povprečne cene uvoženega medu, ki je še vedno višja od povprečne cene medu, pridelanega v Sloveniji, je UO ČZS sprejel priporočilo, naj se **med ne prodaja pod povprečno maloprodajno ceno uvoženega medu na slovenskem trgu, ki znaša 12,67 EUR za 1000 gramov. S predlogom se strinja tudi Strokovno združenje profesionalnih čebelarjev, ki prav tako svojim članom priporoča, da se držijo tega priporočila. Cene različnih vrst medu naj se oblikujejo glede na predhodne izkušnje, vendar naj ne**

bodo nižje od povprečne maloprodajne cene uvoženega medu na slovenskem trgu. Za približno 20 % višje so priporočene cene medu, vključenega v sheme kakovosti, za 30 % pa cene medu iz ekološke pridelave. Zavedamo se, da z danes na jutri cen medu čebelarji na domu ne moremo dvigniti na raven cen, ki velja za prodajo v trgovskih centrih. Vseeno pa nam je ta cena lahko vodilo, da medu ne prodajamo pod ceno.

Priporočene cene

Pri priporočenih cenah, ki jih je komisija predlagala za leto 2019, je prišlo do napake in v tej številki objavljamo popravljen tabelo s priporočenimi cenami. Za napako se opravičujemo!

Kako si lahko pomagamo ob slabih letinah

Tanja Magdič

svetovalka JSSČ za ekonomiko

tanja.magdic@czs.si

Letošnje leto bo, kot kaže, še eno slabo leto za čebelarstvo. Do začetka junija nam čebelarjem ni uspelo iztočiti niti ene paše. Vremenska napoved pa žal tudi za naprej ni najobetavnejša in napovedi strokovnjakov o vse slabših pogojih za kmetijstvo se uresničujejo. Tako bomo, če se bomo želeli še naprej ukvarjati s čebelarstvom, še posebno kadar nam čebelarstvo predstavlja poglavitni del prihodkov, prisiljeni poiskati alternativne rešitve.

Ena od rešitev je v tem, da poleg pridelave medu svoje sile usmerimo tudi v pridelavo drugih čebeljih pridelkov in se odločimo za **dopolnilno dejavnost** na kmetiji, ki omogoča izvajanje v nadaljevanju naštetih dejavnosti. Odvisno od svojega znanja in spretnosti izberimo tiste dejavnosti, ki bi nam pomagale, da za svoje pridelke iztržimo več. **Predelava in prodaja raznih izdelkov iz čebeljih pridelkov** – medene pijače, mešanice čebeljih pridelkov, med z dodatki ipd. – je zagotovo ena od takih dejavnosti. Lahko se odločimo tudi za dejavnosti, povezane s **tradicionalnimi znanji**, kot so npr. risanje panjskih končnic, peka medenjakov, izdelava dražgoških kruhkov ali lecta. Ali pa registriramo čebelarski turizem in na krilih razglasitve svetovnega dne čebel domačim in tujim obiskovalcem, čebelarjem kot tudi nečebelarjem, predstavimo skrivnostni svet čebel in svoje čebelarstvo. Z zadnjo spremembo Uredbe o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji pa čebelarji lahko registriramo

tudi dejavnosti, kot so **medena masaža, vdihavanje aerosola iz čebeljih panjev ali svetovanje o uporabi čebeljih pridelkov za krepitev zdravja**. Če imamo zelo dobro strokovno znanje in ustrezno izobrazbo, pa lahko organiziramo tudi **delavnice in tečaje** s področja osnovne in dopolnilne dejavnosti na kmetiji. Vrste dopolnilnih dejavnosti in pogoje za opravljanje teh določa Uredba o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji.

Veliko lahko naredimo tudi z **lastnim izobraževanjem**. To je lahko izobraževanje s področja tehnologije in prilagajanje tehnologije trenutnim razmeram, varne hrane ali trženja. Slednjemu največkrat dajemo premalo pozornosti, čeprav lahko dokazano npr. prav z dobrim znanjem s področja **trženja** povečamo prihodke in posledično izboljšamo ekonomičnost čebelarstva. Da bodo vaši kupci kupovali več, vam svetujemo, da svoj asortima pridelkov in izdelkov **spreminjate in dopolnjujete z novimi izdelki in jih ponudite v različni darilni embalaži**, ki bo pritegnila pozornost vašega kupca. Izvirnejši bomo pri embalaži, večje možnosti bomo imeli za dobro prodajo. Zapomnimo si: kupec je za izdelek v posebni embalaži pripravljen plačati več.

Za trženje je pomembno tudi, kje prodajamo svoje izdelke in kako je urejeno prodajno mesto ali stojnica, pomembna pa je tudi okolica.

Za ekonomičnost je pomembna tudi cena izdelka, saj je od cene, ki nam jo uspe iztržiti, odvisen naš zaslužek. Več o tem, kaj cena sporoča kupcu in kakšno ceno postaviti, pa si preberite v članku »**Kakšno ceno postaviti za čebelje pridelke**« na str. 204 te številke SČ.

Časi za pridelavo čebeljih pridelkov zadnjih nekaj let niso ravno rožnati, zato se moramo, namesto da čakamo in upamo na boljše čase, nujno vprašati: **Kaj za ekonomičnost čebelarstva lahko naredimo sami?** Pri iskanju poti do boljšega jutri pa potrebujemo veliko mero optimizma in pozitivne naravnosti.

Zakaj v letu 2018 smreka ni medila

Franc Bezovšek

ČD Gornji Grad

marijabezovsek@gmail.com

Ne morem si kaj, da se ne bi oglasil na članek g. Janeza Bauerja (SČ 4/2019), kjer razglablja o medenju oziroma nemedanju male in velike lekani-je (kaparja) v letu 2018. Čebelarim v Zgornjesa-vinjski, natančneje Zadrečki dolini, v Lenartu nad Gornjim Gradom, nadmorska višina 650 m, doli-no pa obdajajo planine do 1500 m n. m. Gozdna-tost na Gornjegrajskem je okrog 80-%, od tega je čiste smreke skoraj 70 %, jelke (hoje) okrog 25 %, drugo so listavci (podatki Zavoda za gozdove, OE Nazarje). Čebele našega okoliša, ČD Gornji Grad, nabirajo mano od kaparjev in ušic na smreki, se-veda ob ugodnem vremenu, vse do vrha planin.

Ob množičnem pojavu lekani-je (velike in male) v letu 2017 na smreki se moramo ozreti nekaj let nazaj, kjer vi-dimo, da se je njihov razvoj postopno povečeval in dosegel vrhunec leta 2017. Že nekaj prejšnjih let je bilo teh kaparjev veliko, posebno pa že leta 2016. Naslednje leto je sledila tako močna invazija, da se je delala občutna škoda na letnih pri-rastkih smreke. Močno napadeni sestoji smreke so pone-kod tako oslabei, da je bil nato napad podlubnikov – smre-kovega lubadarja – neizogiben.

V članku g. Bauerja je zapisano: **»Ob obisku smrekovih sestojev pa smo bili zelo razočarani. Namesto velikega kaparja so bile samo lupine, o malem kaparju in ušicah pa niti sledu.«** Nadalje: **»Se je v aprilu in maju pojavilo veli-ko drobnih temnih hroščev ...«** Vedeti moramo, da narava v večini primerov poskrbi sama za nekakšno ravnotežje v

Gruča kaparjev na majhni smrečici

njej, če se nekateri zajedavci namnožijo preko vseh meja, mednje prištevamo tudi povzročitelje medenja, se na drugi strani namnožijo tudi njihovi naravni sovražniki. Ravno to se je zgodilo v opisanem primeru. Ko so bile opažene **»samo lupine«**, so bile te (verjetno) ostanki iz prejšnjega leta, kajti prazni mešički so vidni (ne vsi) še v naslednjem letu. V maju in na začetku junija pa razvoj kaparjev še ni na višku, da bi že tedaj videli samo **»prazne lupine«** ostankov tekočega leta. Sklepamo pa lahko, da so bili vzrok množičnega pojava hrošča »glivnega rilčkarja« zgodaj spomladi ugodni pogo-ji zanj v prejšnjem letu (veliko kaparjev) in temu primer-na namnožitev ter leženje njihovih jajčec jeseni prejšnjega leta. Tudi sam sem v juliju 2017 enkrat opazoval manjšo jato ptic, kako so se gostile s kaparji. Tudi ptice so naravni ureje-valci in sovražniki preveč namnoženih zajedavcev.

Veliko let že spremljam razvoj povzročiteljev medenja smreke, zlasti obeh kaparjev, kdaj in kje se pojavljata, pa moram povedati, da se po mojih opazanjih dogajajo spre-membe. Tudi navedba dr. Jožeta Riharja (*Mana iglavcev*, na-povedovanje gozdnega medenja), da se veliki kapar pojavlja samo po nižinah, v višjih legah pa ga ni, se je verjetno zaradi vremenskih sprememb obrnila na glavo. Že mnogo let, vsa-ko leto pozimi in zgodaj spomladi, narežem smrekove veji-ce na različnih lokacijah in nadmorskih višinah ter jih dam doma pod prisilno vegetacijo. Na smrekovi vejici z Menine planine (1450 m n. m.) so se mi tako razvili veliki kaparji.

Bojazen, da bi omenjeni rilčkar in drugi sovražniki kapar-je za stalno izkoreninili, je seveda odveč, bo pa njihova gosto-ta pojavljanja nekaj let manjša, toliko kot jih je bilo leta 2017, jih vsekakor ne bo kmalu. V letu 2018 kakor tudi letos sem naredil teste na prisotnost kaparjev, ni jih bilo veliko, vendar dovolj, da je seme ostalo. Leta 2017 so s svojo gostoto na neka-terih vejah in vršičkih smrek celo sami sebe uničevali, saj so se utapljali v lastni mani. Na vršičku majhne smrečice je bilo več desetina tako velikega kot malega kaparja, kar na kupu so bili, izločkov pa toliko, da jih vsi gostitelji niso sproti popili.

Na narezanih smrekovih vejicah, v vodi, na sobni temperaturi, se pospeši vegetacijo ter razvoj povzročiteljev medenja.

Čmrlji, nepogrešljivi, a ogroženi opraševalci cvetja (II. del)

dr. Janez Grad

janez.grad@siol.com

Čmrlji in čebele so si v marsičem podobni, vendar tudi v marsičem različni. Podobni so si v načinu prehranjevanja s cvetnim prahom in nektarjem. Struktura družine je pri obeh enaka: matica, delavke in samčki (troti). Čmrlji in čebele v svojem domu (gnezdu, duplu, panju) živijo na satju, ki so ga sami(-e) zgradili(-e), in v njem hranijo nabrani med in pelod. Telesna zgradba obojih je podobna, tudi pri čmrljih imajo delavke (pa celo matice) na zadnjih nožicah »koške« za shranjevanje nabranega peloda in tudi želo za pikanje.

Razlike med njimi pa so kar številne, nekatere so bolj in druge manj očitne. Že na prvi pogled opazimo, da je telo čmrlja bolj zajetno, okroglo, čebelje pa podolgovato ter da je čmrlj poraščen z vpadljivimi dlačicami različnih opozorilnih barvnih vzorcev, ki ga ščitijo pred mrazom in tudi pred požrešnimi plenilci, predvsem ptiči. Manj očitno je dejstvo, da je rilček za srkanje nektarja pri čmrljih daljši kot pri čebelah, kar čmrljem omogoča dostop do nektarja tudi pri cvetovih z daljšim vratom. Med najpomembnejše razlike pa sodi enoletni življenjski cikel večine čmrljev; izjema so le nekateri čmrlji, ki živijo v tropskih predelih. Pri čmrljih se vse začne spomladi in konča z jesenjo ali celo že poleti, ko zmanjka hrane in primerne cvetja ali pa se ohladi. Zimo

preživijo le spomladi ali poleti izležene mlade matice, stara matica, delavke in samčki pa med tem preminejo.

Spomladi pride mlada matica, ki se je izlegla lansko leto ter prezimila otrpla in ohlajena v neki luknji v zemlji ali v živi meji, odpadlem listju in podobno, iz prezimovališča. Potem ko si, v kakšnem tednu po vrnitvi, poteši lakoto zaradi polletnega posta (v tem času ne nabira peloda), si poišče mesto za gnezdo, v katerem bo dom za njeno družino. Nekateri vrste čmrljev si zgradijo gnezdo v zemlji, druge vrste pa na površju. Ker so gnezda v zemlji bolj zaščitena pred spomladanskimi vremenskimi nevšečnostmi, se prve prikazujejo iz prezimovališča matice, ki gradijo gnezdo v zemlji, to je že marca ali, če je vreme zelo toplo, že konec februarja. Druge vrste matic se pojavijo nekaj tednov kasneje, konec marca ali v aprilu in celo na začetku maja.

Ko matica gnezdo primerno uredi, zgradi v njem en sam, prvi voščeni lonček satja, v katerega prinaša medicino za lastno prehrano v slabem vremenu. Za razliko od čebeljega satja stojijo ta in vsi kasneje nastali lončki satja v gnezdu pokončno. Nato iz prinesenega peloda oblikuje kepico, v katero zaleže od 8 do 16 jajčec in vse skupaj prekrije s plastjo voska, pomešanega s pelodom. Ves čas razvoja zalege se matica plazi po kepici, jo ogreva v gnezdu in vzdržuje dovolj visoko temperaturo, da temperatura zalege ostane 30–32 °C. Na pašo izletava poredko, le okrog tri- do petkrat dnevno. V tem obdobju je za matico izredno nevarno, da na paši premine. V okrog štirih dneh se iz jajčec izležejo ličinke, ki se hranijo s pelodom, pomešanim z nektarjem. V tem zgodnjem obdobju živijo ličinke skupaj v skupnem prostoru znotraj kupčka peloda. Po 10–14 dneh razvoja ličinke spletejo močan svilen kokon in se vanj zabubijo, iz bub pa se potem po okrog 10–14 dneh izležejo mladi čmrlji.

Foto: Janez Grad

Gnezdo čmrljev *B. lapidarius*: mlada matica (označeno), samčki (z rumenimi dlačicami na glavi) in delavke (s črnimi dlačicami na glavi). Voščen pokrov ščiti satje pred vročino.

Uspešna družina čmrljev *B. sylvarum*; spadajo med naše najmanjše in zelo ogrožene čmrlje.

Foto: Janez Grad

Foto: Janez Grad

Družine čmrljev *B. humilis* se lahko pojavljajo v treh temeljnih barvnih različicah dlačic: samo kot sivi čmrlji s črnim temenom, samo kot črni ali samo kot rjavi čmrlji ali pa v dveh ali treh različicah hkrati, kot je v našem primeru.

Matica ves ta čas skrbi za zalego s hrano in gretjem. Prvi spomladi izleženi čmrlji so vedno delavke. Iz izpraznjenih in očiščenih lončkov kokonov pridobijo čmrlji lončke satja za shranjevanje medicnine in obnožine. Postopka zaleganja in gradnje satja pri čmrljih sta torej drugačna kot pri čebelah. Domače izkušnje pri gojenju čmrljev so pokazale, da je v ugodnih razmerah čas, ki je potreben, da se čmrlj izleže in že odleti na pašo, 21 dni. Takoj ko se prve ličinke zabubijo, zaleže matica naslednjo skupino jajčec, in to se potem ponavlja skozi celotno obdobje vladanja matice družini in njene sposobnosti za to funkcijo. Matica leta na pašo, dokler se ne izleže zadostno število delavk, ki nato opravljajo to delo, nato matica do svoje smrti poleti ali jeseni ostane v gnezdu, ga več ne zapusti in skrbi za nadaljnjo rast družine.

Ob nadaljnjem povečevanju števila delavk, ki traja dva do štiri mesece, doseže družina vrh razvoja, ko se iz zaleženih jajčec začnejo namesto delavk izlegati mlade matice in samčki, zaradi česar začne število delavk upadati. Samčki se izležejo iz neoplojenih jajčec. Kaj je vzrok, da matica zač-

Foto: MB

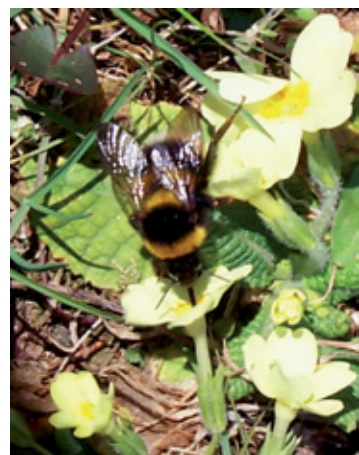

Čmrlj *B. lapidarius* na vhodu panja za čmrlje pri zračenju panja

ne zalegati neoplojena jajčeca in da se iz oplojenih jajčec namesto delavk začno razvijati matice, še ni dokončno raziskano. Raziskovalci štejejo kot možne povzročitelje zalogo hrane, številčno razmerje med delavkami in ličinkami, gostoto delavk v gnezdu ter drugo, možno pa je, da o tem odloča matica sama. Čas teh sprememb je pri različnih vrstah čmrljev zelo različen, od konca maja, na primer pri

Bombus pratorum in *B. hortorum*, pa tja do septembra pri *B. pascuorum*. Izleganje matic in samčkov traja nekaj tednov, potem ali že medtem pa stara matica premine in družina začne umirati. Samčki zapustijo gnezdo takoj, ko odrastejo, in nato od šest do osem tednov živijo prosto v naravi, kjer se sami tudi prehranjujejo, potem pa preminejo. V okolici gnezda določena mesta na vejicah grmičkov ali drugega rastlinja označijo s svojimi specifičnimi izločki – feromoni –, s katerimi privabljajo mlade, še neoprašene matice iste vrste, ki jih potem ujamejo in oprašijo. Opraševanje poteka vedno v naravi na drevju ali na tleh v travi. Iz lastnih opazovanj ugotavljam, da lahko »obred« traja več deset minut in je verjetno pogojen s temperaturo ozračja, na primer (v vseh primerih je bil parček *B. humilis*): 9. avgust 1997 – 24 minut (na listu regrata), 9. september 2006 – 41 minut (na tanjšem deblu slive v višini okrog 150 cm) in 6. julij 2018 – 46 minut (na listu marelice v višini okrog 180 cm, v oblačnem vremenu in pri temperaturi 22 °C). Samček po opraševanju ne umre, kot se zgodi s čebeljim trotom. Oprašene matice si v gnezdu naberejo še potrebne telesne maščobne zaloge za zimsko spanje, nato pa sredi poletja ali jeseni zapustijo družino in odletijo na prezimovanje. V ta namen izberejo primerno mesto na osojni strani bolj ali manj z drevesi in grmičevjem poraslega zemljišča. Tu se matica zarije v zemljo ali v steljo in se ohladi na okrog 5 °C, zaradi česar počasneje troši zalogo hrane. Proti zmrzovanju vsebuje matica sredstvo glicerol, ki jo ščiti do okrog -19 °C. Razvoj mladih zajedavskih matic in samčkov, čmrljev kukavic, iz podrođu *Psithyrus*, poteka podobno kot razvoj pravih, le da sedaj v gnezdu pravih čmrljev, v katero se je zajedavska matica na silo vselila in v njem zagospodarila, mlade zajedavske matice in samčke hranijo delavke pravih čmrljev.

Če čebele lahko prištevamo med nekatere »domače živalce«, ki bi v prosti naravi težko preživele, pa lahko čmrlje opredelimo kot »divje živalce«, ki jim njihove čudovite fiziološke značilnosti omogočajo premagati vse zahrbtnosti okolja, v katerem živijo. Naštejmo nekatere izmed pomembnejših:

Matica *B. hortorum* ima 24 mm dolg rilček, zato lahko srka medicino tudi iz cvetov z dolgim vratom, na primer iz trobentic.

Foto: Janez Grad

Hišica s čmrljimi panji pri J. Gradu v vasi Petelinje

- Čmrlj, ki ogreva zalego, vzdržuje konstantno temperaturo oprsja 34,5–37,5 °C in za 2 °C nižjo temperaturo zadka, kar zmore pri zunanji temperaturi od 3 do 33 °C. Toplota, ki jo proizvajajo letalne mišice oprsja s svo-

jim krčenjem, pri čemer so krila »odklopljena«, se torej pretaka iz oprsja v zadek; bolj kot je mrzlo, večji je pretok.

- Letalno mišičje oprsja mora imeti najmanj 30 °C, da s svojim dovolj hitrim krčenjem čmrlju omogoči vzleteti.
- Ohlajenemu čmrlju (spečemu ali ždečemu kje izven gnezda) se temperatura oprsja dvigne na 37 °C v nekaj minutah, na primer s 24 °C v 1 minuti, s 6 °C v 17 minutah. Toploto v ta namen pridobi zopet s krčenjem letalnih mišic.
- Če temperatura oprsja preseže 45 °C, čmrlj umre. To se lahko zgodi pri izletavanju na pašo pri visokih zunanjih temperaturah, saj letalne mišice proizvajajo dodatno toploto pri premikanju kril. Problem rešuje čmrlj s hlajenjem oprsja, iz katerega odvaja toploto v zadek. Ta postopek je uspešen pri zunanjih temperaturah med 2 °C (pri maticah) oziroma 10 °C (pri delavkah) in okrog 30 °C.
- V 90 minutah obišče čmrlj okrog 3000 cvetov, kar je okrog tri- do petkrat več, kot zmorejo čebele.

Markus Imhoof, Claus Peter Lieckfeld: Več kot med – o življenju in preživetju čebel

Franč Šivic

Ljubljana: MEDTEM,
zavod za kulturo
in naturo,
Društvo Urbani čebelar,
2019
188 strani
ISBN: 978-961-94700-0-8

Verjetno se še vsi spominjamo filma *Več kot med* švicarskega režiserja Markusa Imhoofa, ki so ga pred nekaj leti predvajali v nekaterih naših kinematografih in tudi na televiziji. Nepozabni nam bodo ostali med drugim odlični posnetki parjenja matic s troti v zraku in šokantna razkritja o zastrupljenem okolju v nekaterih predelih Kitajske, kjer ni več čebel in morajo ljudje namesto njih ročno opráševati cvetove jablan. Po filmu, ki je prejel več prestižnih mednarodnih nagrad, sta se režiser Imhoof in novinar Claus-Pe-

ter Lieckfeld lotila še pisanja knjige v nemščini z izvirnim naslovom *Vom Leben und Überleben der Bienen*, ki je izšla leta 2012 pri založbi Orange press v Berlinu. Letos pa sta jo izdala in založila v slovenskem prevodu Zavod za kulturo in naturo MEDTEM ter društvo Urbani čebelar ob finančni pomoči Veleposlaništva Švice v RS, SKB banke d.d. Ljubljana in Mestne občine Ljubljana. Slovesna predstavitev slovenske izdaje, ki se je osebno udeležil tudi njen avtor Markus Imhoof, je bila v Cankarjevem domu ob drugem praznovanju svetovnega dneva čebel, 20. maja. Ob tej priložnosti je gost iz Švice povedal, da ga je za režijo filma in kasneje za pisanje knjige navdahnila vznemirljiva novica o skrivnostnem izginjanju čebel najprej v Severni Ameriki, kasneje pa tudi po drugih celinah. Ob znanem dejstvu, da bi po njihovem izumrtju izgubilo človeštvo kar tretjino hrane, se je s sodelavci podal na pot po svetu, da bi našel vzroke za njihovo izginjanje. Pogovarjal se je s poklicnimi čebelarji, ki jim pomeni obstoj čebel lastno preživetje, in z znanstveniki, ki se trudijo dokazati, kdo so in kje tičijo krivci za bližajočo se katastrofo. Zanimivo je njegovo odkritje, da afrikanizirane čebele pravzaprav niso tako velika grožnja za obe Ameriki, kakor se je sprva mislilo. Knjiga je poučna, zanimiva ter se bere kot napet roman, zato jo toplo priporočam vsem ljubiteljem čebelarske literature.

Navadna hlačarka (*Dasypoda hirtipes*)

dr. Andrej Gogala

gogala62@gmail.com

Najopaznejša značilnost čebel hlačark so debeli in dolgi čopi dlak za prenašanje peloda na zadnjih nogah. Ker spominjajo na debelo oblačilo, so dali čebelarjem ime. Menda že pet tovorov peloda zadostuje za oskrbo ene zarodne celice v gnezdu, ki je skopano v peščena tla. Taka tla v Sloveniji niso pogosta, najdemo jih le ob rekah in v Polhograjskem hribovju, kjer se dolomitna kamnina drobi v pesek, ki ustreza hlačarkam. Svoje debele čope dlak uporabljajo tudi za pometanje pred vhodom v gnezdo. S tem se znebijo kupov izkopanega peska, ki bi lahko plenilec in zajedalec izdali lego gnezda. Sten celic v gnezdu ne premažejo z vodoodbojnim izločkom kot večina drugih čebel, kepico peloda in medicino v celici pa oblikujejo tako, da se le na nekaj točkah stika s steno. Tako je zmanjšana možnost okužbe hrane s škodljivimi glivami ali bakterijami. V Sloveniji smo našli le

Foto: Andrej Gogala

eno vrsto hlačark, navadno hlačarko, še nekaj vrst pa se pojavlja v sosednjih deželah in bi jih lahko našli tudi pri nas. Nekatere raziskave kažejo, da so se hlačarke v razvoju prve odcepile od glavne razvojne linije čebel in naj bi bile zato najbolj samosvoje.

2. Pislakov dan – Ni veselice z mrtvimi čebelami

Povzel in priredil Marko Borko

»Vesel sem, da smo v kratkem času, odkar obstajamo, uspeli doseči posluš za naše probleme na MKGP-ju in ČZS. Veliko nam pomeni, da so nas povabili k delovnim skupinam za področje čebelarstva. Ponosni smo tudi, da smo uspeli doseči dogovor, ki vključuje vsaj del naših želja. Zavedamo se, da moramo v slovenskem prostoru sobivati z drugimi čebelarji in ne more biti vse po naše. Vsakega napredka smo veseli in želimo še naprej konstruktivno sodelovati pri delu delovnih skupin,« je na drugem Pislakovem dnevu 30. marca 2019 povedal Boris Seražin, predsednik Strokovnega združenja profesionalnih čebelarjev.

Ministrica za kmetijstvo, prehrano in gozdarstvo **dr. Aleksandra Pivec** je ob tem dejala: »Smo v obdobju, ko načrtujemo nov pogled na slovensko kmetijstvo in v ospredje predvsem postavljamo pojem hrane, samooskrbe, in s tem pojmom neločljivo moramo povezati tudi čebele, trajnostni razvoj, varovanje okolja in vse, kar v tem kontekstu lahko pripomore k temu, da bomo v prihodnje lahko zagotavljali dovolj in varno hrano za vse naše državljane.«

Drugo srečanje Strokovnega združenja profesionalnih čebelarjev je s svojo prisotnostjo podprl tudi poslanec Evropskega parlamenta **Lojze Peterle**, ki je imel pomembno vlogo tudi pri razglasitvi 20. maja za svetovni dan čebel. »Svetovni dan čebel je velik uspeh slovenske države in slovenskih čebelarjev. Treba je le delati prave stvari. Mislim, da imamo slovenski čebelarji jasno vizijo po prioritetah v boju za čebele. Treba je doseči v evropskem merilu, da čebele proglasimo za ogroženo vrsto, in upam, da bo slovensko predsedovanje evropski zvezi pomenilo korak naprej v odnosu do čebel. Ne moremo imeti močne veselice, zraven pa mrtvih čebel.«

Foto: Andreja Jernejčič

Od desne proti levi: Klemens Krieger, Boris Seražin, Aleša Mižigoj, Lojze Peterle, Andrej Kirbiš, Matjaž Ocepek in Metka Pislak Ocepek

Glavni izzivi, s katerimi se soočajo veliki čebelarji, so še vedno čebelje bolezni, zato so se na Pislakovem dnevu posvetili tudi uspešnim načinom nadzora slednjih »Za preprečevanje pojava in širjenja bolezni čebel je zelo pomembno poznavanje dinamike razvoja posameznih bolezni. Da se lahko čebelja družina dobro razvija in opravlja vse svoje naloge, ji je treba zagotoviti temeljne pogoje, kot so zadostna in kakovostna hrana, čista pitna voda, primerna razdalja od drugih čebelnjakov, zdravljenje varoze, higiena pri delu in podobno,« je povedala **dr. Metka Pislak Ocepek** z Veterinarske fakultete Univerze v Ljubljani, hčerka Janka Pislaka, po katerem letno srečanje Strokovnega združenja profesionalnih čebelarjev nosi ime. Varstvo čebel pred nevarnimi boleznimi na Češkem, ki temelji na uporabi amitraza, je predstavil **Dalibor Titera**, predavatelj na Fakulteti za kmetijstvo v Pragi. »Kmetijstvo so večkrat spremljale velike spremembe, kot so kolonizacija, industrializacija, revolucija, v zadnjem stoletju pa tudi sodobna mehanizacija in globalizacija. Vse to vpliva tudi na zdravje čebel, ki ga je treba spremljati globalno. Glavni dejavniki, ki vplivajo na zdravje čebel, so pesticidi, stradanje in slaba prehrana čebel, patogeni kot

varoje in ostali virusi, azijski sršen, mali panjski hrošč, njihovo zdravje pa načenjata tudi krčenje in izguba življenjskega prostora,« pravi **prof. dr. Klemens Krieger**, predavatelj na Tehnični univerzi v Kölnu in nemški strokovnjak, ki je vrsto let vodil razvojni oddelek za zdravje čebel.

Težave pojava ponarejenega medu se je dotaknila **dr. Ajda Moškrič** s Kmetijskega inštituta Slovenije, ki je predstavila razvijanje testa, ki temelji na DNA čebeljega izvora v medu. Cilj raziskave sta izgradnja referenčne zbirke vrst medu in rastlinskega materiala za karakteristike slovenskega medu ter izdelava DNA-markerjev, ki bodo skupaj s kemijskimi analizami omogočili zanesljivo ugotavljanje potvorb medu na slovenskem trgu.

Pislakov dan se je v duhu iskanja najučinkovitejših rešitev pri zdravstvenem varstvu čebel zaključil s predavanjem **Momirja Petroviča** iz podjetja Bayer, ki je predstavil trako-ve PolyVar.

Vir:

Agencija Andreje Jernejčič – Lin&Nil, sporočilo za javnost Strokovnega združenja profesionalnih čebelarjev z dne 1. aprila 2019.

Izkušnje čebelarjev z različnimi vrstami hlapilnikov

Različne slovenske čebelarje smo povprašali o njihovih izkušnjah z različnimi vrstami hlapilnikov. Njihove odgovore objelamo v nadaljevanju.

Moje izkušnje pri delu s hlapilnikom Medja

Čebelarim v AŽ-panjih s tridesetimi gospodarskimi družinami in šestimi pomožnimi na sedem satih. Mravljinčno kislino za zatiranje varoj uporabljam že dvajset let, z vmesno triletno prekinitvijo. Na začetku sem uporabljal hlapilnike Medja, vendar jih zaradi bojazni za nepokrito zalego in matico nisem polagal na medišče nad gnezdo, kot je bilo

navodilo za uporabo temveč sem ga postavil izven plodišča na spodnjo letev notranjih vratc okovanih z mrežo. Pozneje je na trg prišel hlapilnik BS in sem si rekel, da je to to. Začel sem ga uporabljati že prvo leto in izkazal se je za zelo dobrega. Zaradi cene, sem si kasneje nakupil material in si izdelal hlapilnik po principu Medja za lastno uporabo. Njegovo pra-

vo vrednost sem ugotovil šele, ko sem nekaj let uporabljal druga veterinarska zdravila. Po treh letih sem se odločil, da bom zopet uporabljal mravljinčno kislino s hlapilniki. Hlapilnik omogoča, da izhlapi 10 ml na dan, kar zagotavlja enakomerno porazdeljenost in koncentracijo mravljinčne kisline v panju. Kadar temperatura presega 30 °C, odprem spodnjo loputico na vratih AŽ-panja, s tem pospešim pretok zraka nad podnico, zvečer pa jo zaprem nazaj.

Karlo Bičanić, Hrastnik

Moje izkušnje pri delu s hlapilnikom Liebig

Sem Matjaž Gustinčič in čebelarim z nakladnimi 2/3 LR-panji. Že več kot 20 let za zatiranje varoj uporabljam izključno naravna sredstva, kot sta mravljinčna in oksalna kislina. Po zadnji končani paši sredi julija prihaja ključno obdobje za uspešno zatiranje varoj. Za delo s hlapilnikom Liebig uporabljam 85-% mravljinčno kislino. Pri delu s kislinami je obvezna uporaba zaščitnih sredstev (zaščitna očala, rokavice). Ustrezno količino kisline, ki je odvisna od vrste panja, nalijem v plastenko. Panji morajo stati vodoravno, sicer kislina izteka prehitro. Hlapilnik postavim nad plodišče čebelje družine. Za ta namen potrebujem pri delu z LR-panji tudi prazno naklado. Hlapilnik Liebig je namenjen dolgotrajnemu izhlapevanju mravljinčne kisline. V praksi to pomeni, da konec julija za panj v dveh 2/3 LR-nakladah v plastenko nalijem 100 ml 85-% mravljinčne kisline, površino pivnika pa prilagodim glede na pričakovano naj-

Foto: Karlo Bičanić

višjo zunanjo temperaturo v času zatiranja. V štirih do petih dneh je izhlapevanje končano. Za primer naj navedem,

Foto: Matjaž Gustinčič

Preglednica: Hlapilnik Liebig je na plastenki opremljen z navodilom za doziranje glede na vrsto panja.

Vrsta panjev	Mravljinčna kislina			Priporočena dnevna doza
	%	julij	september	
1 naklada	85-%	50 ml	100 ml	10–15 ml
	60-%	90 ml	140 ml	20–25 ml
2 nakladi	85-%	100 ml	200 ml	20–30 ml
	60 %	140 ml	200 ml	30–40 ml
Dadant, DNM, AŽ	85-%	100 ml	200 ml	15–20 ml
	60-%	140 ml	200 ml	25–30 ml
CH-panj	85-%	50 ml	100 ml	10–15 ml
	60-%	90 ml	140 ml	20–25 ml

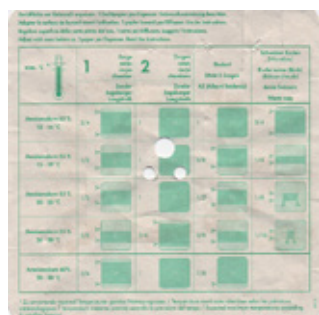

Foto: internet

Poleg plastenke sta sestavni del hlapilnika še podstavek in perforiran papir, ki se namesti na podstavek in deluje kot steni in se ga po navodilih odtrga na določeno velikost, glede na vrsto panja, temperaturo zraka in koncentracijo učinkovine mravljinčne kisline.

da sem lansko sezono zatiral varoje pri 29 °C in nisem imel nobenih izgub matic, kar se mi je včasih zgodilo pri uporabi šok terapije. Po končanem izhlapevanju čebelje družine nakrmim, v mesecu septembru pa zatiranje ponovim.

Matjaž Gustinčič, Postojna

Moje izkušnje pri delu s hlapilnikom Gartner

V hlapilniku, ki sem ga razvil sam, se mora uporabljati izključno krpa Vileda (edina dovolj dobra, da zagotovi pričakovane rezultate!). Ključno je, da okoli 1. julija s testnimi vložki ugotovim naravni odpad varoj na dan. Dan pred zdravljenjem vstavim prazen hlapilnik s krpo v okence medišča v panju, da se krpa navzame stopnje vlažnosti v panju, mravljinčno kislino pa ohladim v hladilniku. Na dan zdravljenja hlapilnik odprem ter glede na način vstavljanja (v medišče ali v mediščno okence) po navodilu proizvajalca nastavim velikost odprtini za izhlapevanje ter na krpo z brizgalko nanesem določeno količino mravljinčne kisline (85 %) ter zaprem nazaj. Po vstavljanju panj obvezno tesno zapažim s kartonom ali peno. V poletnem času hlapilnike vstavljam v panj zgodaj zjutraj ali pozno zvečer, v jesenskem času samo zjutraj. Ko zaključim zdravljenje, hlapilnike shranim v PVC-vrečko oz. folijo, da s tem preprečim izsušitev krp Vileda.

Mihael Gartner, Selška dolina

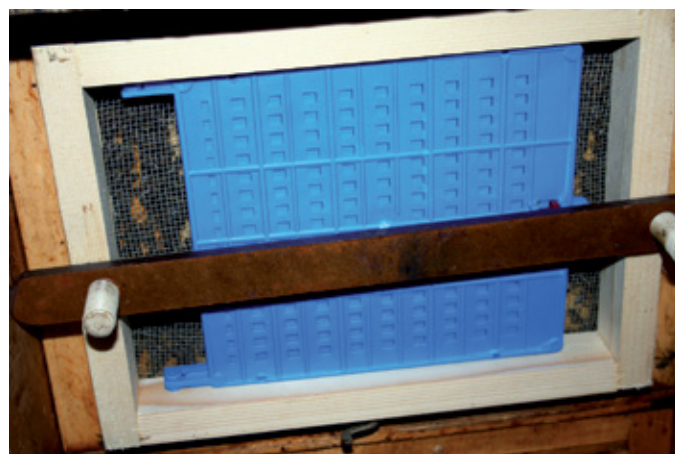

Foto: Mihael Gartner

Anketa za izboljšanje čebelarskih praks

Čebelarska skupina Kmetijskega inštituta Slovenije je del mednarodnega projekta BPractices (www.izslt.it/bpractices/en). Eden od ciljev projekta sta izboljšanje obstoječih čebelarskih praks ter prilagoditev čebelarskega sektorja novim izzivom, ki jih prinašajo globalizacija, podnebne spremembe ter čedalje višje zahteve potrošnikov po kakovosti ter pristnosti čebeljih pridelkov. Izhodišče za naše nadaljnje delo so obstoječe čebelarske prakse, zato vas vladno vabimo k izpolnitvi ankete, s katero bomo dobili

vpogled v obstoječe prakse ter pripravili nabor predlogov, ki vam bodo pomagali stopiti v korak s časom. Anketo najdete tudi v slovenskem jeziku na spletni strani Čebelarske zveze Slovenije (www.czs.si/objave_podrobno_czs/10198) ter na spletni strani FAO (www.fao.org/teca/forum/bee-keeping/en). Zahvaljujem se vam za vaše odgovore, s katerimi boste pripomogli h višji konkurenčnosti čebelarstva.

Kmetijski inštitut Slovenije

Čebelarjeva opravila v juliju in avgustu

dr. Peter Kozmus – Pilštanj

Letošnja čebelarjska sezona je zelo specifična. Zgodnja pomlad je bila izredno topla, kar je pri čebelah povzročilo bujen spomladanski razvoj. Sledilo je hladno in deževno vreme, ki se je vlekle do konca meseca maja, zato smo morali čebele v maju oskrbovati s hrano, da so preživele in se razvijale. Tako so toplejše junijsko vreme čebelarje družine pričakale v slabši kondiciji in tudi zaradi tega nekaterih paš v posameznih delih Slovenije niso mogle izkoristiti, kot bi to lahko sicer. Kljub temu se nadajamo, da bo vreme v drugi polovici leta čebelarjem bolj naklonjeno, da si bodo lahko nabrale zadovoljivo zalogo hrane in v zimo odšle dovolj močne. Da bi do tega res prišlo, bomo čebelarji morali pri čebelah postoriti veliko dela, med katerim je glavno uspešno zatiranje varoj.

V juliju večinoma zaključujemo čebelarjsko sezono, v avgustu pa začnemo čebele pripravljati na novo. V tem mesecu se konča medenje na kostanju, s tem pa se glavne paše zaključijo. Možne so še kasnejše paše na hoji, ajdi, bršljanu in nekaterih drugih rastlinah, vendar mora biti naša skrb od konca paše na kostanju usmerjena predvsem v oskrbo čebeljih družin za novo čebelarjsko sezono.

V našem čebelarstvu v juliju spremljamo podatke opazovalne-napovedovalne službe in beležimo donose medu s panjsko tehniko. Ob tem spremljamo vremensko napoved, ki v pretežni meri vpliva na dejavnost čebel in donose. Ko se

paša na kostanju zaključi, sledijo točenje, pregled čebeljih družin, menjava matic, izdelava narejencev ter zatiranje varoj.

Pregled družin

Pregled družin opravim v dneh po točenju kostanja oz. v drugi polovici julija. Pri tem uredim gnezdo za zimo. Neizgrajene sate, starejše sate in nepravilno grajene sate prestavim v medišče. V plodišču pa ob rob namestim sate s hrano in cvetnim prahom, ob njega pa obstoječo zalego in lepo zgrajeno satje, ki je bilo najmanj enkrat zaleženo. Polovico satov iz medišča odstranim, druge pa razmaknem, da je med njimi prostor. Matične rešetke s tanko pločevino pokrijem na $\frac{3}{4}$, da družine prehajajo skozi njih in iz zgornjih satov prenesejo morebitno zalogo v plodišče.

Menjava matic

Med julijskim pregledom sem pozoren na starost in kakovost matice, ki jo ocenjujem po količini in strjenosti zalege in po zapiskih na panjskem listu. Zanimajo me ocenjena mirnosti, donosnost in čistilni nagon, ki ga ocenjujem na podlagi očiščenosti podnice.

Če matico na podlagi vseh podatkov ocenim kot primereno za naslednjo sezono, jo pustim v panju, v nasprotnem primeru jo iz panja odstranim. Novo oprášeno matico vstavljam v panj isti ali naslednji dan v transportni matičnici. Iz panja glede na moč družine odvezam po enega ali dva sata zalege s čebelami in en sat s cvetnim prahom in zalogo. V povprečju iz dveh družin naredim po en narejenec, ki ga z mlado oprášeno matico namestim na novo lokacijo. Družini dodam tudi hrano v obliki raztopine, da mlado matico čim bolj spodbudim k zaleganju.

Krmljenje družin

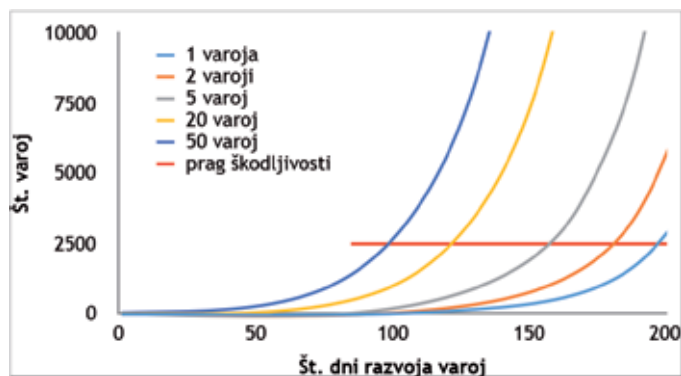
Vse družine v tednu po pregledu začnem krmiti za zimo. Družinam raztopino dodajam v petlitrskih kanticah s cevko. Na ta način družina raztopino predela v približno enem tednu. Družinam v povprečju dodam 15 l raztopine, ki jo pripravljam v razmerju 1 : 1. S predelavo sladkorne raztopine želim zaposliti poletne čebele, saj se zavedam,

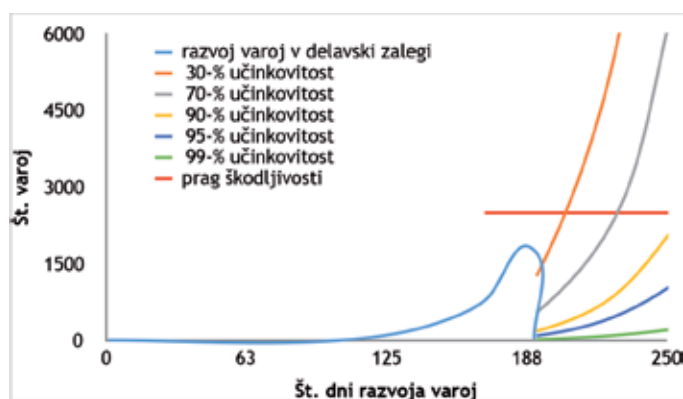
Pripravljena raztopina za krmljenje čebel v petlitrskih plastičnih kanticah

Odvzem satov za točenje

Graf 1: Primerjava povečevanja števila varoj v panju (če je v panju prisotna zalega) ob različnem začetnem številu varoj v čebelji družini (1, 2, 5, 20 in 50) ter prikaz dni, v katerih število varoj preseže prag škodljivosti.

Graf 2: Primerjava povečevanja števila varoj v čebelji družini po različni učinkovitosti zatiranja varoj (30-%, 70-%, 90-%, 95-% in 99-%) ter prikaz števila dni, v katerih število varoj preseže prag škodljivosti (2500 varoj).

da matice po juliju začnejo zalegati jajčeca, iz katerih se razvijejo dolgožive čebele, ki bodo matico spremljale čez zimo in bodo spomladi oskrbovale prvo zalego. Te čebele morajo biti dobro oskrbovane, da se lepo razvijejo in so čim manj iztrošene.

Preprečevanje ropanja družin

V juliju in avgustu se pojavi brezpašno obdobje, v katerem lahko nastopi ropanje družin, predvsem če imamo na isti lokaciji šibkejša (narejence) in močnejša (gospodarske) družine. Vzrokov za ropanje nikoli ne iščem pri sosednjih čebelarjih in odgovornost za rop vedno pripišem sebi. Zavedam se, da narava ščiti močnejše in da šibkejša, nekonkurenčne čebelje družine druge hitro prepoznajo in se polastijo njihovih zalog. V panje ne nameščam čebeljega koridorja in ne zožujem žrel. Tudi ropanih družin ne ščitim, ampak jih pred čebelnjakom ometem v travo in satje dodam drugim družinam v medišče, da ga sčistijo. Trudim se, da so družine toliko močne, da se pred ropom same sčistijo. Poleg tega se trudim, da ropa s krmljenjem oz. premesčanjem polnih satov ne povzročam sam.

Skrb za zatiranje varoj

Po zadnjem točenju začnem zatiranje varoj po navodilih veterinarske službe. Varoje si prizadevam zatirati na poletnih čebelah in poleg tega poskrbeti, da se te ne razmnožujejo v zalegi, v kateri se razmnožujejo dolgožive čebele.

Največji vpliv na število varoj v čebelji družini v pozno-poletnem obdobju ima začetno število varoj v družini. Že zelo majhne razlike v začetnem obdobju lahko povzročijo velike razlike v napadenosti družin v poznejšem obdobju. Primerjava je prikazana na Grafu 1, iz katerega je razvidno, da če smo uspešno zatirali varoje v zimskem času in nam je v panju ostala le ena varoja, potem ta potrebuje **200 dni**, da doseže število 2.500 varoj v čebelji družini (prag škodljivosti), pri kateri moramo izvesti njihovo zatiranje, v nasprotnem primeru lahko družina propade. (Število varoj v panju lahko ugotavljamo s testnim vložkom, sladkornim testom ...) Če je po zimskem zatiranju v panju ostalo 50 varoj, te potrebujejo **le 100 dni**, da se razmnožijo do praga škodljivosti.

Med sezono, zlasti v drugem delu (junij in julij), moramo zato čebelarji redno spremljati število varoj v čebeljih družinah s štetjem naravnega odpada varoj na testnem vložku ali z metodo pretresanja 300 čebel v kozarcu s sladkorjem v prahu. Če napadenost z varojami preseže prag škodljivosti, je treba varoje zatirati. Pri tem je zlasti pomembna učinkovitost zatiranja, saj je od te odvisno, koliko varoj bo ostalo v panju in kako hitro se bo njihovo število znova povzpelo čez prag škodljivosti. Na Grafu 2 je prikazan čas, ki je potreben, da se število varoj ob uporabi različno učinkovitih sredstev za njihovo zatiranje znova povzpne čez prag škodljivosti.

Na učinkovitost zatiranja vplivata sredstvo, s katerim zatiramo varoje, ter čebelarjeva natančnost pri upoštevanju vseh navodil za uporabo. Tudi najučinkovitejše sredstvo ima ob napačni uporabi manjšo učinkovitost od deklarirane, zato je natančno upoštevanje teh izrednega pomena.

Zaključek

Letošnja čebelarska sezona bo zelo kratka in za oskrbovanje čebel zelo zahtevna. Zato je nujno, da se ne držimo ustaljene prakse oskrbe čebel, ampak to prilagajamo trenutnemu razvoju. Zavedajmo se, da se v juliju in avgustu začnejo opravila, od katerih je v veliki meri odvisno, kako bodo čebele prezimile. Za uspešno prezimitev potrebuje družina predvsem dobro in zdravo matico, dovolj zaloge hrane in nizko napadenost z varojami ter drugimi škodljivci. Menim, da je predvsem slednje glavni razlog, da čez zimo še vedno v povprečju izgubimo preveč čebel. Zato vsem želim, da bi bili v letošnji sezoni z zatiranjem čim uspešnejši in bi v jesenskem času imeli zdrave in dobro preskrbljene čebelje družine.

Rezultati 42. državnega tekmovanja in srečanja mladih čebelarjev – Beltinci 2019

REZULTATI NIŽJE STOPNJE

Priznanje	zlato priznanje	srebrno priznanje	bronasto priznanje	priznanje za udeležbo
Število točk	29 do 30 točk	26 do 28 točk	23 do 25 točk	do 22 točk

ZLATO PRIZNANJE			
Točke	Ekipa	Mentor	Ime šole/društva
30	Žak Antončič, Lucijan Sterle	Anton Truden	OŠ heroja Janeza Hribarja, Stari trg pri Ložu
30	Jakob Breznik, Matic Knaver	Blaž Lovrič	OŠ Selnica ob Dravi
30	Grega Grajfonar, Lan Kuhar Bombek	Blaž Lovrič	OŠ Selnica ob Dravi
30	Liza Polenik	Marija Šepul	OŠ Črna na Koroškem
30	Lana Plut, Ana Tekavec	Marjan Volaj	OŠ Stična, PŠ Krka, PŠ Zagradec
30	Živa Soršak, Marija Gomaz	Silvija Tkalec	ČD Alojz Greif Hoče
30	Anže Movrin, Lev Marušič	Boštjan Sojer	OŠ Danile Kumar
30	Žiga Badovinac, Tim Nemanič	Mihael Potočar	OŠ Dolenjske Toplice
29	Teja Bakovnik, Izak Rabič	Aleš Šuštar	ČD Dolsko
29	Simon Lorbeg, Neža Mohar	Andrej Cej	OŠ Šenčur
29	Vasja Šantl, Luka Heric	Blaž Lovrič	OŠ Selnica ob Dravi
29	Urh Šarljica, Timotej Karun	Boris Jereb	OŠ Davorina Jenka Cerklje na Gorenjskem
29	Anže Jaklič	Boštjan Sojer	OŠ Danile Kumar
29	Sara Pogorevc, Lara Pogorevc	Janez in Olga Bauer	Druga OŠ Slovenj Gradec
29	Lana Kristovič, Sara Janžekovič	Marjetka Kocuvan	OŠ Markovci
29	Marija Marincič	Martina Peterlin	OŠ Leskovec pri Krškem
29	Matevž Trost, Benjamin Rupčič	Milan Grobelnik	OŠ Podgorje pri Slovenj Gradcu, podružnica Šmiklavž
29	Žan Orličnik, Jaka Ledinek	Jure Tasič in Polonca Krašovec	OŠ Mislinja
29	Eva Križnik, Danijela Jurič	Silvija Tkalec	ČD Alojz Greif Hoče
29	Svit Kobler, Vito Bejat Krajnc	Silvija Tkalec	ČD Alojz Greif Hoče
29	Aljaž Kegljevič, Alex Olovec	Stane Rebselj	OŠ Jožeta Gorjupa Kostanjevica na Krki
29	Zarja Stojanovič, Kristijan Meserko	Suzana Pacek	OŠ Jurija Dalmatina Krško
SREBRNO PRIZNANJE			
Točke	Ekipa	Mentor	Ime šole/društva
28	Anže Hojnik, Danaja Olenik	Aleš Šuštar	ČD Dolsko
28	Veronika Morato, Gaja Zahar	Andreja Smrdelj	OŠ Dekani
28	Ana Maršnjak	Anton Krivec	OŠ Antona Aškerc Rimske Toplice
28	Tian Železnjak Žan Štebih	Bogdan Zelenko	OŠ dr. Franja Žgeča Dornava
28	Knez Žana, Zar Pišotek Risa	Boris Knez	OŠ Kajetana Koviča Poljčane
28	Divjak Lucija, Tobias Žanin	Janko Ostrc	ČD Križevci, OŠ Križevci
28	Tit Zupančič, Andrej Cene	Marija Pirc	OŠ Šmartno
28	Nika Koderman, Pia Ilija	Marjan Koderman	OŠ Dob
28	Neža Zajc, Tilen Ogrinc	Marjan Volaj	OŠ Stična, PŠ Krka in PŠ Zagradec
28	Žiga Gajšt, Leon Lebar	Marjetka Kocuvan	OŠ Markovci
28	Ema Goličnik, Nadja Podmenik	Milan Grobelnik	OŠ Podgorje pri Slovenj Gradcu, podružnica Šmiklavž
28	Jakob Krapež, Tina Lukan	Silva Erzar	OŠ Stranje
28	Alen Holcman, Niko Virag	Štefan Šemen	OŠ Beltinci, ČD Beltinci
27	Lukas Klabjan, Blaž Černic	Andreja Smrdelj	OŠ Dekani
27	Larisa Kresnik, Jerneja Švelc	Anton Krivec	OŠ Antona Aškerc Rimske Toplice
27	Lucija Gartner, Ana Mrgole	Anton Krivec	OŠ Antona Aškerc Rimske Toplice
27	Julija Račič, Eva Topole	Branko Mešel	ČD Laško
27	Ambrož Janžekovič, Jaka Purgaj	Damjan Šimenko	OŠ Gorišnica
27	Leo Janžekovič, Mai Pak	Damjan Šimenko	OŠ Juršinci
27	Filip Madžarič, Jan Jazbec	Dejan Podkrajšek	OŠ Ponikva, ČD Ponikva
27	Hana Krašovec, Maruša Šimec	Franc Krašovec	POŠ Dolsko
27	Teo Črnivec, Klara Cestar	Janez Zupanič, Edvard Hojnik	OŠ Cirkulane - Zavrč
27	Jaka Zelko, Aneja Krpič	Janja Horvat	OŠ Puconci
27	Lana Zadravec, Tia Petovar	Janko Ostrc	ČD Križevci, OŠ Križevci
27	Iva Goršek, Lan File	Lado Grobin	OŠ Ivana Kavčiča Izlake
27	Filip Zupančič, Samo Piskar	Marija Pirc	OŠ Šmartno
27	Lana Podrenek, Vita Žgeč	Marjetka Kocuvan	OŠ Markovci
27	Živa Palir, Eva Kveder	Matjaž Mavhar	OŠ Griže
27	Urban Kotnik, Jakob Kališnik	Miran Kadiš	OŠ Neznanih talcev Dravograd
27	Staša Trunk, Stella Trunk	Simona Kocbek	OŠ Miklavž na Dravskem polju
27	Bruno Vogrinc, Aljoša Božič	Suzana Pacek	OŠ Jurija Dalmatina Krško
27	Deja Baša, Anastazija Holcman	Štefan Šemen	OŠ Beltinci, ČD Beltinci
26	Tobias Ilc, Neža Gradišar	Brane Borštnik	OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče
26	Sara Švab, Jerca Grašič	Brane Kozinc, Helena Cilenšek	OŠ F. S. Finžgarja Lesce
26	Peter Suhoveršnik, David Suhoveršnik	Branka Nareks	OŠ Nazarje
26	Živa Mešel	Branko Mešel	ČD Laško
26	Rene Špur, Tilen Šibal	Dejan Podkrajšek	OŠ Ponikva, ČD Ponikva
26	Žan Balažič, Tiem Marton	Emil Tkalec	OŠ Miška Kranjca Velika Polana
26	Tjaša Horvat, Maruša Kreft	Janja Horvat	OŠ Puconci
26	Sara Stojanovič, Klara Meznarič	Jožica Repič	OŠ Ljudski vrt Ptuj
26	Tamara Arnuš, Ožbe Šimenko	Jožica Repič	OŠ Ljudski vrt Ptuj
26	Patrik Jančič, Niki Novak	Marija Balažič	OŠ Veržej
26	Luka Brbot, Jure Pogačar	Marjan Koderman	OŠ Dob

26	Aljaž Polaner, Aldin Dukić	Miran Kadiš	OŠ Neznanih talcev Dravograd
26	Laura Gutman, Ema Canič Podgoršek	Miroslav Hrovat	OŠ Mokronog
26	Metka Škrubelj, Trina Kompare	Mojca Pirc	OŠ Gustava Šiliha Velenje
26	Aljaž Slemenik, Tilen Apat	Jure Tasič in Polonca Krašovec	OŠ Mislinja
26	Medina Berbič, Anej Veber	Simona Kocbek	OŠ Miklavž na Dravskem polju
26	Hana Podgoršek, Tinkara Kranjčević	Suzana Pacek	OŠ Jurija Dalmatina Krško
26	Iman Merdanović, Mija Krulc	Suzana Pacek	OŠ Jurija Dalmatina Krško
26	Maks Jager, Aljaž Fazarinc	Tatjana Završnik	OŠ Dramlje
26	Nace Kovač, Živa Kovač	Tomaž Lesnjak	OŠ bratov Letonja Šmartno ob Paki
26	Gal Vrtar, Nejc Zupančič	Mihael Potočar	OŠ Dolenjske Toplice

BRONASTO PRIZNANJE

Točke	Ekipa	Mentor	Ime šole/društva
25	Eva Zajc, Grega Vidmar	Aleš Šuštar	ČD Dolsko
25	Ajda Pivec, Klara Štiglic	Anton Bračko	OŠ Rače
25	Nina Lorber, Vito Rogl	Anton Bračko	OŠ Franca Lešnika Vuka Slivnica
25	Lili Olenšek, Tia Urh	Anton Bračko	OŠ Franca Lešnika Vuka Slivnica
25	Tevž Hrga, Žiga Jakab	Damjan Šimenko	OŠ Juršinci
25	Nastja Korošec, Hana Janžekovič	Damjan Šimenko	OŠ Gorišnica
25	Robert Pajek, Tim Mastnak Gričar	Darja Šolar	ČD Laško, OŠ Primoža Trubarja Laško
25	Zala Žizek, Anja Koritnik	Dejan Peklar	OŠ Janka Padežnika Maribor
25	Aleš Rožman, Rok Ješovnik	Dragica Vereš	OŠ Gornja Radgona
25	Erik Kovačič, Vitan Premuš	Dragica Vereš	OŠ Gornja Radgona
25	Žiga Kavšek Mandelj, Urban Vozel	Ivan Sopotnik	OŠ Toneta Okrogarja Zagorje ob Savi
25	Miha Marič, Neisha Šarkezi	Jakob Madjar, Valerija Horvat	OŠ Sveti Jurij
25	Weis Lara, Vita Borovič	Janko Ostrc	ČD Križevci, OŠ Križevci
25	Blaž Jakopič, Anastazija Vojkovič	Karlo Bičanič	OŠ NHR Hrastnik
25	Neža Otrin, Luka Zupančič	Marijan Koderman	OŠ Dob
25	Nuška Retel, Anže Retel	Mihael Potočar	OŠ Dolenjske Toplice
25	Lana Gril, Neža Založnik	Milan Mernik	OŠ Zreče
25	Lovro Kojzek	Pavel Praper	ČD Mežica, OŠ Mežica
25	Metod Slakan	Štefan Miheljak	OŠ Dobrna, ČD Dobrna
24	Nik Pevec, Rok Fijavž	Dejan Podkrajšek	OŠ Ponikva, ČD Ponikva
24	Žak Krajnc Vuk, Nejc Ogrizek	Edvard Hojnik	ČD Zavrč
24	Jakob Šabec, Jakob Grželj	Franko Dolgan	OŠ Pivka
24	Nik Grobelnik, Gal Kukovec	Janez in Olga Bauer	Druga OŠ Slovenj Gradec
24	Tjan Kovačič, Evelin Cetin	Janez in Olga Bauer	Druga OŠ Slovenj Gradec
24	Aneja Marinič, Timotej Pučko	Marija Andrejč	OŠ Kapela
24	Leon Gorenšek, Vid Tamše	Milan Grobelnik	OŠ Podgorje pri Slovenj Gradcu, podružnica Šmiklavž
24	Kristjan Miholič, Nikolaj Rondović	Silva Erzar	ČD Kamnik
24	Manca Korošec, Doroteja Miholič	Silva Erzar	OŠ Stranje
24	Nina Gostič, Lilija Žvokelj	Silva Erzar	OŠ Stranje
24	Anže Meglič, Aljaž Česen	Vincenc Perne	POŠ Lom pod Storžičem
23	Luka Boškovič, Žan Bračko	Anton Bračko	OŠ Rače
23	Tarik Ihtijarevič, Arian Semič	Brane Borštnik	OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče
23	Zorna Coklin, Hana Lia Kronovšek	Branka Nareks	OŠ Nazarje
23	Andraž Plahuta, Hal Drame Hrastnik	Darja Šolar	ČD Laško, OŠ Primoža Trubarja Laško
23	Ana Žizek, Jana Hozjan	Emil Tkalec	OŠ Miška Kranjca Velika Polana
23	Žan Luka Jurič	Ivan Sopotnik	OŠ Toneta Okrogarja Zagorje ob Savi
23	Špela Ilec, Rubi Kolednik	Janez Jurgec	OŠ Cirkulane - Zavrč
23	Anja Zmazek, Iza Blagotinšek	Karlo Bičanič	OŠ NHR Hrastnik
23	Tian Filipovič, Tara Sedminek	Matjaž Mavhar	OŠ Griže

PRIZNANJE ZA UDELEŽBO NA TEKMOVANJU

Točke	Ekipa	Mentor	Ime šole/društva
22	Miha Kvas, Mark Jeras	Boris Jereb	OŠ Davorina Jenka Cerkije na Gorenjskem
22	Matin Hojkar	Brane Kozinc, Helena Cilenšek	OŠ F. S. Finžgarja Lesce
22	Domen Čurk, Žan Stegne	Dušan Milinkovič	OŠ Loke, ČD Črnomelj
22	Viva Koščak	Jakob Madjar	OŠ Sveti Jurij
22	Živa Kuhar, Kaja Lah	Jožica Repič	OŠ Ljudski vrt Ptuj
22	Janja Zajc, Lana Erzar	Marija Pirc	OŠ Šmartno
21	Andraž Paternoster, Črt Zupančič	Andrej Jus	ČD Domžale
21	Sinaja Pondelak Fak, Lana Pondelak Fak	Anton Bračko	OŠ Franca Lešnika Vuka Slivnica
21	Amadej Kolarec, Lucija Mlinarič	Franc Šolar	OŠ Primoža Trubarja Laško, PE Šentrupert
21	Taja Dmrovshek, Sara Poznič	Ivan Sopotnik	OŠ Toneta Okrogarja Zagorje ob Savi
21	Alja Šket Mlinar, Aljaž Levart	Milan Mernik	OŠ Loče
21	Miha Očko	Milan Mernik	OŠ Zreče
20	Amadej Kolednik	Janez Jurgec	ČD Cirkulane
20	Inja Kuzma, Simonič Živa	Janja Horvat	OŠ Puconci
20	Bor Zjazič Veselič, Marko Nemanič	Jožef Veselič	OŠ Metlika
20	Tijana Rožanc, Sofija Jurjovič	Marija Andrejč	OŠ Kapela
20	Tinkara Potočnik, Piko Gaja	Pavel Praper	ČD Mežica, OŠ Mežica
19	Aljaž Kolšek, Iza Štojs	Valentina Toman Čremožnik	OŠ Šempeter v Savinjski dolini
18	Matija Terbovc, Urban Rozman	Branko Mešel	ČD Laško
13	Ciril Slakan, Bor Pritrznik	Štefan Miheljak	OŠ Dobrna, ČD Dobrna
12	Eva Rebevšek, Lina Dobovičnik	Štefan Miheljak	OŠ Dobrna, ČD Dobrna
11	Bor Krašovec	Matjaž Mavhar	OŠ Griže

REZULTATI SREDNJE STOPNJE

Priznanje	zlato priznanje	srebrno priznanje	bronasto priznanje	priznanje za udeležbo
Število točk	37 do 40 točk	33 do 36 točk	29 do 32 točk	do 28 točk

ZLATO PRIZNANJE			
Točke	Ekipa	Mentor	Ime šole/društva
40	Matic Rihter, Žan Javornik	Blaž Lovrič	POŠ Gradišče na Kozjaku
40	Nejc Žveglja, Marko Zelenko	Bogdan Zelenko	OŠ dr. Franja Žgeča Domava
39	Mitja Kositer, Ožbej Očko	Blaž Lovrič	POŠ Gradišče na Kozjaku
39	Klara Kitak, Enja Fištravec	Marjetka Kocuvan	OŠ Markovci
39	Nina Dvoršak, Žana Valentinc	Suzana Pacek	OŠ Jurija Dalmatina Krško
38	Benjamin Gašperin, Matej Kalita	Bogdan Rupnik	OŠ Dr. Janeza Mencingerja Bohinjska Bistrica
38	Klemen Cvetek, Marko Kalita	Bogdan Rupnik	OŠ Dr. Janeza Mencingerja Bohinjska Bistrica
38	Žak Gradišar, Črt Gradišar	Bran Borštnik	OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče
38	Nuša Grobelnik, Jasmina Andrejč	Majda Tamše Horvat	OŠ Podgorje pri Slovenj Gradcu
38	Tanaja Kopač, Aja Amalija Pečar	Mihael Potočar	OŠ Žužemberk, Podružnična šola Dvor
38	Borja Ranzinger, Maruša Hriberšek	Mojca Pirc	OŠ Gustava Šiliha Velenje
38	Vid Hatunšek, Žiga Verčkovnik	Jure Tasič in Polonca Krašovec	OŠ Mislinja
38	Miha Osetič, Jan Kuselj	Suzana Pacek	OŠ Jurija Dalmatina Krško
37	Jan Štros, Urban Rozman	Bogdan Rupnik	OŠ Dr. Janeza Mencingerja Bohinjska Bistrica
37	Ela Glavač, Urška Hojkar	Bran Kozinc, Helena Cilenšek	OŠ F. S. Finžgarja Lesce
37	Ines Praznik, Livija Smrkolj	Franc Krašovec	OŠ Janka Modra, Dol pri Ljubljani
37	Maša Fras, Sara Merc	Marjetka Kocuvan	OŠ Markovci
SREBRNO PRIZNANJE			
Točke	Ekipa	Mentor	Ime šole/društva
36	Luka Vujič	Andrej Jus	ČD Domžale
36	Max Jerovčnik, Staš Nadlučnik	Branka Nareks	OŠ Nazarje
36	Aleksander Šabec, Martin Želko	Franko Dolgan	OŠ Pivka
36	Franci Hrastar	Mihael Potočar	OŠ Žužemberk, Podružnična šola Dvor
36	Blaž Rakuša, Tadej Ozmec	Nataša Horvatič Dolamič	OŠ Stročja vas
36	Nika Aiken Urbančič, Ajda Vybihal	Sabina Tausers	I. OŠ Žalec
36	Nejc Vučko, Jakob Gjerek	Stanko Antolin	OŠ Kobilje
36	Miha Vuk	Tatjana Vedlin	OŠ Majšperk
36	Tim Praprotnik, Uroš Meglič	Vincenc Perne	POŠ Lom pod Storžičem
35	Maksimilijan Urbanc, Blaž Zafošnik	Andrej Čokl	OŠ Lovrenc na Pohorju
35	David Savič, Živa Škof	Jožef Veselič	OŠ Metlika
35	Blažka Rupčič, Špela Hriberšek	Majda Tamše Horvat	OŠ Podgorje pri Slovenj Gradcu
35	Ana Lesjak, Sara Mikič	Marija Šepul	OŠ Črna na Koroškem
35	Maks Jeran, Martin Otrin	Marjan Koderman	ČD Krtna Dob
35	Filip Vrabec, Nik Strah Tratar	Miroslav Hrovat	OŠ Mokronog
35	Larisa Majhenič, Kevin Polajžer	Tatjana Vedlin	OŠ Majšperk
35	Filip Jager, Vid Bobnar	Tatjana Zavrnšek	OŠ Dramlje
35	Blaž Lesnjak, Leon Kreft	Tomaž Lesnjak	OŠ bratov Letonja Šmartno ob Paki
35	Meta Sedminek, Matija Florjan	Valentina Toman Čremožnik	OŠ Šempeter v Savinjski dolini
34	Karin Paulič, Igor Rakovnik	Andrej Čokl	OŠ Lovrenc na Pohorju
34	Samo Erzar Frantar, Lana Pančur	Boris Jereb	OŠ Davorina Jenka Cerklje na Gorenjskem
34	Lev Berginc, Ivan Hubert	Boštjan Sojer	OŠ Danile Kumar
34	Janja Hari, Filip Vukovič	Jože Matavž	ČD Peter Dajnko Gornja Radgona
34	Pia Zjačič Veselič, Maja Kozjan	Jožef Veselič	OŠ Metlika
34	Luka Povhe, Žiga Povhe	Marjan Koderman	ČD Krtna Dob
34	Manja Kirbiš, Kiara Čizmešija	Marjan Koderman	ČD Krtna Dob
34	Nejc Kranjc, Tilen Kuhelj	Mihael Potočar	OŠ Žužemberk, Podružnična šola Dvor
34	Urban - Urh Jakše, Klemen Mohar	Stane Rebselj	OŠ Jožeta Gorjupa Kostanjevica na Krki
34	Urban Hajšek, Ino Gorjanc	Tatjana Vedlin	OŠ Majšperk
34	Andraž Praprotnik, Jakob Meglič	Vincenc Perne	POŠ Lom pod Storžičem
33	Urh Grilc, Miha Omejc	Andrej Cej	OŠ Šenčur
33	Klara Steinbacher, Lizan Naima Osmanovović	Andrej Čokl	OŠ Lovrenc na Pohorju
33	Gašper Repše, Ali Ernel Elghannam	Blaž Podrižnik	OŠ Mozirje
33	Alida Ješovnik, Eneja Kremlj	Dragica Vereš	OŠ Gornja Radgona
33	Anemarie Bratinščak, Dominik Miklošič	Irena Tibaut	OŠ Ivana Cankarja Ljutomer
33	Tilen Bratkovič, Aljoša Markovič	Jože Matavž	ČD Peter Dajnko Gornja Radgona
33	Erik Medvešek, Jan Blagotinšek	Karlo Bičanič	OŠ NHR Hraštnek
33	Žan Kegljevič, David Pisek	Stane Rebselj	OŠ Jožeta Gorjupa Kostanjevica na Krki
33	Pija Lesnjak, Hana Bizjak	Tomaž Lesnjak	OŠ bratov Letonja Šmartno ob Paki
BRONASTO PRIZNANJE			
Točke	Ekipa	Mentor	Ime šole/društva
32	Emma Kuzmič, Nastja Nemec	Jakob Madjar, Valerija Horvat	OŠ Sveti Jurij
32	Miha Polc, Mark Velcl	Majda Tamše Horvat	OŠ Podgorje pri Slovenj Gradcu
32	David Bajt	Marija Balažič	OŠ Veržej
32	Miha Kapun, Tisa Leskovar	Marjan Dreo	OŠ Pohorskega odreda Slovenska Bistrica
32	Sašo Vrentuša, Nik Goričan	Marjan Dreo	OŠ Pohorskega odreda Slov. Bistrica
32	Urška Rižnar, Hana Zanjekovič	Nataša Horvatič Dolamič	OŠ Stročja vas
32	Blaž Vivot, Luka Vivot	Stanko Pahole	OŠ Pod goro Slovenske Konjice
32	Maj Pritrznik, Dominik Zagruševcem	Štefan Miheljak	OŠ Dobrna, ČD Dobrna
32	Tjaša Zalokar, Maša Vogrinc	Viljem Krajnc	OŠ Dobje, ČD Planina pri Sevnici
31	Matic Turšič, Matic Žaren	Martina Peterlin	OŠ Leskovec pri Krškem

31	Jure Kukovica, Teo Kumer	Norbert Jedlovčnik	OŠ Antona Ingoliča Spodnja Polskava
31	Alen Virag, Klemen Vitez Pivar	Štefan Šemen	OŠ Beltinci, ČD Beltinci
30	Jaka Škrubelj, Timotej Kompare	Mojca Pirc	ČD Mlinšek Velenje
30	Jakob Cvetko	Norbert Jedlovčnik	OŠ Antona Ingoliča Spodnja Polskava
29	Anja Rožič, Primož Koligar	Dušan Milinković	OŠ Loka Črnomelj
29	Jan Vidovič	Janez Jurgec	ČD Cirkulane
29	Manja German, Špela Zilli	Mojca Pirc	OŠ Gustava Šiliha Velenje
PRIZNANJE ZA UDELEŽBO NA TEKMOVANJU			
Točke	Ekipa	Mentor	Ime šole/društva
28	Jan Sajovic, Marko Gliha	Andrej Cej	OŠ Šenčur
28	Leon Kraševac, Mateja Selšek	Franc Kraševac	OŠ Janka Modra Dol pri Ljubljani
26	Tilen Poštrak	Jože Vute	OŠ Zgornja Korena
23	Luka Kozar, Adam Žižek	Irena Tibaut	OŠ Ivana Cankarja Ljutomer

REZULTATI VIŠJE STOPNJE

Priznanje	zlato priznanje	srebrno priznanje	bronasto priznanje	priznanje za udeležbo
Število točk	48 do 50 točk	43 do 47 točk	38 do 42 točk	do 37 točk

ZLATO PRIZNANJE			
Točke	Ekipa	Mentor	Ime šole/društva
50	Luka Kričej, Marko Kričej	Blaž Lovrič	ČD Selnica ob Dravi
49	Marjan Jeseničnik, Andreas Krajnc	Andrej Čokl	ČD Lovrenc na Pohorju
SREBRNO PRIZNANJE			
Točke	Ekipa	Mentor	Ime šole/društva
47	Alen Primožič Zver, Matjaž Karanovič	Andreja Smrdelj	OČD Koper
47	Igor Jugović	Mojca Pirc	ČD Mlinšek Velenje
47	Peter Luka Romšak, Mirta Brajer	Silva Erzar	ČD Kamnik
46	Tomi Kolarič, Marcel Stonjšek	Kristina Dolinar Paulič	Izobraževalni center Piramida Maribor
46	Mihael Bogdan	Vida Bogdan	ČD Ljutomer
45	Ela Vičič, Anamarija Morato	Andreja Smrdelj	OČD Koper
45	Jernej Rožič, Franc Absec	Dušan Milinković	OŠ Loka Črnomelj
45	Luka Oražem, Marjeta Povše	Marko Hrastelj	Center biotehnike in turizma Grm Novo mesto
45	Natalija Vertnik, Nina Vertnik	Stanko Pahole	OŠ Pod goro Slovenske Konjice
44	Jakob Savšek, Jernej Gačnik	Marko Hrastelj	Center biotehnike in turizma Grm Novo mesto
44	Urška Hudak, Klemen Konda	Marko Rožič, Tatjana Weiss	Srednja šola Črnomelj
44	Daša Žoher, Lana Žnideršič	Suzana Pacek	ČD Krško
43	Jure Hojkar	Brane Kozinc, Helena Čilenšek	ČD Karavanke Begunje
43	Ivan Praznik	Kristina Dolinar Paulič	Biotehniška šola Maribor
BRONASTO PRIZNANJE			
Točke	Ekipa	Mentor	Ime šole/društva
42	Karin Špindler, Maja Jančič	Kristina Dolinar Paulič	Biotehniška šola Maribor

42. Tekmovanje mladih čebelarjev in predstavitev kakovostnih shem medu v Beltincih

V soboto, 25. maja 2019, smo na OŠ Beltinci izvedli že 42. državno srečanje in tekmovanje mladih krožkarjev, ki ga je obiskalo več kot 600 mladih čebelarjev in drugih navzočih. Tokratno tekmovanje smo nadgradili s sklopom

vprašanj, vezanih na pokušanje različnih vrst medu, vključenih v sheme višje kakovosti, s predstavitvijo prednosti in pomena kakovostnih shem ter vse navzoče postregli z medeno kulinariko. Dogodek predstavlja, po-

leg druženja mladih in njihovih mentorjev, odlično priložnost za informiranje o pomenu kakovostne pridelave medu ter spodbujanje k vključevanju v sheme kakovosti.

Tanja Magdič, vodja projekta

Foto: MB

Vključite se v evropske sheme kakovosti in dokažite kupcem, da delate dobro, da je vaš med višje kakovosti in z znanim poreklom. Pokličite na 01/729 61 29 Natašo Lilek ali pišite na natasa.lilek@czs.si.

Vsebinska tega promocijskega oglasa predstavlja le stališča avtorja in je v njegovi izključni odgovornosti. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za uporabo informacij, ki jih vsebuje to gradivo.

Slovenija je svetemu očetu podarila čebelnjak – 2. praznovanje svetovnega dne čebel v Rimu

Osrednji mednarodni dogodek ob 2. praznovanju svetovnega dne čebel je potekal v organizaciji Slovenije in Organizacije ZN za hrano in kmetijstvo v Rimu. Udeležila se ga je tudi ministrica za kmetijstvo **Aleksandra Pivec**, ki je spomnila, da so čebele in drugi opraševalci poleg zagotavljanja prehranske varnosti in vitalnega kmetijstva neprecenljivi tudi z okoljskega in gospodarskega vidika. Pozvala je k ukrepanju na mednarodni ravni za zaščito čebel in opraševalcev, saj bo to prispevalo k reševanju globalnih problemov – prehodu na trajnostno kmetijstvo in odpravi revščine in lakote v državah v razvoju. Ministrica se je ob tej priložnosti zahvalila generalnemu direktorju FAO **Joseju Grazianu da Silvi**, ki je s svojo osebno podporo ključno prispeval k razglasitvi svetovnega dne čebel, za kar je pobudo dala Slovenija. V znak zahvale mu je predsednik republike **Borut Pahor** podelil odlikovanje. Da Silva je udeležence pozdravil preko video povezave, pomočnik generalnega direktorja FAO **Bukar Tijani** pa se je medtem zahvalil Sloveniji za vsa prizadevanja za razglasitev svetovnega dne čebel in zaščito čebel. Kot je poudaril, je dostop do hrane temeljna človekova pravica, zato je treba opraševalce zaščititi, saj so ključni za proizvodnjo hrane in s tem odpravo svetovne lakote. Prireditve so se udeležili tudi predsednik Čebelarске zveze Slovenije **Boštjan Noč**, ki je pozval k razglasitvi čebel in opraševalcev za ogrožene, ukrepanju proti ponarejenemu medu, povečanju prenosa znanja in vlaganju v raziskave; podpredsednik mednarodne zveze čebelarških organizacij Apimondia **Peter Kozmus**, ki je opozoril, da se v številnih delih sveta soočajo z upadom opraševanja in s tem zmanjševanjem kmetijske proizvodnje; ter predstojnica Slovenske čebelarске akademije **Damjana Grobelšek**, ki je zbranim predstavila pilotni projekt čebelarjenja v Bangladešu.

V sredo, 22. maja 2019, je ministrica Aleksandra Pivec ob robu splošne avdicence **papežu Frančišku** v imenu Republike Slovenije podarila slovenski čebelnjak ter tako Svetemu

Foto: Vatican Media

sedežu prenesla sporočilo svetovnega dneva čebel in prizadevanja Slovenije za zaščito čebel. Čebelnjak in z njim čebele, ki bodo vanj naseljene, bodo svoje mesto dobili v papeški letni rezidenci v Castel Gandolfo. V imenu ČZS in vseh čebelarjev iz Slovenije ter čebelarjev celega sveta sta Boštjan Noč in Peter

Foto: Vatican Media

Kozmus svetemu očetu podarila penečo medico, kozarček slovenskega medu, srebrnik 20 čebelc, knjigo *No bees, No life* in namizno zastavico svetovni dan čebel iz Slovenije. Papež je ob prejemu darila posebej pozorno vprašal, kaj mu podarjamo, in je bil nad povedanim navdušen. Penečo medico je preimenoval v blagoslovljeno sveto vodo. Peter Kozmus je papežu na obleko pripel še priponko Save the bees.

MB

Foto: Vatican Media

Foto: Vatican Media

V Državnem zboru RS okrogla miza in razstava ob 2. praznovanju svetovnega dne čebel

V ponedeljek, 20. maja 2019, ob 10. uri je na galeriji Državnega zbora potekala okrogla miza, na kateri so sodelujoči Marko Alauf, podpredsednik ČZS, mag. Tanja Strniša, državna sekretarka Ministrstva RS za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano, Gorazd Trušnovc, predsednik ČD Urbani čebelar, ter Markus Imhoof, avtor filma in knjige *Več kot med*, opozorili na pomembnost čebel in drugih oprasevalcev ter dela, ki ga opravljajo za okolje in prehrano. Okroglo mizo je gostil predsednik DZ RS mag. Dejan Židan, uvodni nagovor je imela tudi predsednica švicarskega Nacionalnega sveta **Marina Carobbio Guscetti**. Spomnila je na nedavno poročilo ZN, ki ugotavlja, da milijonu živalskih in rastlinskih vrst grozi izumrtje. Žuželke, med njimi tudi čebele, so zelo pomembne za ohranjanje biotske raznovr-

Foto: MB

Foto: MB

stnosti. Ogrožajo jih tudi pesticidi, zato so razprave o tem pomembne, je še dejala gostja iz Švice, ki se je Sloveniji zahvalila za pobudo za razglasitev svetovnega dne čebel. **Tanja Strniša** na svetovni dan čebel gleda kot na veliko priznanje za Slovenijo in zdaj je naša naloga, da ustvarimo oz. promoviramo to gibanje po vsem svetu. Pomen čebel in drugih oprasevalcev za svetovne probleme okolja, revščine in lakote je treba po njenem izpostavljati še naprej in vsak dan. Pot do razglasitve SDČ-ja je bila dolga, tudi naporna, a vendarle lepa, je pojasnil **Marko Alauf**. »Nismo želeli samo dneva, ampak iz tega narediti projekt, gibanje, in mislim, da nam je to uspelo,« je dejal. Po končani okrogli mizi smo si ogledali razstavo z naslovom *Pot do svetovnega dne čebel*.

MB

Vir:

Izjava za javnost, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

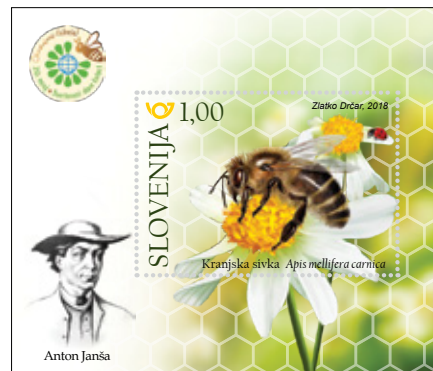
Priložnostne znamke ob svetovnem dnevu čebel

Pošta Združenih narodov je praznovanje svetovnega dneva čebel, 20. maj 2019, počastila z izdajo treh priložnostnih poštних znamk, ki prikazujejo čebele in cvetje, ter treh priložnostnih žigov. Znamke so izdali v treh različnih jezikih (angleški, francoski in nemški), v treh nominalnih vrednostih (dolar, švicarski frank in evro) in v treh krajih, kjer delujejo Združeni narodi, v New Yorku, kjer je sedež, v Ženevi, kjer je pisarna oz. konferenčni center ter na Dunaju, kjer je mednarodni center. Združeni narodi so 20. maj razglasili za svetovni dan čebel na pobudo Slovenije v letu 2017, za ozaveščanje javnosti o pomenu čebel, nevarnostih, s katerimi se soočajo, potrebah po varovanju njihovega naravnega habitata in njihovem prispevku k trajnostnemu razvoju.

Čebele in drugi oprasevalci, kot so metulji, netopirji in kolibriji, so vse bolj ogroženi zaradi človekovih dejavnosti. Oprasevalci omogočajo številnim rastlinam, vključno s šte-

vilnimi živilskimi pridelki hrane, da se razmnožujejo. Ne samo da oprasevalci neposredno prispevajo k varnosti preskrbe s hrano, vendar so ključnega pomena za ohranjanje biotske raznovrstnosti – eden temeljev

Združenih narodov za trajnostni razvoj. Skoraj tri četrtine svetovnih rastlinskih vrst je vsaj deloma odvisnih od čebel in drugih oprasevalcev. Oprasevalci imajo ključno vlogo pri trajnostni oskrbi rastočega svetovnega prebivalstva in

Najlepša slovenska znamka leta 2018

NEWYORŠKA ZNAMKA

Čebela: *Cadeguala* (južnoameriški rod čebel iz plemena *Diphaglossini*, poddružine *Diphaglossinae* in družine *Colletidae* (opnarke)).

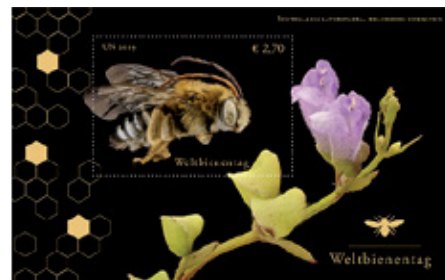
Cvet: *Rumena harlekinka* (*Corydalis flavula*)

ŽENEVSKA ZNAMKA

Čebela: Črmlj (*Bombus*)

Cvet: Močvirska lobelija (*Lobelia cardinalis*)

DUNAJSKA ZNAMKA

Čebela: *Melissodes* (rod, ki pripada dolgorogim čebelam (*Eucerini*))

Cvet: Navadna čeladnica (*Scutellaria lateriflora*)

ohranjanju biotske raznovrstnosti in živahnega ekosistema. Prispevajo k izboljšanju življenjskih pogojev in ustvarjanju novih delovnih mest, zlasti za lastnike malih kmetij, ki zadovoljujejo naraščajoče povpraševanje po zdravih in hranljivih živilih ter neživilskih proizvodih.

Carla Mucavi, direktorica organizacije za prehrano in kmetijstvo Združenih narodov (FAO) v New Yorku, je dejala: »Čebele imajo ključno vlogo pri povečanju pridelka in spodbujanju zanesljive preskrbe s hrano. Brez čebel ne moremo doseči sveta brez lakote. Svetovni dan čebel identificira pomen teh drobnih pomočnikov in bo hkrati pomagal ozaveščati o potrebi, da jih zaščitimo.«

Medtem pa smo v Sloveniji izglasovali najlepšo slovensko znamko leta 2018. V Biltenu št. 125, ki ga je izdala Pošta Slovenije, so objavili rezultat glasovanja za najlepšo znamko leta 2018. Med vsemi rednimi in priložnostnimi znamkami, ki jih je bilo kar 60, je za najlepšo znamko leta 2018 izbrana znamka Svetovni dan čebel, s 741 zbranimi točkami pred Arniko (322 točk) in Pivškimi presihajočimi jezери (279 točk).

Prevod in priredba Tomislav Burnač

Vir: <https://unstamps.org>.

Čebele našim vnukom ohranjajo planet

V počastitev svetovnega dneva čebel so v Loški dolini pripravili pristrčno in zelo obiskano prireditev. Praznovanje je povežalo generacije v ozaveščanju pomena čebel in drugih oprasovalcev ter pogojev za njihov obstoj. Na prireditvi so sodelovali otroci vrtca Polhek, učenci OŠ heroja Janeza Hribarja iz Starega trga, čebelarji ČD Loška dolina, člani čebelarškega krožka domače OŠ, pevke iz Loške doline ter člani društva upokojencev. Prireditve je potekala v osnovni šoli. Prireditveni prostor je bil okrašen z več kot sedemdesetimi risbami na temo čebel, ki so jih narisali otroci iz vrtca in šole, za kar so bili najboljši nagrajeni z lončkom medu. Vse-

Foto: Marjo Žnidaršič

Foto: Marjo Žnidaršič

bina prireditve je bila pripravljena tako, da so nam nastopajoči približali čebelji svet, predstavniki ČD, predvsem pa vodje prireditve, so nas seznanili s čebelo, okoljem, v katerem se dobro počuti, z drugimi oprasovalci ter nas podučili, da je potrebna nenehna skrb za okolje, ki bo preprečila vse slabe prakse, ki škodujejo rastlinam, živalim in človeštvu. Prireditve, na kateri se je zbralo več kot tristo ljudi, je bila zelo uspešna združitev kulturnega programa in obenem vsebinsko bogata učna ura o čebelarstvu ter tegobah, ki težijo naš planet. Po aplavzu ob zaključku in odzivu udeležencev se je videlo, da so prišli na pravo prireditev.

Anton Žnidaršič

Odkritje kipa dr. Filipu Terču

30. marca 2019 so v avli Narodnega doma v Mariboru na mednarodnem simpoziju apiterapije odkrili doprni kip dr. Filipa Terča (1844–1917). Simpozij je obravnaval temo »Po sledih dr. Filipa Terča«, saj je bil ta zdravnik iz Maribora pionir sodobne apiterapije, in sicer zdravljenja s čebeljimi piki. Nemška apiterapevtska zveza je namreč njegov rojstni dan, 30. marec, leta 2006 na mednarodnem simpoziju apiterapevtov v Passau v Nemčiji, na pobudo Assis Moisesa iz Floride, razglasila za svetovni dan apiterapije. Odprtju kipa so prisostvovali udeleženci simpozija, člani slovenskih ČD-jev in gostje iz tujine, med drugim tudi gostje iz Češke, saj je bil Terč po rodu iz Praporišča pri Domažlicah, ki so v občini Kdyne na zahodu Češke. Svečani govorniki so bili Vlado Vogrinec, predsednik ČZD Maribor, podžupanja Maribora Helena Kujundžić Lukaček, podžupanja Občine Kdyne Vera Řihova in kiparka, ki je ustvarila doprni kip, mag. Alenka Vidergar. Drugi gostje so bili še župan Kdyne mag. Oskar Hamrus, zdravnikov pranečak Vaclav Terč, predsednik ČZS Boštjan Noč in slovenska medena kraljica Valentina Marinič.

Foto: Foto Tone

Od leve proti desni podžupanja Maribora Helena Kujundžić Lukaček, predsednik ČZS Boštjan Noč, župan Kdyne mag. Oskar Hamrus, medena kraljica Valentina Marinič, Terčev pranečak Vaclav Terč ter predsednik ČZD Maribor Vlado Vogrinec

Povzel in priredil MB

Vir: <http://vfokusu.com/post/460825/odkritje-kipa-dr-filipa-terca>.

Uspešno delovanje čebelarских krožkov na Koroškem

»Da na mladih svet stoji, se zavedamo prav vsi ...« Še posebej pa se naš ponos upravičeno kaže pri mladih čebelarjih v čebelarских krožkih, ki delujejo v Slovenj Gradcu in okolici. Podružnična šola Šmiklavž je pred sedmimi leti na pobudo Čebelarskega društva Slovenj Gradec-Mislinja organizirala čebelarški krožek in že prvo leto svojega delovanja pokazala veliko mero znanja, predvsem pa veselja in zanimanja za tovrstne vsebine. Dve leti zatem se je čebelarški krožek vzpostavil tudi na matični šoli v Podgorju. In tako so se začeli skupno sodelovanje, izmenjava izkušenj, dobrih praks, pristopov k delu ... Pri tem imajo pomembno vlogo mentorji čebelarji: za POŠ Šmiklavž Milan Grobelnik, za OŠ Podgorje Jože Perše, kakor tudi mentorji učitelji na šoli: Alenka Požarnik, Andreja Polc in mag. Majda Tamše Horvat. Izpostaviti velja tudi zgledno medsebojno sodelovanje s šolami in z njihovimi mentorji: 2. OŠ Slovenj Gradec (Janez in Olga Bauer) in OŠ Mislinja (Jure Tasič in Polonca Krašovec). Zanimanje učencev za sodelovanje pri krožku, še bolj pa na tekmovanjih, presega pričakovanja. Vsako leto je potreben izbirni postopek (predtekmovanje) za uvrstitev najboljših ekip na tekmovanje, kjer se učenci vselej dobro izkažejo. Med tekmovalci bi izpostavili devetošolko Nušo Grobelnik, ki je na vseh sedmih državnih tekmovanjih, odkar na šoli deluje čebelarški krožek, prejela zlato priznanje. Ponosni smo na vsakega mladega čebelarja, veseli interesa učencev za sodelovanje, hvaležni za pomoč mentorjev čebe-

Foto: Majda Tamše Horvat

larjev. Vsa dosedanja prizadevanja na področju čebelarstva so nam pred skoraj dvema letoma omogočila, da smo pri POŠ Šmiklavž odprli šolski čebelnjak – učilnico na prostem, ki omogoča izkušnjsko učenje – učenje za življenje. Upamo, da bo iz vrst naših krožkarjev izšlo čim več odgovornih, pridnih, uspešnih in vestnih čebelarjev z bogatim znanjem o čebelah. Naj še dolgo medi!

Mag. Majda Tamše Horvat in Andreja Polc, mentorici čebelarского krožka na šoli

Predstavitev knjige *Kronika čebelarstva na Rakeku*

ČD Rakek in KJUC - Enota Ivana Matičiča Rakek je v okviru praznovanja 20. maja svetovnega dne čebel in praznika občine Cerknica organizirala v knjižnici na Rakeku predstavitev knjige **Miroslava Juvančiča *Kronika čebelarstva na Rakeku***, ki jo je podal avtor knjige.

Zgodovinski pregled začetkov in razvoja čebelarstva na širšem območju Notranjske, kot je zapisano v podnaslovu, zajema šest poglavij.

I. Zgodovina čebelarjenja zajema utrinke čez stoletja, kranjsko čebelo sivko ter znane Slovence, ki so vplivali na razvoj čebelarstva, kot so Janez Vajkard Valvasor, Anton Janša ter Ivan Poženel, nadučitelj na Uncu in Rakeku. Iz zapisov so razvidna njegova prizadevanja za razvoj čebelarstva in šolskih vrtov. Bil je ustanovni član »Slovenskega čebelarskega društva za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko« leta 1898.

II. Obdobje od ustanovitve Čebelarske podružnice Laze 1905 do 1944. V tem obdobju je bila današnja KS Rakek upravno in politično vezana na Logaško okrajno glavarstvo. Leto 1905 je začetek vključevanja čebelarjev s tega področja v »Slovensko čebelarsko društvo«. V obdobju med obema vojnama so na našem področju službovali in med čebelarji širili čebelarsko znanje Josip Ribičič, pisatelj, učitelj in čebelar; Vlado Rojec, publicist, urednik *Slovenskega čebelarja* in čebelar; ter Andrej Kenič, učitelj na Uncu in izjemen čebelar.

III. Organiziranost čebelarstva od leta 1945 do 1951 je povezana s spremembami v upravni razdelitvi LRS. Te so pogojevale spremembe pri preoblikovanju Slovenskega čebelarskega društva v Čebelarsko zadrugo Slovenije in ponovno nazaj v Zvezo čebelarskih društev. V letu 1949 so v Rakovem Škocjanu postojnski čebelarji postavili plemenilno postajo. Po letu 1957 do 1960 je prevzel vodenje plemenilne postaje Alojz Juvančič, od tega leta naprej vse do leta 1974 pa njegov brat Mirko.

IV. Organiziranost čebelarstva od leta 1951 do 1975, ko je prišlo do novih zakonodajnih sprememb in ustanovitve

Foto: Ljubo Vukelič/Občina Cerknica

ČD Postojna, v okviru tega pa do Čebelarske družine Rakek. Prvi predsednik je bil Mirko Juvančič. Velik pečat pa je v tem času dal tudi Jože Braniselj.

V. ČD Rakek – samostojno društvo od leta 1975 do 2014. Na osnovi Zakona o društvih so čebelarji Rakeka ustanovili lastno čebelarsko društvo. Predsednik je postal Jože Braniselj, tajnik pa Franc Albreht. Obdobje so zaznamovale mnoge dejavnosti: čebelarski krožki na Rakeku in Grahovem, ki jih je dolga leta vodil Franc Albreht in v Cerknici Konrad Knez; ustanovitev Občinske zveze čebelarskih društev Cerknica, prvi predsednik je bil Leopold Frelih, tajnik Franc Albreht; opisani so še sistem opazovalne službe medenja, prevoz čebel na pašo, debatni večeri čebelarjev, pašni red, slovenski zajtrk. Svoj pečat v tem obdobju sta pustila Franc Albreht in Ciril Vidrih. Prav tako pa tudi dva naša še živeča častna člana Jože Opeka in Jernej Lukek.

VI. Čebelarsko društvo Rakek od leta 2015 do 2018. To je bilo pestro obdobje povezanih dejavnosti v okviru 110 let aktivnega delovanja rakovških čebelarjev, začeni s z odmevno čebelarsko razstavo v knjižnici na Rakeku, dnevi odprtih vrat, prejemom plakete Antona Janše s strani ČZS in zlatega taborskega priznanja občine Cerknica, razvitjem prapora in še vrsto drugih dogodkov v okviru delovanja društva. Vse to ne bi bilo mogoče brez dobrega vodstva ČD Rakek in vseh njegovih članov.

Predstavitve se je udeležilo več kot 80 gostov in domačih čebelarjev ter drugih udeležencev. Med gosti so bili poleg župana Občine Cerknica Marka Ruparja še predstavniki ČD Logatec, ČD Postojna, ZČD Cerknica, ČD Loška dolina, ČD Bloke, ČD Cerknica in člani domačega čebelarskega društva. Med njimi častni član Jernej Lukek in prvi predsednik ZČD Cerknica Leopold Frelih. Udeležence sta nagovorila župan Občine Cerknica Marko Rupar in predsednica ČD Rakek Vida Winkler. V imenu čebelarskega društva se je zahvalila vsem čebelarjem, ki so prispevali k nastajanju knjige ter donatorjem in Občini Cerknica, ki so izdajo knjige omogočili. Ob tej priložnosti se je zahvalila tudi avtorju knjige, brez katerega vztrajnosti knjige ne bi bilo.

Miroslav Juvančič, tajnik ČD Rakek

Foto: Ljubo Vukelič/Občina Cerknica

Sto let društva v Zagorju

Zagorski čebelarji so 30. marca 2019 s svečano akademijo proslavili natanko sto let obstoja in uspešnega delovanja svojega društva. O častitljivosti jubileja in pomenu društva priča tudi udeležba visokih gostov, denimo ministrice za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dr. Aleksandre Pivec, podpredsednika državnega sveta in hkrati zagorskega župana Matjaža Švagana in predsednika ČZS Boštjana Noča.

Rdeča nit prireditve je bil prikaz društvene zgodovine, obiskovalci v polni dvorani Delavskega doma Zagorje pa so lahko prisluhnili še pevskeemu zboru ČZS s citrarko Evo Medved in pesmim domačih čebelarjev, pesnikov. Društvo je za dolgoletno uspešno delo prejelo čestitke številnih gostov, predstavnikov sosednjih in prijateljskih društev, predsednica Marinka Dolinšek pa je v imenu društva podelila številna priznanja članom zagorskega društva in zahvala njegovim prijateljem.

Ob jubileju je društvo izdalo izčrpno kroniko z opisom dogajanj v društvu in prikazom širših razmer ter odnosa do čebelarjenja. Ni naključje, da je pisec Roman Rozina za naslov uporabil Valvasorjev moto Sladek je sad dela. Najprej seveda, ker je to preprosto dejstvo, drugič pa tudi zato, ker so si delovni člani društva pod Medijskim gradom, kjer je Valvasor preživel otroštvo, najprej zgradili društveni

Foto: Tadej Juvan

dom, kasneje pa še učno čebelarsko pot. Društvena kronika prikaže omenjena dogodka in druga novodobna dogajanja, seže pa tudi globlje v preteklost, vse do prvih znanih zapisov o tukajšnjem čebelarjenju v srednjeveških urbarjih in do Valvasorjevih navedb, kako močno prisotno je bilo čebelarstvo v naših krajih že v njegovem času.

Organizirano društveno delo pa se je začelo 30. marca 1919, ko so se na pobudo treh takratnih javnih delavcev Alojza Ašiča z Lok, Lojzeta Kolenca iz Zagorja in Ivana Lovrača iz Podlipovice sestali zagorski čebelarji in ustanovili društvo, h kateremu je takoj pristopilo skoraj štirideset čebelarjev. Sledila so boljša in slabša obdobja, a društvo se je izvilo iz vsakih težav. Kopičili so izkušnje in znanje, krepili gospodarske in sodelovalne temelje društva, prijateljevali med sabo in prek društvenih in slovenskih meja.

Ob visokem jubileju se lahko društvo pohvali s 150 člani, ki imajo čebelnjake enakomerno razporejene po celotnem območju občine, z utečenimi oblikami pridobivanja in izmenjevanja teoretičnih znanj in praktičnih veščin, z uspešnimi osnovnošolskimi krožki in še marsičem, zaradi česar ima močno podporo okolja in v njem uživa velik ugled.

Roman Rozina

Foto: Tadej Juvan

Regijsko tekmovanje mladih čebelarjev

Vsako leto posavske osnovne šole pred državnim tekmovanjem organizirajo izbirno tekmovanje mladih čebelarjev. Letos je bilo regijsko tekmovanje 9. maja 2019 na OŠ Jožeta Gorjupa Kostanjevica na Krki. Pri organizaciji smo sodelovali člani ČD Kostanjevica na Krki. Mladi čebelarji so na testu znanja pokazali, koliko poznajo čebele in čebelarjenje v teoriji, pri čemer so pokazali visoko raven znanja. V nižji starostni skupini je tekmovalo 11 ekip iz šestih OŠ (Senovo, Koprivnica, Jurija Dalmatina Krško, Le-

skovec pri Krškem, Raka in Jožeta Gorjupa Kostanjevica na Krki). Starejši učenci so merili znanje v srednji starostni skupini, tekmovalo je

Foto: Mihaela Kovačič Bizjak

sedem ekip s štirih šol. Vsi tekmovalci so prejeli priznanje, hkrati pa medovito sivko in priložnostno darilo. Vsem mentorjem pa je ČD Kostanjevica podarilo knjigo *Zakaj*

ravno čebela ... avtorice in članice našega društva Mihaele Kovačič Bizjak.

Mihaela Kovačič Bizjak

Zakaj ravno čebela ...

ČD Kostanjevica na Krki je zabeležilo 70 let organiziranja delovanja društva. Ob tej priložnosti je bila predstavljena knjiga *Zakaj ravno čebela ...* avtorice Mihaele Kovačič Bizjak, ki z veliko ljubeznijo in posluhom do ljudi govori o ustvarjalcih naše zgodovine čebelarstva. Vsak predstavlja kamenček v mozaiku, ki prikazuje življenje in delo čebelarjev na območju Kostanjevice na Krki. Knjiga je posvečena ustanovitvi ČD-ja, ljudem, ki so soustvarjali družbeno življenje, povezano s čebelami, in navsezadnje je knjiga poklon svetovnemu dnevu čebel.

V knjigi so spomini, dragocen vir znanja naših očetov in dedov o čebelah in naravi. Družbeno življenje in vključevanje v društvo nas povezuje, in tako smo ustvarjalni in uspešni. Knjiga je prispevek k ohranjanju kulturne dediščine. Avtorica govori o pomenu učiteljstva, ki je prispevalo

k razvoju čebelarstva dejavnosti, o pridnih in delovnih ljudeh, ki so našli svoje sanje in življenje v čebelarstvu. Ta neizmerna ljubezen naših ljudi do čebel in številne čebelarstva zgodbe nas postavljajo v sam vrh čebelarstva tradicije v svetu. Odgovor na vprašanje naslova knjige *Zakaj ravno čebela ...* naj poišče vsak sam. Knjigo, ki je bogata s slikovnim gradivom tako čebel, čebeljakov kot čebelarjev, je možno kupiti pri tajnici ČD Kostanjevica na Krki.

Avtorica knjige *Zakaj ravno čebela ...* Mihaela Kovačič Bizjak

Foto: Toni Bizjak

ČD Kostanjevica na Krki

Odprtje učnega čebelnjaka OŠ Sostro

V soboto, 11. maja 2019, smo čebelarji ČD Ljubljana Moste Polje sodelovali pri odprtju šolskega učnega čebelnjaka OŠ Sostro. Pri odprtju sta bila navzoča tudi predstavnika SID banke, ki je z donacijo omogočila nabavo in postavitve učnega čebelnjaka ter predstavnica ČZS, ki je koordinirala potek dogodkov med SID banko in našim društvom. Zahvaljujemo se obema ustanovama. Zahvala gre tudi predsedniku ČD Ljubljana Moste Polje Tomažu Svetetu in čebelarjem društva za vse dejavnosti v zvezi s postavitvijo učnega čebelnjaka. Prireditev se je začela ob 9. uri v prostorih OŠ Sostro, ki jo vodi ravnateljica Mojca Pajnič Kirn. Učenci čebelarstva krožka so razstavili svoje panjske končnice, kozmetiko iz čebeljih pridelkov, program so popestrili z glasbenimi nastopi. Čebelarstvo krožek je na šoli zaživel pod mentorstvom učiteljic Simone Hribar Kojc in Dominike Mesojedec. Pri učnem čebelnjaku bo učence izobraževal čebelar Darko Šubelj.

Foto: Lilijana Rajkovič

Lilijana Rajkovič

Obvestilo o ocenjevanjih medu v letošnjem letu

Zaradi izredno slabe letine so v letošnjem letu pod vprašajem slovenska in mednarodna ocenjevanja medu. Posledično ne moremo objaviti celotnega seznama izvajalcev senzoričnih

ocenjevanj, ki bi z najbolje ocenjenimi vzorci v posamezni kategoriji medu sodelovali tudi na državnem senzoričnem ocenjevanju, v julijsko-av-

gustovski številki SČ, kot je navedeno v 12. členu *Pravilnika o senzoričnem ocenjevanju medu*. UO ČZS je zato na svoji 15. redni seji, 20. junija 2019, sprejel sklep, da v letošnjem letu seznam objavimo najkasneje do 10. julija 2019 le na spletni strani ČZS.

Barbara Dimc, tajnica ČZS

Odprtje razstave Čebele – naše življenje

V nedeljo, 5. maja 2019, z začetkom ob 16. uri je na dvorcu Štatenberg potekalo slavnostno odprtje razstave *Čebele – naše življenje*, ki je postavljena v galeriji ATTEMS. Razstava je posvečena 20. maju, svetovnemu dnevu čebel. Na razstavi razstavljajo fotografi fotografskih in čebelarških društev, slikarji likovnih društev in čebelarški muzej Hergan. Prisotne so nagovorili mag. Tanja Fajon, evropska poslanka, dr. Milan Brglez, poslanec DZ RS, in Janez Vencelj, podpredsednik ČZS, ki je razstavo tudi odprl. Odprtje je spremljal bogat kulturni program. Po slavnostnem odprtju so sledili skupni ogled razstave in drugih prostorov dvorca Štatenberg ter pogostitev in druženje. Dobro obiskanega odprtja so se v velikem številu udeležili tudi čebelarke in čebelarji iz okoliških čebelarških društev.

Janez Vencelj

Foto: Janez Vencelj

Osvežilen ledeni čaj z lipovim medom

Tin Hadžić Žorž je mlad kuhar, ki je za kuhalnico prijel že pri rosnih devetih letih. Od svojega dvanajstega leta prireja tematske večerje, poimenovane Tinova kulinarčna doživetja. Leta 2018 je dokončal srednjo šolo za gostinstvo in turizem kot diamantni maturant. Letos je izdal svojo prvo kuharsko knjigo *Skuhaj si moj lajff*, v kateri lahko najdete recepte iz njegovega življenja od otroštva do današnjih dni.

SESTAVINE: 2 litra vode, 80g svetlejšega medu (priporočljivo lipovega), 8 žlic aromatiziranega črnega čaja (najbolje z aromo sadja ali cvetlic, lahko zamenjamo tudi z roibooshem, če želimo, da je brez kofeina), 3 limone, šopek mete.

PRIPRAVA: Polovico vode zavremo. Prelijemo čez črni čaj in namakamo 3–4 minute in ga nato takoj precedimo, da čaj ne postane grenak. Če uporabimo roiboosh, ga lahko namakamo daljši čas. V precejen in še topel čaj dodamo med in premešamo, da se raztopi. Dodamo še preostali liter hladne vode. Pustimo, da se najprej ohladi na sobni temperaturi, nato pa ga ohladimo še v hladilniku. Pred serviranjem dodamo stisnjen sok dveh limon. Nato čaj prelijemo v servirni vrč in na koncu dodamo še na kolute narezano limono, šopek mete in nekaj ledu. Postrežemo hladno.

Avtor recepta: Tin Hadžić Žorž

Foto: Tin Hadžić Žorž

Jagodna limonada z lipovim medom

SESTAVINE: 500 g jagod, 250 ml limonovega soka (7–8 limon), 1,25 l vode, 100 g lipovega medu.

PRIPRAVA: V stoječem mešalniku zmešamo očiscene jagode in polovico limonovega soka, da koščke jagod popolnoma zmeljemo. Zmes pretočimo v velik vrč, dodamo preostali limonov sok, vodo in med. Mešanico dobro premešamo, ji dodamo led in nekaj rezin limone za okras.

Avtor recepta: Tin Hadžić Žorž

Svoj recept pošljite na e-naslov: natasa.strukelj@czs.si.

Foto: Tin Hadžić Žorž

Dogodek »Posadi hokaido bučo za čebelo in jeseni uživaj v kremni bučni juhi«

Osrednji dogodek projekta »Kar sejemo, to žanjemo« smo letos skupaj s partnerji organizirali na Biotehniški šoli Šolskega centra Ptuj, na njihovem posestvu v Turniščih, in sicer v četrtek, 16. maja. S tem projektom tako spodbujamo sajenje medovitih rastlin, ki so koristne tako za čebele v brezpašnem obdobju kot tudi za druge opraševalce. S tem projektom želimo doseči tudi večjo prepoznavnost in tudi uporabnost teh medovitih rastlin v prehrani.

Ravnatelj Biotehniške šole Ptuj **Marjan Horvat** je predstavil njihovo delovanje. Šola v letošnjem letu praznuje 65 let in so ponosni, da v pro-

otroci sami pridelajo sadje in zelenjavo. V prihodnje si želijo, da bi bila samooskrba s sadjem in zelenjavo večja. Tako da spodbujajo lokalno pridelavo.

Janez Vencelj, podpredsednik ČZS, je v svojem nagovoru predstavil začetke projekta »Kar sejemo, to žanjemo«. ČZS je s sodelovanjem partnerjev v projektu v preteklih letih združila prizadevanje za povečanje posejanosti ajde in sončnic v našem prostoru. Podatki Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja o posejanosti ajde kažejo, da se je površina posejanosti ajde od leta 2011 do 2016 v Sloveniji povečala za več kot osemkrat.

Dušan Meznarič je predstavil vlogo Biotehniške šole Šolskega centra Ptuj v projektu. Letos bodo dijaki posejali semena hokaido buč, izvajali različne poskuse in si pridobivali novo znanje. Pridelek bo kasneje zanimiv tudi za ga-

in dekorativne namene. Sorta uchiki kuri je primerna za pridelavo v hladnejših predelih. Okrogli plodovi v »hokaido« tipu so oranžni in relativno gladki. Meso je sladkastega okusa. So oranžne buče hruškaste oblike, težke 1,5–2,5 kg, z oranžno rdečim mesom. Buče so rastline, ki niso težavne za gojenje. Le na začetku zahtevajo nekaj oskrbe, saj imajo slabo tekmovalno sposobnost proti plevelom. V vrtu jim izberemo sončno lego ter globoka humusna tla.

Za konec je gđc. **Dijana Potrč**, študentka Višje strokovne šole Šolskega centra Ptuj, predstavila projektno nalogo, v kateri bo letos ugotavljala, kako vpliva različna setev hokaido buč na nadaljnji razvoj in uspešnost pridelave buč. Po zaključku dogodka je sledila še zasaditev sadik.

Partnerji, ki letos sodelujejo v tem projektu, so Semenarna Ljubljana

jektu »Kar sejemo, to žanjemo« sodelujejo že od samega začetka. Tako so dijaki skozi ta projekt v preteklih letih spoznali dve medoviti rastlini, in sicer ajdo in sončnico. Vesel je, da se projekt nadaljuje, in to z novo medovito rastlino – bučo hokaido. Tudi ta rastlina je pomembna kot medovita rastlina za čebele kot tudi druge opraševalce.

Dogodka se je udeležila tudi predstavnica MKGP, direktorata za kmetijstvo, **Lidija Lipič Berlec**. Povedala je, da so se površine posejanosti površin z ajdo in sončnicami v zadnjih letih povečale. In projekt »Kar sejemo, to žanjemo« je eden od projektov, ki je pripomogel k večji pridelavi medovitih rastlin. Predstavila je tudi druge ukrepe, ki jih izvaja ministrstvo, med drugim šolsko shemo, ki namenja sredstva za šolske vrtove, kjer naši

stronome, ki jih poučuje, saj bodo lahko pripravljali različne jedi iz hokaido buč. Ob svojem nagovoru je navzoče tudi seznanil s pravilno uporabo FFS, da se jasno preberejo navodila proizvajalcev glede pravilne uporabe, obvestilo okoliški čebelarji o škropljenju in se škropi v večernih urah. Tako bomo pri njihovi pravilni uporabi zagotovili čebelam vir hrane, vsi skupaj pa bomo lahko uživali v jesenskih dobrotah.

Nagovorom je sledila strokovna predstavitev tehnologije pridelave hokaido buč, ki jo je pripravila ga. **Stanislava Pažek** iz Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije – zavod Ptuj. Buče so med najstarejšimi poznanimi gojenimi rastlinami. Buča je njivska, vrtna ali okrasna rastlina družine bučnic. Bučo uporabljamo v kulinariki, farmaciji, pridelavi olja, uporablja se za okrasne

d.o.o. (donator semen hokaido buč), Semina d.o.o. (donator semen hokaido buč), MKGP, Biotehniška šola Ptuj, Biotehniška šola Rakičan, Biotehniški center Naklo, Šola za hortikulturo in vizualne umetnosti Celje, Šolski center Šentjur, Center biotehnik in turizma Grm Novo mesto. Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije prav tako sodeluje v tem projektu, saj vsako leto pripravijo strokovne vsebine za gojenje medovitih rastlin, v letošnjem letu sodeluje zavod Ptuj.

Verjamemo, da bodo s pomočjo projekta tudi na vaših vrtovih zrasle hokaido buče, ki bodo dajale hrano našim čebelam in drugim opraševalcem, mi pa si bomo lahko jeseni pripravili odlično kremno juho iz buč.

Tomaž Samec, vodja projekta
»Kar sejemo, to žanjemo«

Referenčni model ženske in moške čebelarске obleke sedaj tudi na vpogled na sedežu ČZS

UO je na svoji 14. redni seji dne 21. marca 2019 sprejel sklep št. 234 o podelitvi koncesije za izdelavo čebelarске obleke. Koncesijska pogodba za dobo 10 let se sklepa s podjetjem Modno krojaštvo Andrej Šmigoc d.o.o., ki izpolnjuje vse pogoje za izdelavo

čebelarске obleke (glede kakovosti in dobave materiala). Torej, čebelarско obleko lahko izdeluje izključno samo podjetje Modno krojaštvo Andrej Šmigoc d.o.o. »po modelu in materialu, ki je zaščiten pri Uradu RS za intelektualno lastnino, in zloraba zaščitenega modela pomeni civilno in kazensko odgovornost«. Od sedaj naprej morajo biti vse obleke takšne, kot je vzorec (predpisan referenčni model) na ČZS, in če čebelarji menite, da imate obleko, ki odstopa od referenčnega modela, vas prosimo, da

Foto: MB

se zgledate na ČZS, kjer bomo ugotovili odstopanja. Za dodatne informacije smo vam na voljo na tel. št. 041/370 409 (Barbara Dimc).

Barbara Dimc, tajnica ČZS

Strokovna razprava o ekološkem čebelarstvu

ČZS, JSSČ, bo v sredo, 10. julija 2019, ob 17. uri v Mačkovcu pri Suhorju (občina Metlika) na ekološki kmetiji

Slavka Žagarja organizirala razpravo o ekološkem čebelarstvu. V njej bodo sodelovali: **Mitja Zupančič**, svetovalec specialist za področje ekološkega kmetovanja s temo: *Ekološko čebelarjenje v prihodnje*; **Vlado Auguštin**, svetovalec specialist za tehnologijo pri JSSČ s

temo: *Prehod s konvencionalnega na ekološko čebelarstvo*; **Slavko Žagar**, ekološki čebelar s temo: *Ekološko čebelarjenje in zelišča*. Po razpravi si bodo udeleženci lahko ogledali čebelnjak, čebelarско prakso in zeliščni vrt g. Žagarja.

Vlado Auguštin, svetovalec JSSČ

Prehojena pot od pobude do razglasitve svetovnega dne čebel

Čebelarška zveza Slovenije je pripravila potujočo razstavo z naslovom *Prehojena pot od pobude do razglasitve svetovnega dne čebel*. Potujočo razstavo si lahko sedaj na ČZS tudi izposodite. Če želite postaviti razstavo na svojem območju,

morate zagotoviti: brezplačen prostor za razstavo, prevoz razstave s ČZS in nazaj, stroške postavljanja in podiranja razstave (100,00 EUR z DDV) ter potne stroške osebe, ki jo postavlja in podira. Razstava zajema fotografije in listine ter ves promocijski material, ki je bil izdelan in izdan na tej skoraj petletni prehojeni poti. Za vse dodatne informacije in rezervacije, prosim, stopite v stik z go. Dimc: 041/370 409.

Foto: Barbara Dimc

Barbara Dimc, tajnica ČZS

Oddaja makete čebelnjaka Mihaela Ambrožiča

Čebelarška zveza Slovenije je lastnica velike lesene makete čebelnjaka Mihaela Ambrožiča z nosilnim podstavkom. Ker je na Čebelarški zvezi Slovenije prostorska stiska, bi jo radi umestili v prostor, kjer bo vidna še drugim in širši javnosti (mu-

zeji, razne avle, razstavnici prostori). V leseni maketi čebelnjaka so zloženi poslikani izvlečni panji. S stranko, ki bo najela maketo, bomo podpisali najemno pogodbo. Če menite, da imate ustrezen prostor, in ste zainteresirani za najem te makete, prosim, napišite sporočilo na barbara.dimc@czs.si, da se dogovorimo za ogled lokacije, kjer bi maketa stala.

Foto: MB

Barbara Dimc, tajnica ČZS

Določanje vrste medu

Kljub slabi letini smo ali pa še bomo verjetno po večini le dočakali prvo točenje medu. Ob točenju si zapišimo datum točenja medu, količino in označimo serijo/lot medu. Oznake morajo biti zapisane tudi na posodah, v katerih je med, pa tudi na nalepkah, če

roka uporabnosti nismo zapisali z besedami *uporabno najmanj do* in točnim datumom. Letos verjetno ni bilo čebelarja, ki ni bil primoran čebel krmiti, saj bi sicer družine propadle. Večino dodanega sladkorja so družine verjetno porabile, kljub vsemu pa bodimo pozorni, da ne stočimo sladkorja, ki smo ga bili družinam primorani doda-

ti. Če boste imeli težave pri določitvi vrste medu, se lahko po pomoč obrnete na terenske svetovalce ali svetovalce za zagotavljanje varne hrane. Pokličite nas in se bomo dogovorili, na kakšen način lahko dostavite vzorec medu. Vrsto vam določimo brezplačno.

Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka JSSČ

Kaj urgentno pričakujemo od Ministrstva RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter pristojnih institucij

Na predlog predsednika ČZS in zaposlenih na ČZS je Upravni odbor ČZS na svoji 15. redni seji, 20. junija 2019, sprejel sklep št. 239, ki naslavlja zahteve od Ministrstva RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Objavljamo jih v nadaljevanju:

1. Letošnja čebelarstva letina je katastrofalna, zato od MKGP-ja pričakujemo finančno pomoč za slehernega slovenskega čebelarja – predlog 10 kg sladkorja za vsako čebeljo družino. Končna ocena sezone bo znana okoli 15. avgusta in do takrat potrebujemo urgentno rešitev.
2. Čebele so zelo ogrožene, saj brez pomoči čebelarja ne morejo preživeti. MKGP naj pospešeno nadaljuje postopke, da pridemo do razglasitve ogroženosti čebel in posledično do podpor na panj iz okoljskih ukrepov EU.
3. Odpravi naj se diskriminatorni obračun DDV na zdravila za čebele – vsa zdravila naj imajo znižano davčno stopnjo DDV, v nasprotnem primeru naj bodo v prosti prodaji in naj se temu smiselno prilagodi druga zakonodaja. ČZS že od vsega začetka zagovarja stališče, da sredstva za zatiranje varo niso zdravila, in v tem smislu država tudi obračunava DDV. Torej

ima država dvojna merila sama zase, dela to, kar ji prinaša polnejše blaginje!

4. Informacija o poreklu medu je pravica vsakega potrošnika. MKGP naj takoj uradno vloži pobudo za označevanje porekla medu po državi izvora v EU. S tem pred nelojalno konkurenco zaščitimo potrošnika in čebelarja. ČZS bo na svetovnem čebelarskem kongresu Apimondia pridobila podpore čebelarskih organizacij in strokovnjakov.
5. Pristojno ministrstvo naj odobri povračilo dela trošarin od energentov, enako kot imajo drugo kmetijstvo in sosednje države (Hrvaška). Kljub temu da smo vsi v EU, smo slovenski čebelarji trenutno v neenakem ekonomskem položaju.
6. MKGP naj takoj aktivno pristopi k reševanju Pravilnika o katastru čebelje paše, čebelarskem pašnem redu in programu napovedi medenja s ciljem, da je osnutek novega pravilnika predstavljen januarja 2020 in da stopi v veljavo 1. aprila 2020.
7. Slovenija je izvorna domovina kranjske čebele in za ustrezno predstavitev potrebujemo muzej kranjske čebele. ČZS želi, da se muzej kranjske čebele vzpostavi v Hiši kranjske čebele v Višnji Gori in se obravnava kot nacionalni projekt ter tako tudi financira. Predlog ČZS je, da to uvrsti v program Javne svetovalne službe

v čebelarstvu (JSSČ) in da se v letih 2020 in 2021 zagotovijo investicijska sredstva za vzpostavitev muzeja in v nadaljevanju sredstva za delovanje muzeja v okviru JSSČ.

8. MKGP naj preide od besed k dejanjem in začne izvajanje programa odličnosti, ki ga je v letu 2018 sprejelo MKGP, saj je trenutno samo črka na papirju.
9. Od pristojnega ministrstva pričakujemo umestitev čebelarske dejavnosti v delovanje centrov za usposabljanje, delo in varstvo ter varstveno-delovnih centrov za osebe z motnjo v telesnem in duševnem razvoju.
10. Slovenija je začetnica moderne apiterapije. Od pristojnega ministrstva pričakujemo pozitivno rešitev vloge NPK apiterapevt in s tem legalizacijo apiterapije.
11. ČZS zahteva od pristojnega ministrstva takojšno ureditev področja dopolnilnih dejavnosti, na katero opozarjamo že dalj časa.

ČZS se zaveda, da vsi predlogi niso v pristojnosti MKGP-ja, vendar od matičnega ministrstva pričakuje pomoč pri reševanju drugih odprtih zadev. ČZS vabi ministrstvo, da se skupaj z UO-jem in NO ČZS sestanemo na izredni seji UO-ja, ki bo v četrtek, 5. septembra 2019, ob 16. uri na sedežu ČZS, da se takrat predstavijo konkretne rešitve na vse zgornje sklepe UO ČZS.

Upravni odbor ČZS

Kmalu kozarček, ki ga bo možno vzeti tudi na letalo

V zadnjem času se je povečal interes za nov, manjši kozarček, namenjen čebeljim pridelkom in izdelkom slovenskega porekla, ki ga bo možno vzeti tudi s seboj na letalo. Trenutno je najmanjši ko-

zarček na voljo v velikosti 110 ml, kar pomeni, da z njim ni možno na letalo, kjer je omejitev največ 100 ml. Zato smo se s podjetjem Stenko dogovorili, da ta kozarček popravijo na novo velikost 98 ml. 110-ml kozarček bo tako na voljo le še do odprodaje zalog, novi kozarček pa bo na voljo predvidoma v jesenskem času.

Foto: Tanja Magdič

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ

Urnik svetovalnih delavnic terenskih svetovalcev JSSČ v juliju

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Stik
12. jul.	18.00	Dobra tehnološka praksa v čebelarstvu (izdelava ometencev)	Franc Kobe	Pri čebelnjaku g. Kobeta, Dolž, Lipnica 15, Novo mesto	g. Kobe 041/940 606

Prvi seminar za izobraževanje invalidov uspešno zaključen

Letos smo izpeljali prvi seminar za izobraževanje invalidov. Seminar je potekal v Društvu paraplegikov Prekmurja in Prlekije. Poleg teoretičnega dela seminarja, ki je potekal v prosto-

rih društva, so udeleženci pridobili tudi praktično znanje v prilagojenem učnem čebelnjaku. Zahvaljujemo se predavatelju in terenskemu svetovalcu za čebelarstvo g. Jakobu Madjaru za uspešno izvedbo seminarja, vsem udeležencem prvega takšnega seminarja pa iskreno čestitamo in jim želimo veliko uspehov na njihovi čebelarski poti.

Aleš Bozovičar, ČZS

Foto: Aleš Bozovičar

Podatki o gibanju tehtnic od 21. maja 2019 do 20. junija 2019

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice ± kg	Opis dogajanja
Bistriško Pohorje – Kot	1,5	Gozd
Bohor – Planina pri Sevnici	7,0	Gozd
Braslovče	0,6	Gozd
Brežice	-5,5	Ni medilo
Čentiba – Lendava	4,4	Akacija, lipa
Črni vrh – Idrijsko	3,8	Gozd
Dekani – Koper	-6,7	Ni medilo
Dolenjske Toplice	7,7	Hoja
Ilirska Bistrica	0,5	Lipa
Iška vas – Krim	7,6	Hoja
Izlake – Zagorje	4,3	Gozd
Kanalsko	5,9	Lipa
Kojško – Podsobotin	9,0	Delno akacija nato lipa
Kostanjevica na Krki – Gorjanci	8,8	Gozd
Kozarišče – Loška dolina	4,4	Gozd
Kozjak – Radlje	15,5	Gozd
Kranjska gora	-7,6	Ni medilo
Kresnice – Kresniški vrh	9,5	Gozd, gozdna podrast
Krim – Kurešček	-6,3	Ni medilo
Ljubljana – mesto	9,6	Travniki, lipa
Ljubljansko barje	-0,2	Travniki
Ljutomer	8,9	Akacija
Lukovica – Prevoje	5,3	Gozd
Mali Bakovci	-0,2	Ni medilo
Malič – Laško	15,1	Gozd, lipa
Menišija – Logaška planota	1,9	Akacija
Metlika – Bela krajina	12,2	Lipa
Murska Sobota – učni čebelnjak	2,6	Lipa
Oplotnica – Slovenska Bistrica	2,8	Gozd
Podčetrtek – Pristava	8,8	Akacija
Podstenice – Kočevski rog	6,2	Gozd
Pokojišče – Ljubljanski vrh	4,5	Gozd

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice ± kg	Opis dogajanja
Polhov Gradec – Podreber	-1,2	Ni medilo
Poljane – Raca gora	-3,1	Ni medilo
Poljanska gora – Bela krajina	16,8	Akacija, Lipa
Prebold – Vransko	-1,5	Ni medilo
Ravne – Šoštanj	-2,4	Ni medilo
Ribniško Pohorje	-1,4	Ni medilo
Ruško Pohorje – vrh	9,5	Gozd
Ruško Pohorje – vznožje	-6,8	Ni medilo
Sevniško – Krško	13,8	Delno akacija nato lipa
Slovenske gorice – Lenart	0,0	Ni medilo
Šempeter – goriško	-3,3	Ni medilo
Šenčur – Kranj	1,2	Gozd
Šentjanž – Mokronog	11,7	Gozd
Šmarje pri Jelšah – Šentjur	-2,1	Ni medilo
Tolminsko	11,4	Lipa
Travna gora – Velika gora	3,1	Gozdna podrast
Trnovski gozd	6,3	Gozdna podrast
Veliki Boč – Kozjak	6,4	Gozd
Zavrč – Haloze	23,4	Pretežno akacija nato lipa
Zreško Pohorje	19,7	Gozd
Žužemberk	3,3	Lipa

Svetovna uspešnica zdaj
tudi v slovenskem prevodu!

VEČ KOT MED:
O ŽIVLJENJU IN PREŽIVETJU ČEBEL

Naročila na: info@medtem.si info: bit.ly/Vec-kot-med Knjigo pošljemo brezplačno!

Mali oglasi

ODDAM

Čebelnjak na mirnem kraju v gozdu v Begunjah pri Cerknici, tel.: 031/429 193.

PRODAM

Ajdo čebelico, naravno sušeno, za setev ali moko (okolica Kamnika), tel.: 031/226 128.

Ajdo, ukrajinske sorte, zelo medovito, velik pridelek, sušeno na nizki temperaturi in primerno za setev, tel.: 040/723 524.

Cvetni prah, zamrznjen po 5 kg (okolica Ljubljane), tel.: 041/990 360.

Akakijev, cvetlični in gozdni med, ometene roje z letošnjo matico, dostava po dogovoru, tel.: 041/385 620.

Akakijev med v sodih, tel.: 041/805 179.

Akakijev in cvetlični med ter matični mleček lastne proizvodnje, dostava po dogovoru, tel.: 041/579 827.

Akakijev, cvetlični, lipov, gozdni in ajdov med, tel.: 041/784 775.

Akakijev, cvetlični, lipov, koštanjev in gozdni med ter svež letošnji matični mleček, tel.: 041/587 573.

Akakijev, cvetlični, lipov in ajdov med ter med oljne ogrščice, lastne pridelave, cena po dogovoru, možnost dostave v Ljubljano, tel.: 031/760 621.

Cvetlični med in zabojnik z 10 AŽ-panji 10S in čebelami, tel.: 051/678 102.

15 čebeljih družin, z novimi panji, ter čebelnjak – komplet – ter roje in ometence (Dolenjska), tel.: 031/446 349.

Čebelje družine na AŽ-satih z odlično lansko matico (Gorenjska), tel.: 031/472 560.

Akakijev, cvetlični, lipov, ajdov in med oljne ogrščice lastne pridelave, cena po dogovoru, možnost dostave v Ljubljano, tel.: 041/252 695.

Nekaj čebeljih družin AŽ, LR (lahko s panji in poljubnim številom satov) z letošnjimi ali lanskimi maticami (okolica Ivančne Gorice), tel.: 040/838 956.

20 močnih, zdravih čebeljih družin na 1/1 LR-satih, tel.: 031/563 002.

Močne družine na 7 AŽ-satih, lanska matica (okolica Krškega), tel.: 041/774 124.

Nakladne LR-panje 9-satarje, rabljene dve sezoni, poceni (Ljubljana), tel.: 064/112 117.

Večje število 1/1 LR-panjev, tel.: 040/427 022.

12 AŽ-panjev 9S s čebelami in lanskimi maticami, zaradi bolezni, cena po dogovoru, tel.: 041/462 574.

Čebelje družine na LR-satih, tel.: 031/352 797.

Nerjaveči pitalnik za AŽ-panje z uporabo plastenk Fruca, tel.: 041/679 980.

AŽ-panje 10S, naseljene, ugodno (Ljubljana), tel.: 051/232 409.

Nove AŽ 7- in 10-satarje, tudi trietažne, možna menjava za »zgrajene sate«, tel.: 031/501 801 (po 18. uri).

Zabojnik za 50 panjev, varen pred medvedom, možna lokacija na Barju ali Preserje - Rakitna, tel.: 041/670 726.

Novo knjigo *Več kot med* avtorja Markusa Imhoofa, z original računom; prevzem po dogovoru, tel.: 031/253 929.

Zabojnik za 42 AŽ-panjev s čebelami ali posamične AŽ-panje s čebelami, tel.: 041/614 683.

www.cebeler.net

NA ZALOGI: Za več informacij pokličite: **041 222 665**

PANJI AŽ
NAKLADNI AŽ PANJI
SATNIKI (ZBITI IN NEZBITI)
PANJI LR
POGAČE - HONEY BEE PRO
IZOLACIJSKA PENA
DRUGA ČEBELARSKA OPREMA

Medom d.o.o., Dolnja Bitnja 19 a, 6255 Prem

DOLINŠEK MARJAN S.P.,
IZDELAVA ČEBELARSKO OPREME,
MD OPREMA

Gladež 27
1411 Izlake
mobi: 041 985 313
tel.: 05 973 05 36 po 15 uri
e-mail: dolinsek.marjan@gmail.com

Osmukalniki, kateri ne plesnijo.

Pri nas izdelujemo dve velikosti ometalnikov in sončne topilnike iz nerjavne pločevine po ugodnih cenah.

ČEBELJI KORIDOR ZA PREPREČEVANJE ČEBELJEGA ROPA

5 kosov:
29,80 €

Naročila:
031 536 229 ali
www.cebelijkoridor.si

CEBELJIKORIDOR.SI

KUNSTELJ

Miha Kunstelj s. p., inž. Jože Kunstelj s. p.
Zavrti 41, 1234 Mengeš
Tel.: 031/352 797, 01/723 70 27, 031/893 276
E-pošta: jm-kunstelj@amis.net
www.mj-kunstelj.com

Čebelarji jopiči, kombinezoni, klobuki, kape, rokavice, pajčolani ...
Čebelarska točila (3-, 4- in 5-satna, plastika in inox)
in posode za med (50, 70 in 100 l), rezervni deli za točila,
motorji (80 in 110 W), ročni pogoni, plastični ventili ...
NOVO: kape s svetilko in povečevalom

Vpis v tečaj apiterapije

Vpis v 110-urni tečaj apiterapije I poteka od 1. marca do predvidoma 20. oktobra 2019 oziroma do zapolnitve prostih mest (predvidoma 40 udeležencev). Tečaj se začne v soboto, 19. oktobra 2019.

Predavanja bodo potekala v Mariboru ob sobotah in nedeljah po vnaprej pripravljenem urniku. Tečaj je namenjen zdajšnjim ali prihodnjim članom Sekcije apiterapevtov Slovenije. Pogoji za vpis so končana srednješolska izobrazba in čebelarstvo predznanje. Informacije o

usposabljanju, prijavnico in urnik lahko najdete na spletni strani www.czdm.si v rubriki Izobraževanja. Za vse dodatne informacije nam lahko pišete na zveza@czdm.si ali na tajnistvo@czdm.si

Sekcija za apiterapijo Slovenije,
ČZD Maribor

VZREJA ČEBELJIH MATIC

V okviru društvenih dejavnosti čebelar-skega društva SI.Bistrica pod nadzorom KIS vzrejamo kvalitetne matice Kranjske sivke. Lahko jih prevzamete osebno ali vam jih pošljemo po pošti.

GSM: 041 667 759
EMAIL: poslek.boris@t-2.net
BORIS POSLEK, Mariborska 45, 2314 Zg. Polskava

ČEBELARSTVO

vzreja matic

Matice pod nadzorom KIS-a od maja do pozne jeseni. Pošljamo tudi po pošti.

Donko Bojan
gsm: 041 580 224
e-mail: donkob@siol.net

Dolgovaške gorice 16
9220 Lendava

VZREJA MATIC

Nudimo vam označene matice kranjske sivke in zrele matičnike odbranih matičarjev, vzrejene pod nadzorom KIS. Matice lahko dobite od 10. maja do pozne jeseni. Prevzamete jih lahko osebno ali vam jih pošljemo po pošti.

ČEBELARSTVO KOLAR

Peter Kolar, Doklece 3, 2323 Pruska Gora
☎ 041 587 573

Nudimo vam tudi različne vrste medu in matični mleček.

VZREJA ČEBELJIH MATIC

Čebelarstvo

Kakovostne matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev, vzrejenih pod nadzorom KIS-a.

IRMA PETELIN
Pliskovica 102, 6221 Dutovlje
Tel.: 051 470 907
e-pošta.: cebelarstvo.petelin@gmail.com

Čebelarstvo in vzreja matic
Jožica in Jožef Tratnjek

Žižki 93, 9232 Črenšovci

Pri nas dobite kakovostne in označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev. Vzreja poteka pod nadzorom Kmetijskega inštituta Slovenije. Matice lahko prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti, tudi v tujino.

Tel.: 041/886 652, 031/574 775,
e-pošta: joze.tratnjek@siol.net

Vzreja matic JOŽE HERBAJ

Nedeljica 29, 9224 TURNIŠČE
Tel.: 02/572 14 70 in GSM: 041/214 980

Sprejemamo naročila za označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev, vzrejenih pod nadzorom KIS-a.

MATICE LAHKO PREVZAMETE OSEBNO, POŠILJAMO PA JIH TUDI PO POŠTI!

Apital

Apital d.o.o.
Vrbovec, Hrvaška
→ www.apital.hr
→ info@apital.hr
→ 00 385 98 9108 320

Proizvodnja kovinske čebelarje opreme

NOVO
Distribucija in prodaja v trgovini Repro

Dvor 12b
8361 Dvor

- zabojnik za prevoz čebel • prevozna enota
- parni topilnik • preša za vosek • voziček za sode
- komora za dekriztalizacijo medu

VZREJA ČEBELJIH MATIC

Čebelarstvo Vidovič

Jože Vidovič
Apače 300
2324 Lovrenc na Dr. polju

Na podlagi 20-letnih izkušenj vzrejamo kvalitetne matice pod nadzorom KIS. Matice pošljamo po pošti ali jih osebno prevzamete.

041 579 827
www.cebelarstvo-vidovic.si

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75 | 8493 Klösch, Avstrija
Telefon & faks: +43 (0) 3475 / 2270
info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas:
Ponedeljek-petek 8.00-12.00, 13.00-18.00
Sobota 8.00-12.00

Jezik za sporazumevanje: nemščina in slovenščina.
Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju
Logar trade, d. o. o., iz Šenčurja in
Jana posredovanje, zastopanje, Maribor.

Kako nas najdete:

Imejte svoj vosek pod nadzorom! Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

- Imate možnost prisostvovati predelavi svojega voska ali starega satja! Obvezna je predhodna telefonska najava!
- Najmanjša količina obdelave je 20 kg surovega voska ali 50 kg starih satov.
- Garantiramo razkuževanje s paro.
- Zelo ugodno razmerje med količino in kakovostjo.
- Po želji izdelujemo satnice vseh debelin in velikosti.
- Predelava voska poteka vse leto.
- Velika izbira pripomočkov za čebelarjenje.

■ Za člane ČZS 4% popusta ■

www.krze.si

TRADICIONALNA IZDELAVA
VSEH VRST AZ PANJEV
NAJBOJŠI SLOVENSKI SMREKOV LES
ROGLJICENI (CINKANI) SPOJI

Idrijska 10, 1360 Vrhnika

041 420 200 01/755-13-17

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.

Gabrje 42, 1356 Dobrova

Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307

GSM: 031 351 964

E-pošta: robineli@siol.net

WWW.RIHAR-KOCJAN.SI

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME TRGOVINA - ČEBELARSTVO

IZDELAVA IN PRODAJA
VSEH VRST SATNIC.
PO DOGOVORU MOŽNA IZDELAVA
SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA.
MOŽNA JE
IZDELAVA SATNIC IZ
LASTNEGA VOSKA
OD 30 kg DALJE.
OGLEDITE SI IZDELAVO
SATNIC NA
NAŠI SPLETNI STRANI.

TESTNA MREŽA PVC

SATNIKI

MATIČNA REŠETKA

LESENA TESTNA MREŽA

PITALNIK 5l

PVC POSODE

VSE ZA OBNOVO PANJEV

SPOŠTOVANI
ČEBELARJI!
OBVEŠČAMO VAS,
DA BO
OD 22.07. DO
VKLJUČNO 09.08.,
TRGOVINA ZARADI
DOPUSTA ZAPRTA!
HVALA ZA
RAZUMEVANJE!

Delovni čas: od pon. do čet.: 9.00-12.00 in 15.00-17.00, pet.: 9.00-15.00

ZMERNE CENE - TRADICIJA - KAKOVOST - IZKUŠNJE, PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU

Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

ČEBELARJEM Z VELJAVNO ČLANSKO IZKAŽNICO PRIZNAMO
4%-POPUST PRI
GOTOVINSKEM NAKUPU NAD 100 EUR V NAŠI PRODAJALNI.

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor
Tel/Fax: 02 / 331 80 10

Delovni čas:

od ponedeljka do petka od 8.30 do 17. ure
sobota: od 8. do 13. ure.

GSM: 051/348-426

e-mail: jana.pp@amis.net

www.cebelarski-center.si

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana
Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

- Satniki AŽ-lipovi, rogljičeni
- Panji AŽ, LR
- Čebelarška oprema in drobní pribor
- Čebelje pogače

- Točila in posode za med
- Satne osnove AŽ, LR, Kirar

- Steklena in kartonska embalaža za med, propolis, medene pijače in ostale čebelje pridelke
- Darilni program

Naročeno blago vam lahko pošljemo s paketno pošto, pri večji količini pa po želji dostavimo na dom!

RES DOBRO

AVTOMOBILSKO ZAVAROVANJE

✓ Turistično zavarovanje od 1,72 €/mesec*

✓ Brezplačno "zamrznemo" bonus

✓ Vrnemo 10% kasko premije

* Zdravstveno zavarovanje z asistenco v tujini v okviru
vašega avtomobilskega zavarovanja (AO)

GENERALI

Zadovoljstvo na prvem mestu

Kako do ugodnosti na 080 70 77 ali www.generali.si

KiPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNIČE
(05) 368 45 80, (05) 368 45 81
GSM 051 614 683

www.kipgo.net; kipgob@gmail.com

PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA

(01) 729 61 30, GSM 051 352 952 e-mail: cebelarna.lukovica@gmail.com

OBIŠČITE NAS
V NAŠI SPLETNI
TRGOVINI
WWW.KIPGO.NET

-PANJI
-OPREMA ZA
PANJE
-SATNICE
-ZAŠČITNA OPREMA
-OSTALI ČEBELARSKI
PRIPOMOČKI
-OPREMA IN
PRIPOMOČKI ZA
ODKRIVANJE
SATOV
-TOČILA
-CEDILA
-OPREMA ZA
SEGREVANJE
MEDU
-OPREMA ZA
POLNJENJE
MEDU
-EMBALAŽA

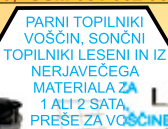

TOČILA
ZA MED -
različni
modeli

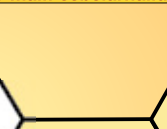
IZDELUJEMO:
-PRAŠILČKE: 3S,
4S, 5S, 7S
-PANJE AŽ: 9S, 10S,
po naročilu 11S, 12S
-PANJE AŽ 3E 9S,
10S, po naročilu 11S
-PANJI AŽ KOZINC
11+3

Čebelarjem z
veljavno člansko
izkaznico priznamo 4%
popusta pri gotovinskem
nakupu v vrednosti nad 50
EUR v naših prodajalnah.

PARNI TOPILNIKI
VOŠČIN, SONČNI
TOPILNIKI LESENI IN IZ
NERJAVEČEGA
MATERIALA ZA
1 ALI 2 SATA,
PREŠE ZA VOŠČINE

ČISTEJŠI
CVETNI PRAH

POSODE ZA
MED (iz
nerjavečega
materijala in
PVC)

OSMUKALNIKI ZA CVETNI PRAH ZA
AŽ IN LR PANJ
VEČJA KOLIČINA CV.
PRAHU
PANJI ZA NOTRANJIM
SMUKALNIKOM
CV. PRAHU

PVC ZABOJI ZA
TRANSPORT IN
SKLADIŠČENJE
POLNIH IN PRAZNIH
OKVIRJEV

ZA 10 OKVIRJEV AŽ

NALEPKE ZA MED,
CVETNI PRAH, MEDENE
PIJAČE IN PRELEPKE
od 0,28
EUR/POLA

VENTILACIJSKI
KOMBINEZONI in JOPIČI
-zračen
-narejen je iz treh slojev
tkanine in predstavlja
zato popolno zaščito
pred piki čebel

POLETNI URNIK JUL-AVG
BATUJE PE LUKOVICA
pon-pet 8 00-11 30 pon-pet 9 00-13 00
12 30-16 00 13 30-17 00
sob ZAPRTO sob ZAPRTO

- Registrirano vzrejalšče čebeljih matic pri MKGP vam nudi oprasene in neoprasene čebelje matice. Ponujamo tudi zrele matičnike znane starosti.
- Vzreja poteka po preizkušeni vzrejni metodi ter z lastno odbiro v selekcijskem čebelnjaku s sodelovanjem KIS (DPO) in ČZS (PRO).
- Matice lahko prevzamete osebno, pošljamo jih po Sloveniji in v tujino.

VZREJA MATIC

Čebelarstvo Cvet
 Mitja Nakrst, Žeje 30, 1233 Dob pri Domžalah
 T: 031 291 603
www.cebelaarstvovceti.si
info@cebelaarstvovceti.si

ČEBELJE MATICE
 zreli matičniki, paketni roji
 čebelje družine na LR-satju

gsm 051 325 369; 041 936 306
cebelaarstvo.medokost@gmail.com
www.apis-mellifera-carnica.eu

Vzrejalšče čebeljih matic Kozjansko
 Medokoš & Medovita
 Matija Koštomaj & Ivana Kovačević
 Lažiše 52, SI - 3225 Planina pri Sevnici

GJ PANJ

- za prehod iz AŽ v NAKLADNO čebelarjenje ("prednosti enakega satnika"),
- primeren za ZAČETNIKE (kompatibilen z LR in DB nakladami, enostavno rokovanje, hranjenje in zdravljenje čebel),
- KVALITETNA IZDELAVA (rogljični spoji, kvaliteten smrekov les),
- MOŽNOST DOSTAVE.

040 464 873
www.mojcebelnjaki.si

 Mizarstvo Strgar d.o.o., Prilicova ulica 10 a, 1291 Škofljica

Panje izdelujemo po načrtih in s sodelovanjem z univ. dipl. inž. Ivanom Jurkovičem.

Izdelava prevoznih čebelnjakov AŽ- in nakladnih

Anton Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si
info@cebelnjaki.si
 Telefon: 031 681 589

FTN d.o.o.
 Nad izviri 34
 2204 Miklavž na Dravskem polju
 Delovni čas: od ponedeljka do petka med 9. in 15. uro

  02/62-96-226 www.trgovinica.si

NOVI MOTIVI

Čebelam prijazni premazi za les iz Belinke

www.belinka.com

INHALACIJA IZ PANJA

Z inhalacijskimi seti API-AEROSOL I, API-AEROSOL II in API-AEROSOL Plus lahko izvajate aerosolno apiterapijo iz panja. Izbirate lahko med seti z naravnim vlekrom in seti s prisilnim vlekrom.

Medikoel d.o.o., Jalnova cesta 2, 4240 Radovljica, T: 04 537 85 10, M: 041 618 775, info@medikoel.com, www.medikoel.com, www.s-mediko.com

NOVO

Set za aplikacijo čebeljega strupa.

PROPO STEAM – UPARJALNIK PROPOLISA

Apiterapevtski aparat Propo Steam nam s segrevanjem naravnega propolisa omogoča izvajanje inhalacijske terapije. S priloženim priborom uporabnik sam ali s pomočjo apiterapevta izvaja inhalacije, ki koristijo pri težavah dihalnega sistema. Propo Steam pa je primeren tudi za čiščenje lebdečih delcev, mikrobov in organskih topil iz zraka. Prostor prijetno odišavi z vonjem propolisa.

APIS MED®

ČEBELARSTVO DEBEVEC

ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA

tel.: 01/755 12 82, faks: 01/755 73 52
apis.med93@gmail.com, www.apis-med.si

Delovni čas:
ob delavnikih 9.00–12.00
15.00–17.00
ob sobotah 9.00–12.00
9. in 10. avgusta 2019
bomo imeli zaprto.

NAKLADNI AŽ-PANJ
10-SATNI AŽ-PANJ

PLATIČNO OBEŠALO (AŽ)
IN RAZSTOJŠČE (LR)

KAKOVOSTNI
AŽ-SATNIKI
CENA 0,86 EUR
LASTNA
PROIZVODNJA
ZBITI, LEPLJENI, VRTANI

ČEBELJE POGAČE LASTNA
PROIZVODNJA CENA 1,25 EUR/KG
NAD 100 KG CENA 1,20 EUR/KG

PREDELAVA
VOSKA V
SATNICE
SAMO 1,38 EUR/KG

25-, 50-, 100-KG
RSF-POSODE

PRAŠILČEK
AŽ 3-, 5-, 7- IN 9-SATNI

TRIETAŽNI
AŽ-PANJ

GRELEC ZA MED - OKROGLI
106 CM ALI 86 CM

DVOJNO CEDILO
ZA MED

KAKOVOSTNA
RSF-TOČILA
IN POSODA

STANDARDNI LR-
IN DVOTRETINJSKI
LR-PANJ

■ Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov). ■ Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 1,38 EUR/kg. ■ Za izdelavo satnic uporabljamo samo steriliziran vosek (30 min nad 125 °C), ki ga predhodno mehansko očistimo nečistoč (do 90 %) s posebnim postopkom posedanja (nečistoče so večinoma težje od čebeljega voska), s čimer vam zagotavljamo čistejši in kakovostnejši vosek. ■ Odkupujemo čebelji vosek.

- Panji so izdelani natančno in kakovostno.
- Kakovostna izdelava po ugodni ceni.
- Uporabljamo vodoodporne materiale in lepila.

Trgovina in proizvodnja: Vrhnika, Opekarska 16

ApiLifeVar

4 AKTIVNE UČINKOVINE proti varozu

Primerno za
ekološko čebelarjenje

Chemicals Laif

Apifor

Tekoča mravljična kislina 60 %
**IDEALNA KONCENTRACIJA ZA MAKSIMALNO
UČINKOVITOST**

Novo na našem tržišču – vprašajte pri svojem veterinarju!

Obdobje tretiranja: • Pomlad - poletje • Jesen • Pri zunanji temperaturi 10 - 30 °C

Zdravilo brez recepta. Pred uporabo natančno preberite navodilo!
O tveganjih in neželenih učinkih se posvetujte z veterinarjem ali s
farmaceutom.

Primerno za
ekološko čebelarjenje

080 13 15
VETCONSULT PHARMA d.o.o.

- Visoka učinkovitost (višja od 90 - 95 %).
- Ni rezistence.
- Enostavna & varna uporaba.
- Podprto z več kot 15 let izkušenj.
- Odobreno za ekološko čebelarstvo.
- Odmerek prilagodljiv glede na stopnjo okuženosti z varozo, temperaturo in tip panja.

Zdravilo brez recepta. Pred uporabo natančno preberite navodilo! O tveganjih in neželenih učinkih se posvetujte z veterinarjem ali s farmaceutom.

SONARAVNO ZATIRANJE VAROJ

Na zalogi HLAPILNIKI BS-05, rezervni deli. Zaradi smrti lastnika iščemo kupca za nadaljevanje proizvodnje hlapilnikov.

Karakteristike hlapilnika:

- učinkovita uporaba brez ročnega uravnavanja pri spremembah temperature,
- preprosta uporaba v standardnih AŽ-in nakladnih panjih,
- počasno povečevanje koncentracij mravljinčne kisline,
- za večkratno uporabo.

NANOEM, d. o. o.,
Rečna ulica 6, Ljubljana

Tel.: **041/691 328,**
041/863 876

Čebelarstva tehtnica

www.apiscale.eu **samo 95,40 EUR**

- ločen brezžični display
- spremljanje moči družin
- spremljanje donosa medicne
- pravočasno ukrepanje ob rojenju
- pravilno krmljenje
- za vse vrste panjev

041/844-482

Matevž Strgar s.p., Primičeva ulica 10a, 1291 Škofljica

Vzreja matic Kozelj

Ladislav Vozelj
Dragovšek 18
1275 Šmartno pri Litiji

☎ 031 328 956, 041 618 786
✉ narocanje@eko-cebelarstvo-vozelj.si
www.eko-cebelarstvo-vozelj.si

Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS. Prevzem po pošti ali osebno (po predhodnem naročilu).

VZREJA MATIC ČEBELARSTVO DREMELJ

Janez Dremelj, Dragovšek 13, 1275 Šmartno pri Litiji
GSM: 041/836 050, 041/779 119, Tel.: 05/971 06 23
e-pošta: vzreja.dremelj@gmail.com

Sprejemam naročila za matice čiste kranjske sivke in zrele matičnike. Matice so označene, lahko jih prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti. Ob večjem naročilu matic je poštnina brez plačna.

VZREJA ČEBELJIH MATIC Henrik Zaletelj

Vzrejam matice čiste kranjske sivke pod nadzorom KIS-a. Matice lahko prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti. Sprejemamo tudi naročila za matičnike.

Fužina 59, 1303 Zagradec, TEL.: 01/788 60 86
GSM: 041/775 333 in 031/775 333
E-POŠTA: zaletelj.henrik@gmail.com

VZREJNI CENTER RODICA

Grant 1e, 5242 Grahovo ob Bači

Ponujamo vam označene matice čiste kranjske sivke. Najbolj medonosna linija matic na progenem testu KIS-a v letu 2017.

Naročila:
tel.: 031/254 995
e-pošta: info.carnica@gmail.com

Prevzem: osebno ali po pošti

KOLIČINSKI POPUST

S KAKOVOSTJO DO USPEHA!

Vzreja matic DARKO GRM

Hude Ravne 1, Dole pri Litiji
Tel.: (01) 897 21 45 – GSM: 041/900 606
e-naslov: darko.grm1@siol.net

- Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS-a.

Vzreja matic BUKOVŠEK
– od leta 1934 –

Ponujamo vam označene matice kranjske sivke.

Matice pošljemo večkrat na teden.

Tel.: 01/361 24 28
Gsm: 031/027 780

Golo Brdo 19
I215 Medvode

Vzrejam kakovostne matice kranjske sivke pod nadzorom KIS-a. Matice lahko prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti.

KAPUN ČEBELARSTVO

Vaneča 70a, 9201 Puconci
Tel.: 031 727 837
e-pošta: info@kapun.net
www.kapun.net

MATICE ČEBELARSTVA PISLAK BALI

Največje slovensko vzrejališče matic z več kot 50-letnimi izkušnjami vam tudi letos ponuja oprasene in neoprasene matice z vrhunskimi proizvodnimi lastnostmi. Zaradi velikega zanimanja vas prosimo, da matice pravočasno rezervirate. Čebelarjem z veljavno člansko izkaznico ČZS priznamo 4 % popust ob nakupu opreme in pribora, matic in čebeljih pridelkov v vrednosti več kot 50 EUR.

Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju
031/734 905 • info@cebelarstvo-pislak.si • www.cebelarstvo-pislak.si

Zapustili so nas

BRANKO ŽENKO
15. 12. 1934–15. 10. 2018

Zapustil nas je naš dolgoletni član ČD Pobrežje - Duplek, Branko Ženko. Čebele so bile poleg družine njegova glavna skrb. Čebelaril je s 16 do 20 družinami v AŽ-panjih. Med prvimi je pridobil certifikat nacionalne poklicne kvalifikacije čebelar. Več let je bil član upravnega odbora društva. Nazadnje je bil član nadzornega odbora. Za zavzeto sodelovanje je prejel več visokih odličij, A. J. III. in II.

stopnje ter več društvenih priznanj in zahval.

ČD Pobrežje - Duplek

ŠTEFAN MRAK
1932–2019

Tih in marljiv človek, ki ga je življenje pripeljalo v Žiri, kjer si je ustvaril družino. Leta 1958 pa je zašel tudi na čebelarstvo, ki ga je spremljala vse do zadnjih dni težke bolezni. Spomladi, ko naj bi oživel narava, je Štefanu smrt prekrizala življenjsko pot in poslovil

se je tudi od svojih čebeljih ljubljenc. Čebelarji kolegi ga bomo ohranili v lepem spominu in naj mu bo lahka slovenska zemlja.

ČD Žirk - Žiri

SONJA CEGLAR
1975–2019

Mnogo prehitro smo se na začetku leta poslovili od naše čebelarke Sonje Ceglar. Skupaj z možem Tonijem sta več kot dve desetletji čebelarila v svojem »Ilovškem valnjaku«

in ustvarjala čudovito čebelarstvo zgodbo. Sonja je bila v društvu znana kot vedra, predana in strokovna čebelarka. Svoje znanje in ljubezen do čebel je rada prenašala na otroke, ki jih je obiskala na medenih zajtrkih in jih sprejemala v svojem čebelnjaku. V društvu je med prvimi začela organizacijo ekskurzij in strokovnih predavanj. Leta 2006 je opravila NPK za čebelarko, leta 2014 pa prejela odličje A. J. III. stopnje. Ob letošnji Ambroževi maši bo v naših srcih in spominih tudi naša Sonja. Vsem čebelarjem in praporščakom, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, se iskreno zahvaljujemo.

ČD Stična

Ob 20-letnici smrti Dušana Kresala

Letos junija mineva dvajset let od smrti inž. Dušana Kresala (1928-1999), na čigar pobudo je bila pred tridesetimi leti ustanovljena Sekcija za čebelarstvo pri Društvu kmetijskih inženirjev in tehnikov Slovenije. Ta je bila tudi predhodnica sedaj delujočega **Slovenskega akademškega čebelarkega društva** (SAČD).

Sekcija je v zimah od leta 1989 do 1992 samoiniciativno pripravila predlog razvojnega projekta »Obnova in razvoj slovenskega čebelarstva«. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je v devetdesetih letih prejšnjega stoletja v precejšnji meri na podlagi tega dokumenta začelo čebelarstvo spremljati bolj dosledno in začelo izvajati sistemske rešitve, ki so bile temelj razvoja slovenskega čebelarstva v zadnjih dvajsetih letih.

Prav je, da se ob teh dveh pomembnih obletnicah spomnimo, da so sedanjí dinamični razvoj, pestro doga-

Dušan Kresal je pred tremi desetletji vodil pripravo dokumenta, ki je načrtoval nov razvojni cikel slovenskega čebelarstva, hkrati pa je kot čebelar praktik svoje znanje nesebično delil s stanovskimi kolegi.

janje v čebelarstvu, posluš države do panoge, mednarodna prepoznavnost slovenskega čebelarstva in še kaj tudi posledica sistematičnega dela majhne

skupine zanesenjakov pod vodstvom inž. Dušana Kresala.

Marjan Papež, SAČD

Foto: Marjan Papež

info.belokranjski-hram@t-2.si
Facebook – belokranjski hram

BH
Belokranjski
HRAM

LYSON

Akcija

Za člane ČZS nudimo 5-% popust pri nakupu
čebelarске opreme LYSON v vrednosti nad 50 EUR.

Točilo MINIMA
6-kasetno
fi 1000 mm
električni pogon
Cena: **1.379,82 €**

Točilo MINIMA
4-satno fi 600 mm
univerzalni koš
električni pogon
Cena: **451,10 €**

Točilo OPTIMA
4-satno fi 600 mm
univerzalni koš
električni pogon
Cena: **628,00 €**

Točilo MINIMA
4-kasetno
fi 800 mm
električni pogon
Cena: **1.052,60 €**

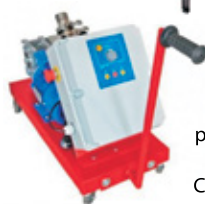
Cedila RSF za med
(več vrst)
UGODNO

Posoda za
odkrivanje satja
RSF sito
Cena: **67,30 €**

Tehtnica OPTIMA Lyson
Cena: **355,00 €**

Črpalka za
črpanje in
potiskanje medu
1,5 KW, 230 V
Cena: **1.822,00 €**

Čebelarška obleka
OPTIMA Lyson
Cena: **35,60 €**

*Vse cene vsebujejo DDV.

Drugo čebelarško opremo si lahko ogledate na naši spletni strani: www.belokranjski-hram.si

Belokranjski hram d.o.o.
Ulica Staneta Rozmana 26, 8340 Črnomelj
M: +386 40 748 588
Delovni čas: pon., tor., čet., pet.: 09.00–16.00
sre.: 09.00–17.00
sob.: 08.00–12.00

PE Belokranjski hram Domžale
Ulica Nikola Tesla 19, 1230 Domžale
M: +386 40 269 870
Delovni čas: pon., tor., čet., pet.: 9.00–16.00
sre.: 9.00–17.00
sob.: 8.00–12.00

PE Maribor
Cesta XIV. divizije 75, 2000 Maribor
Tel.: +386 2 471 51 73
Delovni čas: pon.–pet.: 8.00–18.00
sob.: 8.00–12.00

Logar

ČEBELARSKA OPREMA

**PONOVO
V PRODAJI**

IZDELAVA ČEBELARSKÉ OPREME IN TRGOVINA
Izdelano s smislom za detajle.

DELOVNI ČAS TRGOVINE

PONEDELJEK-PETEK:
09.00–12.00
13.00–17.00
SOBOTA:
09.00–12.00

POLETNI DELOVNI ČAS TRGOVINE
19.08. – 30.08.2019: 9.00 – 14.00
ZAPRTO:
16.08.2019 IN SOBOTE V AVUGSTU

PITALNIK LR 7,5 L, PVC

Akcijska cena:
6,84 EUR

**SATNI PITALNIK 1,5 L,
LR, DB**

Akcijska cena:
1,89 EUR

**HLAPILNIK ZA MRVLJIČNO
KISLINO NASSENHEIDER
CLASSIC: za vse tipe panjev**

Art. 7801

NOVO!

**HLAPILNIK ZA MRVLJIČNO
KISLINO MEDJA**

Akcijska cena:
2,30 EUR

**NAPRAVA ZA PRIDOBIVANJE CVETNEGA
PRAHU - IZKOPANCA**
- loči izkopenec od voska

NOVO!

Art. 7635

**HLAPILNIK NASSENHEIDER UNIVERZAL H
za dolgotrajno izhlapevanje, dvojno pakiranje**

- vgradi se v satnik
- nadomešča starejši model Classic in Horizontal
- kolenasti stenj omogoča neprekinjeno kapanje
mravljične kisline na koprenasto krpo
neodvisno od zunanje temperature
- rezervoar 300 ml omogoča varen transport
mravljične kisline

Art. 7840

PITALNIK 5 L ZA AŽ PANJE

Akcijska cena:
1,89 EUR

TOČILA ZA MED

**MEŠALNA PALICA ZA MEŠANJE
SLADKORNE RAZTOPINE V TOČILU**

LOGAR TRADE D.O.O.

POSLOVNA CONA A 41

SI-4208 ŠENČUR

04 25 19 410

info@logar-trade.si

www.logar-trade.si

Popusti se ne seštevajo.

Naročeno lahko odpošljemo s paketno pošto.

Akcijske cene veljajo od 01.07.2019 do 31.08.2019 oz. do prodaje zalog. Cene vključujejo DDV.

Pri gotovinskem nakupu čebelarске opreme nad 100,00 € priznamo čebelarjem z veljavno čebelarško izkaznico 4 % popusta.

EVROPSKO PRIZNANJE KAKOVOSTI

VČLANITE SE V
KLUB NAJBOLJŠIH!

Vključite se v evropske sheme kakovosti in dokažite kupcem, da delate dobro, da je vaš med višje kakovosti in z znanim poreklom. Pokličite na 01/729 61 29 Natašo Lilek ali pišite na natasa.lilek@czs.si.

Vsebinska tveganja promocijskega oglasa predstavljajo le stališča avtorja in ne predstavljajo nobene odgovornosti za uporabo informacij, ki jih vsebuje to gradivo.